

Jászberény Város Környezetvédelmi Programja

2016.-2021.

VTK Innosystem Kft.

"Ez idő szerint az emberiség kilátásai a jövőre nézvést rendkívül borúsak. Felettébb valószínű, hogy nukleáris fegyvereit önmaga ellen fordítva gyors, de a legkevésbé sem fájdalommentes öngyilkosságot követ majd el. S még ha ez nem történnék is meg, lassú halál fenyegeti, mert megmérgezi, mellesleg pedig megsemmisíti a környezetet, amelyben, és amelyből él. Még ha idejekorán megálljt parancsolna is vak és hihetetlenül ostoba ténykedésének, ki van téve annak a veszélynek, hogy fokozatosan elsorvadnak mindazon tulajdonságai, amelyek emberi voltát alkotják. Számos gondolkodó felismerte ezt, és jó néhány könyv tartalmazza azt a felismerést, hogy a környezetpusztítás és a kultúra "hanyatlása" kéz a kézben járnak."

(Konrad Lorenz)

1 Tartalom

1.	BEVEZETÉS	5
1.1	Előzmények	5
1.2	Szabályozási háttér	8
1.3	A település rövid története	9
1.4	Népesedési folyamatok	9
1.5	Gazdasági helyzetkép	11
1.6	Foglalkoztatási helyzet	12
2	KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA	14
2.1	Levegő	14
2.2	Felszíni és felszín alatti vizek	18
2.3	Talaj	25
2.4	Önállóan kezelt hatótényezők	25
2.4.1	Hulladékgazdálkodás	25
2.4.2	Ivóvíz ellátás	30
2.4.3	Szennyvízgyűjtés és kezelés	31
2.4.4	Zaj és rezgés elleni védelem	33
2.4.5	Környezetbiztonság	33
2.5	A települési környezet	36
2.5.1	A települési környezet állapota	36
2.5.2	Épített környezet	38
2.5.3	A természeti erőforrások megőrzése	39
2.6	Az emberi egészség védelmének környezeti vonatkozásai	44
2.7	Környezetre ható tevékenységek	46
2.7.1	Ipar	46
2.7.2	Mezőgazdaság	47
2.7.3	Közlekedés	47
3	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAP LÉTREHOZÁSA A VÁROSBAN	48
4	KÖZÖSSÉGGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS	49
4.1.	Jászberény település SWOT analízise	50
5	STRATÉGIAI ÖSSZEFÜGGÉSEK	52
5.1	Területi célok és kijelölésük indokoltsága a megyében	52
5.2	Környezeti erőforrások hatékony megőrzése megyei szinten	53
6	KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK	55
6.1	Vízvédelem és fenntartható használat	55
6.1.1	Stratégiai vízkészlet megőrzése	57

6.1.2	Területi vízgazdálkodás.....	58
6.2	Talajvédelem	59
6.3	Települési közszolgáltatások és környezetvédelem	61
6.3.1	Ivóvízellátás	61
6.3.2	Szennyvízhálózat fejlesztés.....	61
6.4	Hulladékgazdálkodás.....	63
6.4.1	Megelőzés.....	63
6.4.2	Hasznosítás.....	64
6.4.3	Ártalmatlanítás	65
6.5	Környezetbiztonság (veszélyhelyzetekre vonatkozó tervek felülvizsgálata, vízkár megelőzés és elhárítás).....	66
6.6	Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése	67
6.6.1	Környezeti nevelés, oktatás.....	67
6.6.2	Fenntartható fogyasztás.....	68
6.6.3	Környezettudatos szemléletformálás.....	69
6.7	Települési környezetminőség	70
6.7.1	Épített környezet	70
6.7.2	Zöldterület gazdálkodás	73
6.8	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem.....	75
6.9	Az emberi egészség védelmének környezeti lehetőségei	76
6.9.1	Település levegőminőség javítása.....	76
6.9.2	Zaj és rezgés elleni védelem.....	77
6.9.3	Közlekedés	78
6.9.4	Energiagazdálkodás.....	80
7	A MEGVALÓSÍTÁS PÉNZÜGYI ESZKÖZEI.....	82
8	VÉGREHAJTÁS.....	85
9	ÖSSZEFOGLALÁS, JAVASLATOK.....	86
10	FORRÁSOK, IRODALOMJEGYZÉK	88
11	MELLÉKLETEK.....	89

1. BEVEZETÉS

A környezet védelme érdekében tett első nagy volumenű nemzetközi együttműködésnek Stockholm adott helyett 1972-ben, az Emberi Környezet Konferencián. A konferencia résztvevői a Stockholmi Nyilatkozat keretében első ízben fogadták el hivatalosan, nemzetközi szinten az emberhez méltó környezethez való jogot. A nyilatkozatban a kormányok ünnepélyesen kötelezettséget vállaltak, hogy megóvják és jobbra teszik az ember környezetét a mai és a jövő nemzedékek számára.

Következő lépcsőfokként 1983 decemberében az ENSZ főtitkára az akkori norvég miniszterelnököt kérte fel, hogy alapítson és irányítson egy különleges és független bizottságot azzal a céllal, hogy tolmácsolja a főbb környezeti kihívásokat a világ népei számára, valamint állítson össze egy politikai cselekvést sürgető felhívást. Ez utóbbi eredménye lett az 1987-ben publikált, a köztudatba a világbizottság vezetője után csak Brundtland-jelentésnek nevezett, de hivatalosan a „Közös Jövőnk” címet viselő dokumentum. Ez a keletkezése óta sokat idézett jelentés fogalmazta meg egyebek mellett először a fenntartható fejlődés fogalmát:

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”.

A jelentés főbb megállapításai egy olyan fejlődési modellt vázoltak fel, mely a mennyiségi növekedést és a minőségi fejlődést egyaránt tartalmazza, s kimondja, hogy a gazdaság csak a környezet megőrzésével növekedhet. A fenntartható fejlődés három pillére, a környezet - gazdaság - társadalom egymással összefügg, a döntéseknél mindhármát figyelembe kell venni.

Az ENSZ 1992-ben Rio de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Világkonferenciája előkészítéskor a „Közös Jövőnk” jelentés megállapításait vették alapul.

Az Európai Unió fenntarthatósághoz kapcsolódó stratégiai elképzelései között kiemelt szerepet kap a kis települések népességmegtartó képességének javítása. A fenntartható, a környezettel harmonikus kapcsolatra építő életmód fontos eleme a környezettel konform gazdasági tevékenység és életmód támogatása, ami a városi – különösen a nagyvárosi – településformában nehezebben valósítható meg.

Magyarországon még napjainkban is a kistelepülési rendszer a meghatározó forma, ezért szükségszerűen adódik, hogy a nemzeti stratégiával összhangban helyhatósági szinten is meg kell kezdeni a fenntartható fejlődést garantáló programok kidolgozását.

A program a jelenlegi környezeti állapot felmérésén a lehetőségének feltérképezésén alapulva, meghatározza Jászberény Város környezetvédelmi programját különös tekintettel a település környezeti prioritásainak kijelölésére és az ezekhez kapcsolódó célok kitűzésére.

1.1 Előzmények

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatai között a Nemzeti Környezetvédelmi Programra alapozva „Települési Környezetvédelmi Program” készítését írja elő.

A programnak, mint átfogó környezetvédelmi tervnek a település adottságaival, feladat- és hatáskörével összhangban tartalmaznia kell:

- a környezeti elemek állapotának bemutatásán alapuló helyzetértékelést,

- a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat,
- a célok elérése érdekében teendő (így a légszennyezettség-csökkentéssel, a zaj és rezgés elleni védelemmel, a zöldfelület-gazdálkodással, a települési környezet tisztaságával, a vízgazdálkodással, a hulladékgazdálkodással, az energiagazdálkodással, a közlekedéssel és a haváriahelyzetek elhárításával kapcsolatos) feladatokat, azok megvalósításának ütemezését,
- a kitűzött célok megvalósításának ellenőrzési és értékelési eszközeit,
- az intézkedések végrehajtásához szükséges források megjelölését.

A fentiekén túl a Program tartalmazhat

- az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével,
- az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással, és
- a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

A Programnak a magasabb szintű környezetvédelmi tervekkel, így a megyei Környezeti Programmal és a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban kell lennie.

A Kvt. előírásai alapján az önkormányzatnak gondoskodnia kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kell kísérnie az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerinti rendszerességgel felül kell vizsgálni.

A környezetvédelmi program alapelvei

- a fenntartható fejlődés elve, azaz olyan fejlesztés, amely megőrzi a természeti erőforrásokat a következő generációk számára is;
- a káros környezeti hatások megelőzésének elve;
- az elővigyázatosság elve, mely szerint a természetre és a szűkebb környezetre gyakorolt hatások pontos ismerete a környezethasználati technológiák alkalmazásának feltétele;
- a környezeti szempontok beépítése a gazdaság folyamataiba;
- a szubszidiaritás és a partneri viszony elvének alkalmazása (a szubszidiaritás elve szerint
- minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol optimális az informáltság és a döntési felelősség, illetve a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők - azaz a döntést lehetőleg azok hozzák meg, akikre vonatkozik;
- a környezet rehabilitáció és helyreállítás alkalmazása a sérült területeken, az új fejlesztésekkel párhuzamosan.

Alapvető célkitűzések:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása,
- az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése,
- a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása;
- a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, szükség esetén rehabilitációja, fennmaradásuk biztosítása,
- a bioszféra sokszínűségének megtartása,
- a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése;

- a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés figyelembevétele,
- a természeti erőforrásokkal való takarékos és értékvédő gazdálkodás;
- a gazdasági fejlődés és a környezet összefüggésében a harmonikus, ésszerű környezet igénybevétele és a minimális környeztkárosításra való törekvés;
- hosszú távon az ember és környezet harmóniájának megteremtése;
- a környezet állapotának és veszélyeztettségének mindenkor pontos ismerete;
- a település gazdasági versenyképességének növelése a környezeti állapot javításával;
- a helyi társadalom környezettudatosságának és a környezet fejlesztésben való érdekeltségének növelése, a közösségi részvétel fokozása,
- tiszta, vonzó települési környezet megteremtése és fenntartása.

A város lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

Ezek közül a legfontosabbak:

- közlekedési eredetű környezetterhelés,
- zöldhálózat, egységes ökológiai hálózat fejlesztése,
- hulladékgazdálkodás.

Az Önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó problémák megoldása érdekében az alábbi szerepkörökben léphet fel:

- a helyi társadalom és gazdaság életének szabályozása jogalkotással és jogalkalmazással,
- fenntartói feladatok ellátása, melynek során az Önkormányzat piaci szereplőként jelenik meg, ilyen tárgyú döntései során gazdasági eszközökkel avatkozik a gazdasági életbe,
- fontos szerepet tölt be a szemléletformálásban, a helyi társadalom önszerveződésében (példamutatás, tájékoztatás, információáramlás biztosítása).

Fenti jogszabályi kötelezettségnek eleget téve, 2010-ben Jászberény Város Önkormányzata a település környezetvédelmi programjának kidolgozása mellett döntött. A programot a település önkormányzatai határozattal elfogadta.

A már hivatkozott Kvt. 47.§ (2) bekezdésének értelmében:

„ A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását és a programot szükség szerint – de legalább kétfévente felülvizsgálja. ”

Jelen környezetvédelmi program, illetve az abban közzé tett adatok, archív dokumentációk áttanulmányozásának eredményeként, a szolgáltatóktól kapott adatok felhasználásával, továbbá az önkormányzat illetékeseivel végzett interjúk alapján készült el.

1.2 Szabályozási háttér

Magyarország első környezetvédelmi törvénye 1976-ban született, de laza kerettörvény jellege miatt hatása csak korlátozott volt. A környezetvédelem társadalmi üggyé válása hazánkban a '80-as évek második felére tehető, s az új, nemzetközi viszonylatban is naprakész környezetvédelmi törvény több éves szakmai vita után 1995-ben került elfogadásra (1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól*). Az országos környezetvédelmi politikát megfogalmazó – hatévente megújítandó – első Nemzeti Környezetvédelmi Programot (NKP) hosszadalmas előkészítés után 1997-ben fogadta el az Országgyűlés (83/1997. OGY. határozat). Jelenleg a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott, **2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program** van érvényben.

4. NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM 2015–2020

A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Stratégiai céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata.
- Az erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

A Program stratégiai céljainak elérését az egyes stratégiai területeken meghatározott célok és intézkedések, illetve az átfogó intézkedési területeken megfogalmazott cselekvési irányok biztosítják.

A környezeti nevelés és szemléletformálás feladatainak megvalósítását segítik a kifejezetten környezeti nevelési célok megvalósítására létrejött szakmai és civil szervezetek (tanácsadó irodák működtetése, Zöld Jeles Napok megünneplése, kiadványok, kampányok, konferenciák stb.), a nemzeti park igazgatóságok (pl. oktató- és látogatóközpontok működtetése, rendezvények), valamint a múzeumok és az évente kétmillió látogatót fogadó gyűjteményes kertek.

A települési környezetvédelmi feladatok döntő többsége valójában hosszú távú (legalább 10-15 év) gondolkodást, illetve tervezést igényel. Szükséges tehát hangsúlyozni, hogy a környezetvédelmi programkészítés egy, valójában korlátlan időtartalmú folyamat, amelynek során időszakosan korrekciós felülvizsgálatokat kell beiktatni, alkalmazkodva a helyi és országos (NKP) aktualitásokhoz, szemléletváltásokhoz, technikai fejlődéshez és nem utolsósorban a gazdasági körülmények módosulásához.

*Módosítva 2000. évi CXXIX. törvénnyel – (a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosításáról)

1.3 A település rövid története

A város környéke már a kőkorszakban is lakott volt, erre utalnak a Jászberény környékén talált mezolitikus (középső kőkori) telep maradványai. Szintén régészeti emlékek utalnak a vaskorban itt élő keltákra, majd a későbbi szarmata és avar jelenlétre. A településtől északra halad el a szarmaták által 324 és 337 között épített, a Dunát a Tiszával összekötő Csörsz árok nyomvonala. Valószínűleg az Árpád-ház korában alakult a település, de a tatárjárás elpusztította.

A jászok által a 13. században benépesített tájegység, a Jászság gazdasági, szellemi és vallási központja kezdettől fogva Jászberény, amelyet a források 1357-ben említenek először „Beren” névalakban. A jászok letelepülésüktől fogva különböző kiváltságokat élveztek (adó- és vámmentesség, a megyéktől független élet, önálló közigazgatás, pallosjog), amely fejében a mindenkori katonai szolgálattal tartoztak a királynak. A 15. században ferences szerzetesek telepedtek a városba és építettek kolostort, hogy a jászokat keresztény hitre térítsék. 1550-ben már városi rangú település, jóllehet korábban is így tekintik, s közigazgatási székhely mind a török időkben, mind pedig a Jászkun Hármas Kerület fennállása idején.

A török időkben a város a szultán magánkincstárához tartozott, védelmére palánkvárat építettek. Ezt leégése után már nem építették újjá, a katonai központot is feladták. A jászok kiváltságai 1702-ben veszélybe kerültek, amikor I. Lipót eladta a Jászságot a Német Lovagrendnek, amibe nem nyugodtak bele és 1745-ben saját pénzükön visszaváltották azokat. Ez volt a Redemptio (önmegváltás).

A város az 1848-49-es szabadságharcból is kivette részét, a jászságból toborzott önkéntesekből Jászberényben alakult meg a Lehel huszárezred, melynek 3 százada még Világosnál sem tette le a fegyvert. Csehországi állomáshelyéről is hazaszökött a jászokból és kunokból álló 12. Nádori ezred számos katonája. 1849 tavaszán a városban tartózkodott Kossuth Lajos, Görgey Artúr és Damjanich János, valamint a magyar hadsereg I., II. és III. hadteste.

Itt található az ország egyik legrégebbi múzeuma, az 1874-ben alapított Jász Múzeum, ahol látható Jászberény város és a jászság szimbóluma, nemzeti ereklyénk, Lehel kürtje.

1917-ben alakult a városban a Tanítóképző Főiskola, mely jelenleg a Szent István Egyetem karaként működik.

A második világháború után létrejöttek az első ipari nagyüzemek, amelyek a lakosságnak több munkalehetőséget és nagyobb megélhetési biztonságot jelentettek. Jászberény az utóbbi évtizedekben sokat fejlődött. Kiteljesedett az infrastruktúra, jól működő vállalkozások jöttek létre és a város markáns szerepet tölt be az ország szellemi életében.

1.4 Népesedési folyamatok

A település lakosság száma 1900 előtt nagyobb volt, mint Szolnoké. A XX. században azonban a növekedése a magyar városokra jellemzőnél kisebb mértékű és lassúbb volt, ezért

lakónépessége ma a szolnoki egyharmadánál alig több. A népességszám csúcsa 1980-ban volt (31 402 fő), de ezt megelőzően már 1920-ban is meghaladta a harminc ezret. 1980 óta a csökkenés folyamatossá vált. Ekkora a természetes szaporulat is és a vándorlási egyenleg is negatív volt. A népesség-csökkenés üteme a rendszerváltás óta mérséklődött, az elvándorlás eleinte csökkent, majd Jászberényben és a kistérségében vándorlási pozitívum volt mérhető. Ez különösen kedvező, mert a megye egésze, sőt a megyeközpont Szolnok is vándorlási veszteséggel küzd.

Az elmúlt 15 év demográfiai adatai alapján a település népességszámának lassú csökkenése továbbra is tart. Az enyhe csökkenő tendencia ellenére a népesség alakulásának előrejelzésénél stagnálással számolunk, figyelembe véve a térséget érintő gazdaságfejlesztési és felzárkóztatási, illetve kohéziós törekvéseket, programokat; az infrastruktúra fejlesztését.

1.4.-1. sz. táblázat: Jászberény népesség és lakásszám alakulása (2001-2014)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Jászberény népesség	28.405	28.293	28.078	27.771	27.620	27.458	27.386	27.218	27.134	27.065	26.965	26.999	26.809	26.622
Jászberény lakásszám	-	11.415	11.449	11.522	11.551	11.625	11.650	11.705	11.771	11.819	11.842	12.160	12.179	12.203
Lakos/lakás aránya	-	2,478	2,45	2,41	2,39	2,36	2,35	2,325	2,305	2,289	2,27	2,2	2,2	2,18

Forrás: KSH adatai alapján

A 2001-es népszámlálás szerint Jászberényben 28.405-en éltek. 2015-ben csökkent a lakosok száma 26.372-re, ami 5%-os csökkenést jelent.

1.4.-1. ábra: Lakos szám változása

Forrás: KSH adatai alapján

A település lakónépességének alakulását négy tényező befolyásolja:

- élve születések száma

- halálozások száma
- állandó odavándorlás száma
- állandó elvándorlások száma

Tulajdonképpen így lehet negatív természetes szaporodás, vagy negatív vándorlási egyenleg mellett is népességnövekedés. Tehát csak ezen indexek figyelembevételével kaphatunk reális képet arról, hogy milyen folyamatok alakítják a település népességszám összetevőit.

A népmozgalmi mutatók (élve születések száma, halálozások száma, állandó odavándorlás száma, állandó elvándorlások száma) a KSH honlapján található Tájékoztatási adatbázison (<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?&lang=hu>) keresztül érhetőek el.

1.4.-2. táblázat: Népmozgalmi folyamatok Jászberényben

ÉV	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LAKÓNÉPESSÉG	27134	27065	26965	26999	26809	26622
ÉLVESZÜLETÉS	259	270	221	241	229	241
ELHALÁLOZÁS	416	404	371	405	398	368
SZAPORODÁSI EGYENLEG	-157	-134	-150	-164	-169	-127
ODAVÁNDORLÁSOK	870	835	840	1103	986	935
ELVÁNDORLÁSOK	812	778	782	974	1031	983
VÁNDORLÁSI EGYENLEG	58	57	58	129	-45	-48
NÉPMOZGALMI EGYENLEG	-99	-77	-92	-35	-214	-175

(*forrás: KSH, adott évben január 1-én)

A népességcsökkenés Jászberényben elsősorban a negatív szaporodási egyenlegnek köszönhető, melyet némileg tompított 2012-ig a pozitív vándorlási egyenleg.

1.4. -3. sz. táblázat: Népsűrűség

Terület nagysága (km ²)	Lakosok száma	Népsűrűség (fő/km ²)
221,35	26 372	122,4

Forrás: KSH adatai alapján

A lakások száma enyhe emelkedést mutatott az elmúlt tíz évben.

1.5 Gazdasági helyzetkép

Jász-Nagykun-Szolnok megye a magyarországi régiók között a gyenge középmezőnyben elhelyezkedő Észak-alföldi régió része, ez determinálja a megye és Jászberény város gazdasági környezetét is. A megyén belül azonban Jászberény gazdasága kiemelkedő, sok tekintetben megelőzi a megyeszékhely Szolnokot is.

A Jászság fővárosa lakosainak egy főre jutó jövedelme a második legmagasabb a megyében, az egész Jászságban igen magas az ipari foglalkoztatottság, sem a városok, sem a kistérség nem képes kielégíteni a helyi ipar igényeit, ezért jellemzően magas a térségen kívülről bejárók

aránya. A közép-, és nagyvállalatok számát, illetve az összes vállalkozásokhoz viszonyított arányát tekintve Jászberény a régió legmagasabb értékeivel rendelkezik, messze meghaladja az országos átlagot is.

Jászberény gazdaságában az 1990-es évek derekán elkezdődött szerkezetátalakulási folyamata az új évezred elején tovább folytatódott, s napjainkra a végéhez közelít. A folyamat eredményeként a társas vállalkozások szektoronkénti megoszlása a fejlett gazdaságok ismérveit tükrözi. Az egész jászsági térségre, de elsősorban a négy városra, Jászberényre, Jászfényszarura, Jászapátira és Jászárokszállásra jellemző, hogy mára a betanított munkás, szakmunkás, technikus, vagy műszaki felsőfokú végzettségűek tekintetében a vállalatok folyamatos munkaerőhiánnyal küzdenek. A városfejlesztés fő stratégiai iránya tehát csak az lehet, hogy minden lehetséges eszközzel megpróbálja versenyképessé tenni a várost, beleértve a társadalom, és a környezet minden szféráját, támogatja a gazdaság további erősödését, növeli annak sokszínűségét.

Jászberény – az Alföldi városok jellegzetességeinek megfelelően – ásványkincsekben szegény. Ebből adódóan az ipar kialakulásának és fejlődésének alapját korábban szinte kizárólag a mezőgazdasági nyersanyagok, a rendelkezésre álló munkaerő és a fogyasztói piacok jelentették. Ma a város gazdaságát alkotó nagyvállalatok tevékenységi körük alapján elsősorban az ipar területén működnek, illetve van néhány jelentősebb cég a szolgáltatási szektorban is. Fontos ágazat maradt a gépgyártás, a műanyagipar és elektronikai ipar.

Összességében megállapítható, hogy a gazdasági, társadalmi változások hatására az ipari fejlődés korlátjai egyre erőteljesebben jelentkeznek a városban. Ilyen helyi problémák, például:

- az ipari fejlesztés alapját képező erőforrások szűkössége, tőkehiány,
- a termelési tradíciók szűk köre (pl. tudás- és technológiatranszfer korlátozottsága),
- humán erőforrás szűkössége (pl. vállalkozási ismeretek)
- a korszerű termelői infrastruktúra hiánya.

1.6 Foglalkoztatási helyzet

Az elmúlt évtizedekben, a foglalkoztatásban országos szinten csökkent a munkahelyek száma, valamint a koncentrációja. Jászberényben is éreztette hatását a gazdasági válság, de az utóbbi években, kis mértékben ugyan, de javul a foglalkoztatási helyzet.

1.6.-1. sz. táblázat: A nyilvántartott álláskeresőök (a 180 napon túli nyilvántartottak számával együtt) számának éves változása

Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)
2000. év	563	224
2001. év	512	182
2002. év	500	169
2003. év	566	214
2004. év	751	288
2005. év	656	285
2006. év	582	274
2007. év	600	226
2008. év	672	235
2009. év	1089	588
2010. év	991	511
2011. év	984	474
2012. év	1056	467
2013. év	857	348

(forrás: KSH, adott évben január 1-én)

1.6. -2. sz. táblázat: Munkanélküliségi arány megyei és települési szinten

	Jász-Nagykun-Szolnok megye	Jászberényi járás	Jászberény
A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességből	8,4 %	5 %	5 %

(forrás: KSH interaktív térképek 2013. dec. 20.)

Az álláskeresők aránya alacsonyabb, mint a megyei átlag. A jövedelemviszonyok tekintetében is rendre jobban teljesít a város a megyei és regionális mutatóknál.

1.6. -3. sz. táblázat: Jászberény jövedelemviszonyai

2011-es adatok	Régió	Megye	Járás	Város
1000 lakosra jutó adózók száma	434,2	446,2	470,1	483,2
SZJA alapot képző jövedelem egy adófizetőre (ezer Ft)	1595	1649	1817	1959
SZJA alapot képző jövedelem egy állandó lakosra (ezer Ft)	693	736	854	947
SZJA egy állandó lakosra (ezer Ft)	103	109	130	150

(forrás: KSH interaktív grafikonok)

2 KÖRNYEZETI ELEMOK ÁLLAPOTA

2.1 Levegő

A levegő védelmével kapcsolatos szabályok zömét a 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet tartalmazza.

A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.

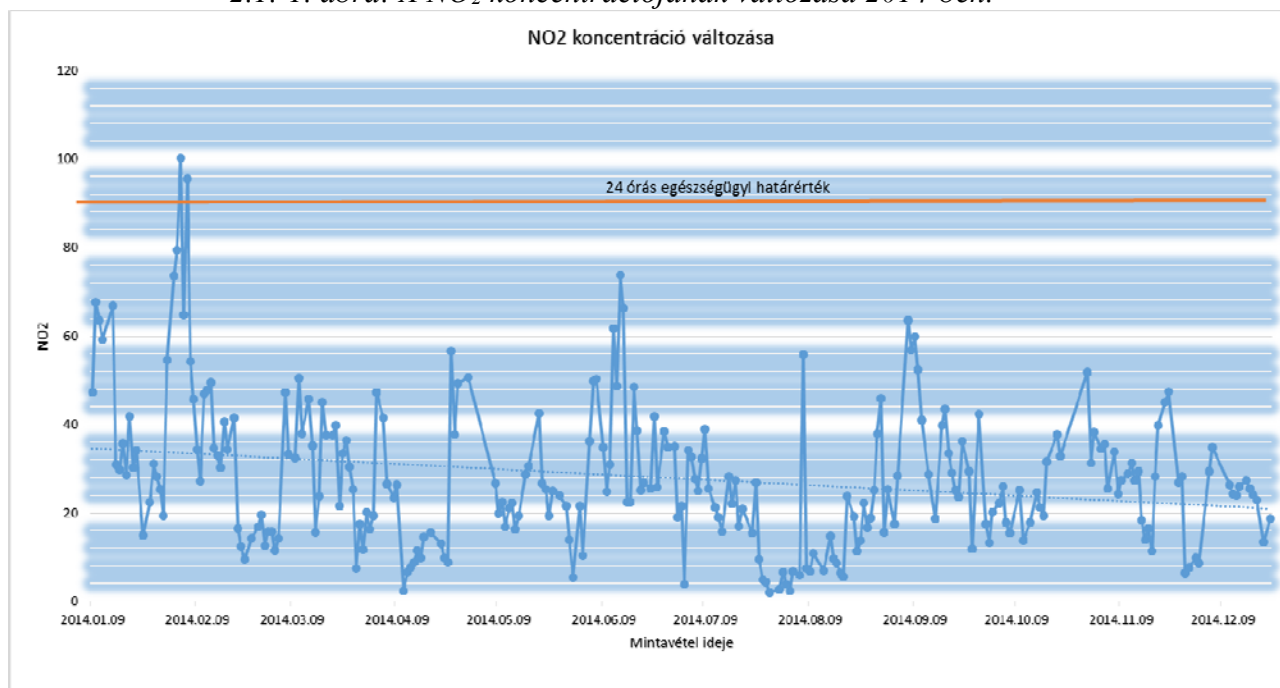
A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet rendelkezik. A jogszabály szerint a rendelet 1. számú mellékletében szerepelnek a levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei, célértékei, hosszú távú célkitűzései.

A város jelenlegi állapotának megfelelő, az alapállapotot jelentő levegőminőségi helyzetének megítéléséhez a terület légszennyezettségi paramétereit az egészségügyi határértékekkel kell összevetni.

26/2014. (III. 25.) VM rendelet szabályozza az egyes tevékenységek illékony szerves vegyület kibocsátásainak korlátozását.

A nagyobb hőteljesítményű (140 kWth és ennél nagyobb, de 50 MWth-nál kisebb névleges bemenő teljesítményű) tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről a 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet tartalmaz előírásokat. A fűtőmű, erőmű nagyságrendű teljesítményekre (50 MWth felett) külön jogszabályok rendelkeznek.

Az ország levegőminőségét a vonatkozó 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján, az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) méri és értékeli. A levegőminőség minősítésére alkalmas mérőhálózat működik a településen. A levegőminőség állapotának jellemzésére a mérőhely adatai, valamint a bejelentés köteles légszennyező forrást üzemeltető telephelyek önbevalláson alapuló kibocsátási értékei szolgálnak alapul. A településhez legközelebb automata mérőhely Szolnokon található. Jászberényben (Lehel vezér tér 18.) manuális mérőhely üzemel. A 2014. év NO₂ mérési eredményeit az alábbi grafikonon szemléltetjük.

2.1.-1. ábra: A NO₂ koncentrációjának változása 2014-ben.

Jól látszik, hogy 2014. februárjában két alkalommal meghaladta a NO₂ koncentráció a 85 µg/m³ 24 órás egészségügyi határértéket. A nitrogén-dioxid éves átlaga 2014-ben 25,09 µg/m³, ami alapján „jó” minősítést kapott a település.

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet és a 4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet alapján.

Légszennyezés által okozott károk:

- Üvegházhatás
- Emberi egészség károsítása
- Ökológiai károk
- Növényzetre gyakorolt káros hatás
- Épületekben okozott károk

Az egyes légszennyező anyagok egészséget károsító hatásai röviden:

- CO (szénmonoxid): mérgező, oxigén ellátási rendellenességet okoz
- CO₂ (széndioxid): üvegházhatású gáz
- SO₂ (kéndioxid): nyálkahártya gyulladások, fehérje anyagcsere blokkoló, idegvégződés izgató; üvegházhatású gáz
- NO_x (nitrogén oxidok): nyálkahártya izgató, szövetroncsoló
- Szénhidrogének: rákkeltő lehet
- Cl₂ (klór), NH₃ (ammónia): nyálkahártyát izgató, roncsoló hatású
- Por (szilárd, lebegő): szilikózist, daganatokat okoz

A település levegő minőségét az alábbi tényezők befolyásolják:

- a mezőgazdasági tevékenységből eredő diffúz légszennyezés, kiporzás (talajművelés, természárítás, takarmánygyártás)
- állattartásból eredő bűzkibocsátás

- légszennyező pontforrások: a város levegőjét terhelő kibocsátások döntő többsége 10-20 méter magas, ipari termelőüzemi kúrtókon keresztül történik
- közlekedésből eredő porszennyezés
- fűtés (hagyományos illetve vegyes tüzelés, avar-és kerti hulladékégetés)
- pollenallergiát okozó gyomok elterjedése

A levegő minőségét az ipari kibocsátókon kívül a fűtésből és a közlekedésből adódó füstgáz és porszennyezés határozza meg. A legnagyobb forgalmat a 31. és 32. számú fő közlekedési utak bonyolítják. A burkolatlan utak mentén a porszennyezés jelentős. A város központjában lévő autóbusz pályaudvar jelentős lokális légszennyezőanyag terhelést jelent a környező lakosság számára.

A jelentős kibocsátók Jászberény levegőjét elsősorban fűtési eredetű (CO, NO_x) és illékony szerves oldószerekkel terhelik. Utóbbi szennyezők vonatkozásában az Ruukki Tisza Zrt. és az ELECTROLUX Lehel Hűtőgépgyár együtt bocsátják ki az összes mennyiség jelentős részét, a fennmaradó autószerelvekből, műanyag-feldolgozó és -gyártó üzemekből, hőcserélőgyárból származik.

2.1.-1. táblázat: Éves kibocsátási adatok vegyi anyagokként

Vegyi anyag megnevezése	Kibocsátás kg/év	Kibocsátó neve
Etil-benzol	229	Fortaco Zrt.
Xilolok	51	
Oktán	0	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Butil-alkoholok	0	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Butil-acetát / ecetsav-butil-észter /	27	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Toluol	2	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Petróleum	15	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Metil-acetát / ecetsav-metil-észter /	0	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Di-izobutil-keton / 2,6-dimetil-heptán-4-on /	0	Hering Autoház Kereskedelmi És Szolgáltató Kft
Pentán	447	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Triklór-etilén (TRI)	250	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Oktán	0	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Heptán	0	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Szén-monoxid	1 699	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	6 137	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Benzin mint C, ásványolajból	3	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
Metil-alkohol / metanol /	25	Electrolux Lehel Hűtőgépgyár Kft
SZÉN-DIOXID	232 775	Konkoly Hús Kft
Szilárd anyag	52	Concordia Közraktár Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	857	Jászberényi KOSSUTH Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Szilárd anyag	1 386	Jászberényi KOSSUTH Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság
SZÉN-DIOXID	0	Jászberényi Vagyongazdálkodó És Városüzemeltető Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság
SZÉN-DIOXID	319 250	Veolia Energia Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂	14	Megnevezés: GEA EGI Energiagazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Összes szénhidrogén -kivéve CH ₄ - C-ban kifejezve	0	Berény-Med Energetikai Szolgáltató Kft.

forrás: OKIR rendszer

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletének figyelembe vételével Jászberény település, a légszennyezettségi zónába sorolás alapján, a 10. zónacsoportba tartozik. A rendelet alkalmazásában zónacsoport vagy zónatípus a légszennyezettség alapján kijelölt olyan terület egységet jelent, amelyen belül a környezetvédelmi hatóság által meghatározott helyen, a szennyező anyag koncentrációja tartósan vagy időszakosan a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 5. mellékletében meghatározott tartományok valamelyikébe esik.

2.1.-2. táblázat: VM rendelet 5. mellékletében meghatározott tartományok

Légszennyező anyagok megnevezése	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3-6. sorában szereplő anyagok esetében a célérték között van.

Jelenleg nem ismert jelentősebb légszennyezést okozó beruházás megvalósítására vonatkozó terv, azonban a szabályozási előírásokban rögzítették, hogy a 310/2008.(XII.22) Korm. rendelet mellékletében felsorolt új tevékenységek esetén védelmi övezetet kell kialakítani.

A védelmi övezetben állandó emberi tartózkodásra szolgáló épület, valamint időszakos vagy átmeneti emberi tartózkodásra szolgáló létesítmény (így különösen oktatási, egészségügyi, üdülési célt szolgáló létesítmény), levegőterhelésre érzékeny, élelmezési célt szolgáló növényi kultúra nem telepíthető. A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek viselése a légszennyezőt terhelik.

Az egyes - a 314/2005.(XII.25.) Kormányrendeletben megjelölt - tevékenységek környezetet terhelő kibocsátásainak megelőzése érdekében, a környezeti elemeket terhelő kibocsátások, valamint a környezetre ható tényezők csökkentésére, illetőleg megszüntetésére irányuló, az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás során állapítja meg a környezetvédelmi hatóság.

2.2 Felszíni és felszín alatti vizek

Felszíni vizek

A Zagyva folyón a tiszai torkolat és a Tarna betorkolási pontja közötti szakasz (0,0-59,180 fkm) Zagyva alsó néven került kijelölésre, mint vízfolyás víztest. Ez a mederszakasz Jászberény belterületét nem érinti, azonban vízgyűjtő területének egy része igen. A Zagyva folyó 59,180-122,862 fkm közötti szakasza Zagyva felső néven került kijelölésre. Ennek a víztestnek a medre érinti Jászberény belterületét.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítéséhez Magyarország területét - amely teljes egészében a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - 42 tervezési alegységre osztották fel. Jászberény városa a Zagyva tervezési alegységhez tartozik.

A Zagyva Magyarország legmagasabbra emelkedő hegyvidékének, a Mátra vízgyűjtőjének főbefogadója. A Zagyva folyó teljes hossza 122,86 km. A Zagyva-Tarna vízrendszer teljes vízgyűjtője 5561,2 km², ebből a Tarna folyó vízgyűjtője 1945,5 km² (amely 2-11 számú önálló vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység), a fennmaradó 3615,7 km²-es Zagyva vízgyűjtő alkotja a 2-10 Zagyva vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységet. A Zagyva Jászfelsőszentgyörgy feletti szakasza a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi

Igazgatóságához (2536,7 km², vízgyűjtőterület 70,2 %-a), alsó szakasza a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságához (1079 km², vízgyűjtőterület 29,8 %-a) tartozik. A vízgyűjtő két alapvetően különböző jellegű területegységre osztható. A Cserhát és a Mátra hegységek, és a hozzájuk csatlakozó dombvidékek az Északi-középhegységhez, míg a Cserhátalja és a Tápió vidék az Alföldhöz tartozik. E kettősségből fakadóan a vízgyűjtő igen változatos földtani felépítésű tájakat foglal magába.

A Zagyva teljes egészében hazai vízfolyás, vízgyűjtőjének alig egy ezredrésze fekszik külföldön. Jelentős a felszín közeli vízátbocsátó közet is, ezért nem sok vizet szállít a Tiszába. Az árhullám levonulása gyors, mert a hegyvidéki szakaszon nagy a vízfolyások esése, viszont közepes és kisvizek mennyisége jelentéktelen. Vízjárása heves. Az igen kis vízgyűjtő területű patakok főleg a forrásokban szegény vidékeken gyakran kiszáradnak. Az árvizes időt leszámítva a vízfolyások vízszállítása csekély.

A Tarna vízrendszer sajátossága, hogy a Mátrából lefutó vízfolyások (Tarna és mellékágai) a Budapest – Miskolc vasútvonal alatti szakaszon összefüggő árvízvédelmi töltéssel épültek ki. A vasútvonal feletti mederszakaszok esetében víztartó depóniák (töltések) a nagyobb vízfolyások mentén épültek, a kisebb patakokat egyszerű trapéz szelvénnel szabályozták.

A két folyó öt víztestből ökológiailag egyetlen jó minőségű sincs. A kémia jellemzően adathiányos, és minden víztesten található a vizek állapotára visszavezethetően károsodott védett természeti terület.

A Zagyva víztest erősen módosított besorolásának egyik indoka, a rendszeresen előforduló nyári vízkészlet probléma. A víztest hidromorfológiai állapota mérsékelt. Mivel a Zagyva folyó a vízgyűjtő fő vízfolyása, vízmennyiségét a betorkolló vízfolyások befolyásolják. A Zagyva-vízgyűjtőjén összesen 33 db tározót tartunk nyilván, melyek túlnyomórészt völgyzárógátas tározók, ezért a készlethiány problémája átadódó (felvizi) hatásból is származhat.

A Zagyva folyó (Zagyva alsó és Zagyva felső víztest) kisvízhozamú időszakában – amely egybeesik az öntözési idősakkal – még a vízfolyás ökológiai vízigénye (0,8 m³/s) is alig biztosított. Ebben az időszakban a mezőgazdasági vízigények kielégítése csak korlátozott mértékben engedélyezhető. A Zagyva vízpótlására és a vízgyűjtőn lévő vízhasználatok biztonságának megteremtésére a Jászsági öntözőcsatorna meghosszabbítása után nyílik lehetőség. A megvalósítást tartalmazó projekt teljesen előkészített, de finanszírozása még nem biztosított.

A termálvizek felszíni vízfolyásokba való bevezetése (pl.: fürdő célú hasznosítást követően) a Zagyvát és mellékvízfolyásait vízminőségi szempontból terhelik (hő- és sóterhelés, esetlegesen egyéb, pl. nehézfém szennyezés). A geotermikus energiahasznosítás céljára kitermelésre kerülő termálvizeknek elsődlegesen ugyanazon vízáadó rétegbe való visszasajtolása szükséges, elkerülve ezzel a felszíni vizek minőségi szempontból és a gyenge mennyiségi állapotú termálvíztestek állapotának további romlását.

A Zagyva mentén lévő holtágakra jellemző, hogy közvetlen frissvíz pótlással nem rendelkeznek. A közvetlen kapcsolat hiánya miatt a holtágak feliszapolódottsága előrehaladott, vízínövénytellel való benőtttségük közepes vagy erős.

A Natura 2000 természetvédelmi oltalom alá tartozó területek részét képező vizes élőhelyek vízellátottsága, vízborítottsága nem mindig biztosítható. A térben és időben eltérő igények (pl. nádtermelés és természetvédelem a Famosi tározó esetében) a vízgyűjtőterületen számos esetben nem kielégíthetőek. A hidrológiai körülmények miatt a környék ökológiai vízpótlását biztosítani szükséges.

A Zagyva hosszirányú átjárhatósága

A Zagyván jelen vannak a hosszirányú átjárhatóságot befolyásoló völgyzárógátas tározók és a keresztirányú átjárhatóságot befolyásoló árvízvédelmi töltések is, ezért a Zagyva-víztestek esetében számolni kell hidromorfológiai kockázatokkal.

A Zagyva felső szakaszán található völgyzárógátas tározók üzemeltetése összetett vízgazdálkodási feladat. Az árvízi biztonság biztosítása mellett törekedni kell az egyéb vízigények kielégítésére is. Kisvizes időszakokban a tározók alvízein gyakran nehézséget okoz az ökológiai vízigények kielégítése.

A tározók jelenléte azonban nemcsak mennyiségi, hanem minőségi szempontokból is kockázatot jelent. Az alegységen ugyanis jellemző tevékenység a horgászat és halászat, melyek szélsőséges esetekben a vízfolyások és állóvizek, tározók vízminőségét is nagyban befolyásolhatják.

A völgyzárógátas tározók miatt a vízfolyások hosszirányú átjárhatósága nem megoldott. A hosszirányú átjárhatóságot a völgyzárógátas tározókon túl a vízfolyásokon létesült fenéklépcsők, bukók és egyes vízkormányzási műtárgyak is akadályozzák.

Ezek mellett még barrierként jelentkeznek a betonelemekkel történő mederburkolások, amelyek ugyan fizikai akadályt nem jelentenek a vízfolyásban, azonban a teljes növényzettől való mentesség miatt a fajok jelentős része kerüli ezeket a mederszakaszokat és a burkolt szakasz hosszától függően akár át sem mennek rajta.

A kiemelt jelentőségű Zagyva vízfolyás víztest mentén lévő árvízvédelmi töltések akadályozzák a vízgyűjtő keresztirányú átjárhatóságát. Az árvízvédelmi töltések elbontása nem alternatíva, ezért a keresztirányú átjárás változatlanul fennáll.

Magas tápanyagterhelés

Az alegység vízfolyás víztestjei közül kettő nagyvízgyűjtőjű – Zagyva alsó és felső -, 12 db közepes, 13 db kis vízgyűjtőjű. Ebből adódóan a víztestek vízhozama nem minden esetben biztosít kellő hígítást a bevezetett, magas tápanyagtartalmú vizeknek. Az alap vízhozamhoz képest – hígulást figyelembe véve – többletterhelésből adódóan jelentős tápanyagterhelés éri a víztesteket. A terhelés települési csapadékvíz, halastó lecsapoló víz és települési tisztított szennyvízből származik. A településekről származó vizek tápanyagcsökkentését szűrőmezők, ideiglenes tározók kialakítása biztosíthatná.

Az alegység területén lévő települések belterületi csapadékvíz-elvezetésének tervezése-kivitelezése során előtérbe kerülnek a mélyfekvésű területek tározóként való igénybevétele.

Szennyvízelhelyezéssel, szennyvíztisztítókkal kapcsolatos vízgazdálkodási problémák közül kiemelendő, hogy a kisebb (300-500 m³/nap alatti) szennyvíztisztító telepeken az őszi-téli alacsony hőmérséklet okozta nem megfelelő tisztítási hatások miatt magas a befogadók foszforterhelése. A szennyvíztisztítók nem kielégítő működése, továbbá a rákötés nem kielégítő aránya következtében a befogadók magas foszforterhelést kapnak, amit tovább súlyosbít a mezőgazdasági művelés alatt álló területek trágyáztatása, illetve az állattartó telepek kibocsátásai is.

A víztestek által szállított vizek lokális minőség-javításához az oxigénbevitelt elősegítő kőgátak, preventív medertisztítás is hozzájárult.

Használt termálvizek elhelyezése

A használt termálvizek felszíni vízbe való bevezetése a hő-, só- és nehézfém terhelés miatt vízminőségi kockázatot jelent. A geotermikus energiahasznosítás céljára felhasznált felszín alatti vizek, amennyiben nem kerülnek visszasajtolásra ugyanazon vízáadó rétegbe, a felszíni

vizek terhelése mellett a felszín alatti vízkészletek mennyiségi állapotát is kedvezőtlenül befolyásolják. Magyarországon a jelenleg hatályos jogszabályok nem teszik kötelezővé a geotermikus célra felhasznált termálvizek visszatáplálását ugyanazon vízádóba, ez pedig jelentős terhelést jelent az érintett víztesteken.

Az alegység kisvízhozamú víztestjeinél egyre jelentősebb probléma a víztestek Na⁺ terhelése. A használt termálvizek elhelyezéséből adódó sóterhelés negatív hatással lehet a víztestek ökológiai potenciáljára.

Vízminőség

Az országos törzshálózati mintavételi helyhez tartozó mérési pont a településen nem található. A legközelebbi mérési pont a Zagyva, város feletti szakaszán Szentlőrincnél, a város alatt pedig Jásztelken található. A felszíni víztest ökológiai állapota nem éri el a jó minőséget, a folyóvíz erősen módosított.

Az alábbi táblázatban az OKIR rendszerben szereplő vízminőségi adatokat mutatjuk be. A mintavételezés Jásztelek településen történt.

2.2.-1. táblázat: A Zagyva vízminőségi adatai

Anyag neve	2014-es éves átlag	P90 (90% percentilis)	mértékegység
Metilorange-lúgosság (m-lúgosság)	6,79	4,94	mmol/liter
Klorofill-a	0,06	0,04	milligramm/köbméter
Oxigénfogyasztás (KOIps) eredeti	0,01	0,01	gramm/liter

forrás: OKIR rendszer

Felszín alatti víz

A vizsgált terület szennyezettség érzékenységi besorolása a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25) KvVM rendelet - a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról - alapján érzékeny terület.

A felszíni földtani képződmények ó- és újholocén-felső pleisztocén korú folyóvízi (túlgyomó részben kőzetlisztes) kifejlődésű üledékek. Jászberény területén, a város délnyugati területén jelentős kiterjedésű, mintegy 40 km² nagyságú vízbázis található. A vízbázis térképi elhelyezkedését a 1. sz. mellékletben szemléltetjük.

Az „érzékeny terület” besorolású vízkészletek hidrogeológiai védeltsége megoldott. A szennyvizek elszikkasztása és/vagy felszíni vízelvezető rendszerekbe vezetése környezeti veszélyforrás, amit a magas talajvízállás és fokozott belvízveszély tovább erősít. A talajvíz mélységére jelentős befolyással bír a Zagyva vízállása. Belvíz által a város néhány, a mélyfekvésű területen elhelyezkedő utcája (településen elszórva találhatóak) veszélyeztetett.

Jászberény Város Önkormányzata a belterületi csapadékvíz védelmi fejlesztéseket és a csapadékvíz elvezető csatornák rekonstrukcióját folyamatosan végzi. A nyílt és zárt csapadékvíz elvezető árkok tisztítását, karbantartását, profilozását a JVV NZrt. a közmunkások bevonásával a városüzemeltetési szerződésnek megfelelően látja el.

A zárt csapadékvíz elvezető rendszer működőképességének fenntartása érdekében a JVV NZrt beszerzett egy nagy nyomású mosó- és szippantó WOMA típusú berendezést. A városi csapadékvíz főgyűjtő karbantartását a START közmunkaprogram keretében beszerzett csónak és nádvágó berendezés jelentősen megkönnyítette.

A zsiliprendszerek felújítását is elvégezték az üzembiztonság növelése érdekében.

Jászberény Város „Bel- és csapadékvíz-védelmi fejlesztések” című, ÉAOP-5.1.2/D2-11.”kódszámú pályázat keretében az Észak nyugati városrész 1-40-0 jelű főgyűjtőcsatorna kapacitás bővítése és áthelyezése valamint a 1-40-23 és 1-40-23-6 jelű csatornák kiépítése valósult meg.

A csapadékvíz elvezető csatornák megépítése, a Gyöngyösi út, Alsócsincapart, Felsőcsincapart, Üstökös, Toborzó, Jedám, Herkules, Térítő, Cimbalom, Ilona és Harcos utcák csapadékvíz-elvezetését oldja meg.

A törvényi előírásoknak való megfelelés miatt 2013. január 1. napjától a jászberényi szennyvízközmű, és ivóvíz hálózat üzemeltetője a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.

A térség nagy mennyiségű és jó minőségű termálvízkinccsel rendelkezik. Jászberény közigazgatási területén a 700 és 760 m közötti felső pannon vízadókat megcsapoló 800,5 m-es (K562) és 804,0 m-es (B-415) termál kutak 44-45 °C-os hévizet hoznak a felszínre. Az ugyancsak felső-pannon korú, de mélyebben (973-100 m között) települő vízadókat beszűrőző 1022,0 m-es kút (K-676) 56,6 °C-os hévizet termel, maximális vízhozama 740 l/perc. A használt termálvizek sótartalma a felszíni befogadó szennyezőanyag terhelését növeli.

A Jászberényi Strand és Termálfürdő területén üzemelő – 804,0m talpmélységű – termálkút 45°C hőmérsékletű vizét – helyben- reumatikus és mozgásszervi betegségek gyógyítására használják.

A vidékfejlesztési miniszter 43/2013. (V. 29.) VM rendelete a nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet és a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet módosításáról – szerint a település nitrátérzékeny területen fekszik.

Célok:

A vízkészletek kíméletes használatának megalapozása, a jelentkező pozitív tendenciák fenntartása, a terhelések csökkentése.

Felszíni vízkészlet gazdálkodás, mely magában foglalja a vízhiányos időben a víz visszatartását és felhasználását öntözővízként illetve természetvédelmi célokra, illetve felesleges víztöbblet esetén, a víz elvezetését, az épített és természetes környezet megóvása érdekében.

A felszín alatti vízkészletek kíméletes, kiegyenlített használatához szükséges feltételek kidolgozása és biztosítása a település egész területén. Az esetleges szennyező források feltárásának, felszámolásának elősegítése.

A következő táblázat tartalmazza a Jászberény területén lévő monitoring kutakból vett vízminták szennyezőanyag tartalmát.

2.2.-2. táblázat: Jászberény területén lévő monitoring kutakból vett vízminták szennyezőanyag tartalma

Mérőpont neve	Talpmélység	Vízadó típusa	Szennyezőanyag	Mérések száma	Koncentráció (éves átlag)		Határérték átlépés van-e?
GN_JAB_04C figyelő	15,5	agyagos kőzetliszt	Kálium	1	6,5	mg/l	Nem
GN_JAB_04C figyelő	15,5	agyagos kőzetliszt	Magnézium	1	37,3	mg/l	Nem
GN_JAB_04C figyelő	15,5	agyagos kőzetliszt	Kalcium	1	125	mg/l	Nem
GN_JAB_04C figyelő	15,5	agyagos kőzetliszt	Klorid	1	53	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Hidrogén-karbonát	1	472	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Metilorange-lúgosság (m-lúgosság)	1	7,7	mmol/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Fajlagos elektromos vezetőképesség 20°C-on (labor)	1	722	mikroS/cm	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8			1	0		Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Szulfát	1	1	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Nitrát	1	1,67	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Kálium	1	9,5	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Magnézium	1	28,4	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Kalcium	1	32,6	mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		Összes keménység	1	142	CaO mg/l	Nem
GN_JAB_06A figyelő	4,8		pH labor	1	7,5		Nem
H-Generál Bt.	24		Szulfát	2	57	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Ammónium	2	0,72	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Nátrium	2	5	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Kálium	2	0,95	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Magnézium	2	20,7	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Kalcium	2	83,7	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Klorid	2	13,5	mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		Összes keménység	2	165	CaO mg/l	Nem
H-Generál Bt.	24		pH labor	2	7,73		Nem
H-Generál Bt.	24		Oxigén (oldott)	2	6,65	mg/l	Nem

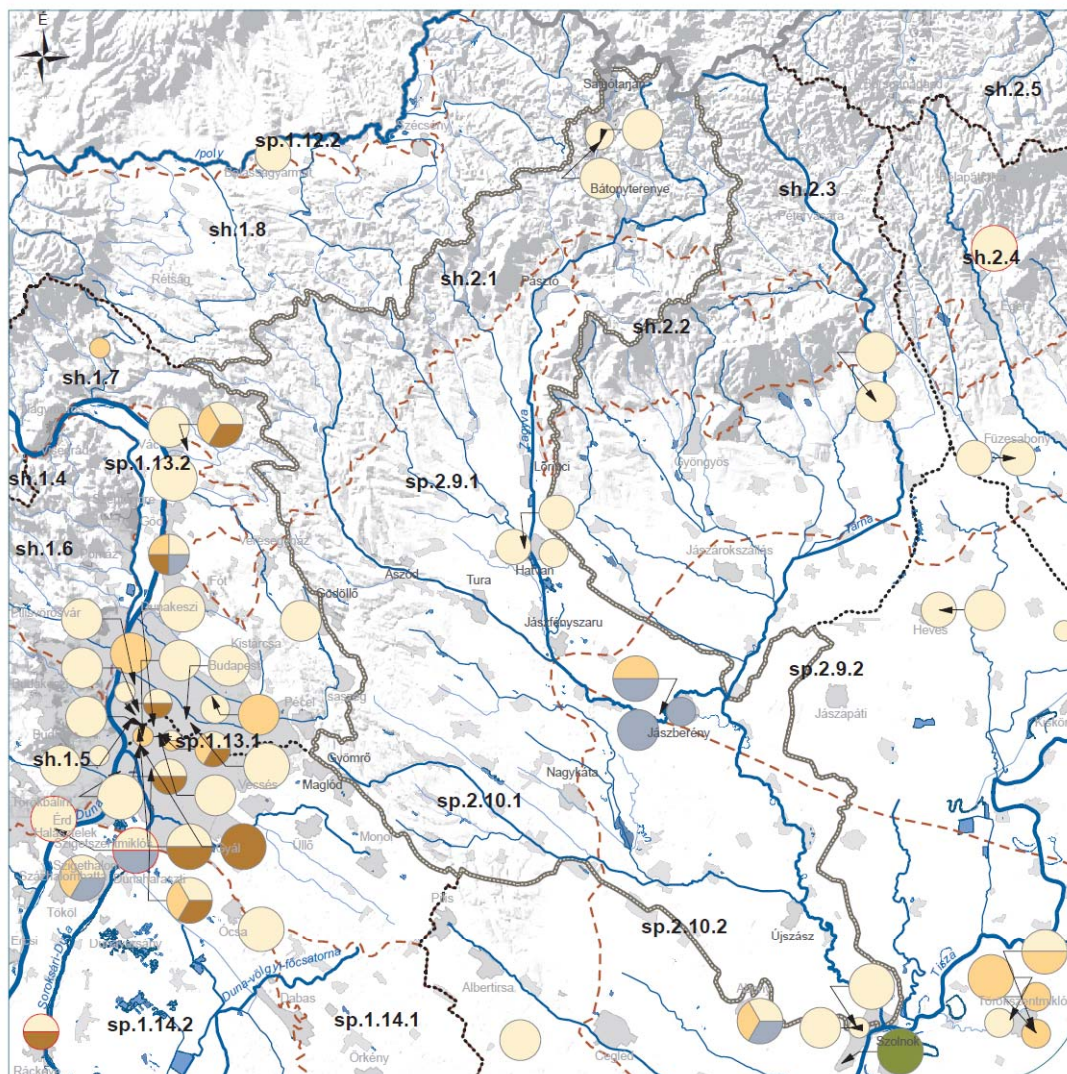
2.2.-1. ábra: Felszíni vizek szennyezettsége
forrás: VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI TERV 2015., TISZA RÉSZVÍZGYŰJTŐ

Zagyva (2-10 alegység)

SZENNYEZETT TERÜLETEK

2-3. térkép

Jelmagyarázat

- tervezési terület határa
- egyéb alegység határ
- országhatár
- víztesthatár
- főbb vízfolyás
- egyéb vízfolyás
- állóvíz víztest
- egyéb állóvíz
- vizes élőhely

Szennyezőanyagok

- szénhidrogén
- klórozott szénhidrogén
- PAH vagy fenol
- növényvédőszer
- szerves vegyületek
- fémek

Terület nagyság (m²)

- < 500
- 500 - 2000
- 2001 - 5000
- 5001 - 15 000
- > 15 000

- üzemelő ivóvízbázist veszélyeztető

2.3 Talaj

A Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer (TIM) nyújt tájékoztatást a talajok állapotáról. A TIM országos mérőhálózata 1236 mérési pontot foglal magába, melyeket kisebb természetföldrajzi egységek reprezentatív területein jelölték ki, a jellemző talajsajátosságokat követve.

A település talajai igen változatosak, előforduló talaj típusok:

Mészlepedékes csernozjom talajok, mélyben sós alföldi mészlepedékes csernozjom, réti talajok, réti szolonyec, sztyeppesedő réti szolonyec, szolonyeces réti, és humuszos homoktalajok (D-DNy).

Probléma a talajtermékenységet gátló tényezők jelenléte, illetve az elindult talajdegradációs folyamatok (savanyodás, szikesedés, mélyben sófelhalmozódás, nagy agyagtartalom, szerkezetleromlás, defláció).

A talajokat a kommunális szennyvízszikkasztásból és mezőgazdasági termelésből (hígtrágya elhelyezés, trágya tárolása) eredő szennyezések érhetik. Bár az elmúlt években jelentősen lecsökkent az állattartás továbbra is problémát jelent a hígtrágya elhelyezése.

A település területén a termőföldek átlagos termőképessége a közepesnél kissé gyengébb. Jó termőtalajok a közigazgatási terület ÉNy-i és DK-i peremén találhatóak, homok, humuszos homoktalajok fordulnak elő a DNy-i részeken, É-on és K-en pedig gyenge minőségű, szikes foltokkal tarkított réti talajok dominálnak. Ez utóbbi gyepgazdálkodásra, az előbbieket szántóföldi művelésre és gyümölcs (dinnye) termelésre alkalmasak. A gyepgazdálkodáson alapuló állattenyésztés vezetett a tejipar (Jásztej) kifejlődéséhez, egykor virágzó gyümölcsösei és szőlőtermelése azonban mára vesztett jelentőségéből. Jelenleg a mezőgazdaság - az egykori mezőváros - gazdaságában csupán 4% körüli értéket képvisel.

Az önkormányzat és a JVV NZrt. tulajdonában és használatában lévő földterületek javarészt a Neszűrben találhatóak. Ezen ingatalon nagy részét az Önkormányzat haszonbérletbe vette, és a közmunka program keretében homoktövis, energianád termelésére és faiskola létesítésére hasznosítja.

Problémák:

- szennyvízszikkasztásból, állattartásból eredő talajszennyezések
- a talajadottságoknak nem megfelelő gazdálkodás
- talajdegradációs folyamatok.

2.4 Önállóan kezelt hatótényezők

2.4.1 Hulladékgazdálkodás

A város területén a JVV Zrt. végzi a települési szilárd hulladék gyűjtését. A település 2001. július 1-én csatlakozott a Jászági és Dél-hevesi regionális hulladéklerakóhoz (Jásztelek), amely ISPA támogatással, a hatályos műszaki előírásokban megfogalmazott követelményeknek megfelelően épült meg. A térség összefogásából a Jászapáti és Jászsószentgyörgyöt összekötő út mellett, Jásztelek, Jászapáti, Jászsószentgyörgy, Jászkisér közös határán, pontosabban meghatározva:

Jásztelek 090/2. hrsz-ú területén épült meg a Jászsági és Dél-Hevesi Regionális Hulladéklerakó. A hulladéklerakó területe 39,2 hektáron helyezkedik el. Ebből a hulladéklerakó tér 7,4 hektár nagyságú műszaki védelemmel ellátott, osztótöltésekkel egymástól elválasztott, 4 db kazettát tartalmazó részt foglal magában.

Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2014. (II. 13.) önkormányzati rendelete szól a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáról és igénybevételéről. A hulladékgazdálkodási közszolgáltató: a Jászberény Városi Önkormányzattal megkötött közszolgáltatási szerződés alapján a Jászberényi V.V. Nonprofit Zrt. a Jászberény Városi Önkormányzat 100 %-os tulajdonú gazdasági társasága.

A Jászberény város közigazgatási területén keletkező, az általa gyűjtött és elszállított települési hulladékot a Közszolgáltató és a Jásztelki Regionális Hulladékkezelő Központ (Jásztelek külterület hrsz.: 090/2, üzemeltetője: REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Kft.) szállítja kezelés és ártalmatlanítás céljából.

- A kötelező hulladékgazdálkodási közszolgáltatások biztosítása rendszeres, heti egyszeri (alkalommal) gyűjtéssel-ürítéssel, Jászberény és Portelek belterületére, valamint Necső ipari telephelyekre és Monostori úti ipari telephelyekre vonatkozik.
- Az egyéb külterületi ingatlanoknál a települési hulladékokra vonatkozóan egyedi beszállítással az ingatlanhasználók a kijelölt hulladékártalmatlanítóba saját maguk kötelesek a szilárd hulladékot elszállítani, és az átvételi bizonylat megőrzésével bizonyítani.
- Az ingatlanhasználó évente egy alkalommal, a REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Kft. jásztelki regionális hulladékártalmatlanító telepére 200 kg-ig ingyenesen kiszállíthatja települési hulladékát.
- Az Önkormányzat köteles évente legalább egy alkalommal megszervezni meghirdetett időpont alapján, az elektromos és elektronikus berendezések, valamint a veszélyes hulladék gyűjtését és szállítását.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 14. §-ban foglaltak szerint a hulladék szállítás folyamán figyelembe kell venni az alábbi előírásokat:

- Hulladékot csak hulladékgazdálkodási engedély birtokában lehet szállítani, kivéve ha
 - a természetes személy ingatlanhasználó az elkülönítetten gyűjtött háztartási hulladékot hulladékgyűjtő pontra, hulladékgyűjtő udvarba, átvételi helyre vagy hulladékkezelő létesítménybe szállítja, valamint
 - a gyártó, a forgalmazó az átvételi kötelezettséggel érintett hulladékot hulladékkezelő létesítménybe szállítja.
- A hulladék szállítója felelős a hulladék rendeltetési helyére történő biztonságos eljuttatásáért.
- Szállításból eredő szennyezés esetén a hulladék szállítója gondoskodik az eredeti környezeti állapot helyreállításáról, így különösen a terület szennyezésmentesítéséről és a hulladék elszállításáról.
- Ha a hulladék szállításáról a kereskedő és a közvetítő saját maga gondoskodik, akkor a kereskedőre és a közvetítőre a szállítóra vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell.

A regionális lerakót üzemeltető adatai:

- Név: REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Kft.
- Cím: 5141 Jásztelek, hrsz: 090/2.

- Engedélyszám: 1275-9/2014.

A következő táblázat tartalmazza az elmúlt öt évben gyűjtött szelektív hulladékok mennyiségét a város területén.

2.4.1.-1. táblázat: Jászberény város szelektív hulladékai

	Fém (kg)	Papír (kg)	Műanyag (kg)	Üveg (kg)
2010.	3 757	47 000	40 722	41 236
2011.	3 560	40 742	47 728	42 946
2012.	3 107	30 652	36 875	39 529
2013.	2 709	27 097	36 945	35 053
2014.	3 708	28 486	35 987	44 988
2015.09.30-ig	2 934	21 230	26 784	31 782

A város hulladékgazdálkodásának fejlesztése céljából Jászberény önkormányzata sikeres pályázatot nyújtott be. Az elnyert 291 millió forintot – melynek 95 százaléka támogatás, öt százaléka önrész – a város eszközbeszerzésekre fordította. A támogatás összegéből hat darab hulladékgyűjtő járművet, valamint kétezer darab komposztáló edényt szereztek be. Az év végére megérkezett új gépkocsik közül kettő kifejezetten a zöldhulladék-gyűjtést szolgálja majd, a fennmaradó négy az előregedett járműpark cseréjeként szükséges. A komposztáló edények kertesházak szerves hulladékának tömörítésére szolgálnak. A fejlesztés eredményeképp az uniós elvárásoknak megfelelően csökken a begyűjtött zöldhulladék mennyisége tehermentesítve a lerakót, mely az önkormányzatnak költségcsökkentést jelent. A jelenlegi projekt kifejezetten a zöldhulladék elkülönített gyűjtését szolgálja, ám a jövő céljai között szerepel a házhoz menő szelektív gyűjtés is. A hulladék kezeléséért felelős Regio-Kom cégnél folyamatban van egy olyan projekt, mely a hulladék szelektív válogatását teszi lehetővé. A városban már két éve rendszeresen működik a zsákos zöldhulladék-gyűjtés évente mintegy hatszáz tonnányi szerves hulladék elszállításával. Az elkülönített gyűjtés hozzájárul a lerakó élettartamának növeléséhez.

2.4.1.-2. Jászberényben összegyűjtött hulladékok mennyisége kg-ban

Hulladék megnevezése	Azonosító kód	2011	2012	2013	2014	2015 I. félév
fémöntésre használt öntőmag és forma, amely különbözik a 10 09 07-től	10 09 08	0	90 900	353 830	512 150	282 360
Beton	17 01 01			63 660	0	19 640
Cserép és kerámia	17 01 03	73 040	97 150	202 610	55 270	3 630
beton, téglá, cserép és kerámia frakció vagy azok keveréke	17 01 07	0	2 270	2 210	386 060	217 640
föld és kövek, amelyek különböznek a 17 05 03-tól	17 05 04	41 650	20 000	67 850	337 750	313 240
Rácsszemét	19 08 01	52 400	41 620	16 230	42 250	6 810
Biológiailag lebomló hulladék	20 02 01	0	0	196 970	866 100	271 140
Közelebbről meg nem határozott egyéb frakciók	20 01 99	0	0	8 960	14 930	8 370
Egyéb települési hulladék, ideértve a vegyes települési hulladékot is	20 03 01	9 989 140	9 620 071	10 162 716	9 984 735	5 139 160
Lomhulladék	20 03 07	0	253 740	122 110	98 120	96 050

forrás: Jászberényi Vagyonkezelő és Városüzemeltető Nonprofit Zrt. adatszolgáltatása

A jászberényi hulladéklerakó rekultivációjára a REGIO-KOM Társulás KEOP 2.3.0/2F/09-2010-0007 azonosító számú projekt keretében került sor.

2012. októberében Jászberényben is megkezdődtek a „REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Társulás Jászberényi és Dél-Hevesi Kistérségében lévő 31 település felhagyott és bezárt kommunális szilárd hulladéklerakójának rekultivációja” projekt kivitelezési munkálatai.

A 19,0572 hektáron elterülő Jászberény Települési Szilárd Hulladéklerakó 1991 óta, 10 éven keresztül, kommunális szemétkerakó telepként működött. A hulladéklerakás síkterületen kezdődött, amely lassan dombbá fejlődött. A geodéziai felmérés 410.000 m³-re becsülte az ide hordott hulladék mennyiségét. A telep 2001-ben bezárásra került, azóta hivatalosan bezárt minősítésű lerakó.

A REGIO-KOM Térségi Kommunális Szolgáltató Társulás 2010. októberében megnyerte a jászszági és dél-hevesi kistérségben lévő 31 település felhagyott szilárd hulladéklerakó rekultivációjának megvalósítására irányuló pályázatot és így az Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program keretében megindulhattak a rekultivációs munkálatok az Európai Unió Támogatásával, a Kohéziós Alap társfinanszírozásával.

A rekultiváció a sérült vagy elpusztult természeti környezet eredeti állapotának visszaállítása. Ez a folyamat olyan technikai, biológiai, agronómiai eljárások összességével történik, aminek következményeként a természeti és emberi tevékenység károsító hatásai miatt szennyezett és terméketlenné vált földterületek alkalmassá válnak mezőgazdasági vagy más, egyéb módon történő újrahasznosításra.

Jászberényben a projekt megvalósításának célja a közel 106.600 m² felületen lerakott hulladéktömegből a további szennyezés-kimosódás megakadályozása, a talajerózió elleni védelem kialakítása és a tájba illesztés megvalósítása.

Jászberényben helyben történő rekultiváció valósult meg.

Jászberényben 2006 óta minden évben megrendezésre kerül a *lakossági veszélyes hulladékok* gyűjtése, mely a hulladékok begyűjtésére, elszállítására és ártalmatlanítására vonatkozóan engedéllyel rendelkező szakkép bevonásával valósul meg.

Jászberény belterületén 6 helyszínen, illetve Portelken és Neszürben voltak a gyűjtési pontok az elmúlt évek folyamán.

2.4.1.-3. táblázat: *Begyűjtött veszélyes hulladék-mennyiségek Jászberényben*

Időszak	Begyűjtött veszélyes Hulladékmennyiség (kg)
2006	6.035
2007	11.140
2008	7.090
2009	8.400
2010	3.524
2011	10.563
2012	7.002
2013	13.720
2014	22.466
2015	19.033

2.4.2 Ivóvíz ellátás

Jászberény Város Önkormányzatának tulajdonában lévő víziközműveket 2013. január 1-től a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. üzemelteti bérleti-üzemeltetési szerződés alapján. A szerződés alapján megállapított nettó bérleti díj: 66.141 eFt. Tekintettel arra, hogy az ellátásért felelős új víziközmű létesítésére, a meglévő víziközmű kapacitásának növelésére, technológiai átalakítására, bővítésére irányuló beruházásokat **nem tervezték** a bérleti díj teljes összegét a legszükségesebb felújítási és pótlási munkálatokra kívánja felhasználni.

Jászberény ivóvízellátása 100 %-osnak tekinthető. Az ivóvízhálózat műszaki felmérése korábban megtörtént, amely digitalizált térképes formában áll rendelkezésre.

A városi vízhálózatot és a hozzá tartozó műtárgyakat évente két alkalommal átmosatják, fertőtlenítik. Ezen belül a víztorony és nyersvíz tárolót mosatását és fertőtlenítést két havonta végzik.

2015. évben is az ivóvízhálózat tisztítása az előző években gyakorlattá vált két alkalommal (tavasszal és ősszel) valósult meg. Ez alatt a vízmű telep műtárgyait a gáztalanító medence, a tisztavíz tárolók, valamint a víztorony és a vezetékek hálózat tisztítását értjük. A tisztítási munkafolyamatot a város lakosságával a Jáskürt újság és a Trió Rádió bevonásával tudatjuk, melyben felhívjuk a figyelmüket a tisztítás fontosságára és szükségességére.

Hálózatjavítási munka ebben az évben 130 db volt, ami a havi 10 db-ot meghaladja. Ezek a munkák az útfelbontással járó gerinc-, vagy bekötővezetékek javítási munkák. Az aknában való javítások száma még ezt is meghaladja. A csőtörések előfordulása a régi azbesztcement csővezetékknél gyakoribb, ezek mielőbbi cseréje nagyon fontos.

Azbesztcement cső rekonstrukció az idei évben több is történt városunkban. Ezeket a felújítási munkákat útfelújítás is követte. Az érintett utcák:

Ebhát utca, Zerge utca, Mályva utca, Darázs utca, Tompa Mihály utca, ahol a régi NA 80-as vezetéket cserélték ki KM PVC nyomócsőre.

A vezetékek rekonstrukciós munkák fontossága elengedhetetlen. A felújított szakaszok számát évről-évre növelik. Fontos a prioritások körültekintő meghatározása, hogy a mindig a legrosszabb állapotú vezetékek kerüljenek sorra.

Vízbázisok

Jászberény város vízellátása két vízbázisra alapozott hálózaton keresztül történik. A vízbázisok elhelyezkedése az 1. sz. mellékletben látható.

Az I. sz. vízmű a Margit-szigeten került kijelölésre. A telepen 2 db. kút létesült, melyek közül csak egy üzemel, nyári időszakban max. 20 órás szivattyúzási idővel 400 l/p figyelembe vehető hozammal. A másik figyelőkútként működik. A túlzott beépítettség miatt a vízmű jelenlegi területén nem volt fejleszthető, ezért a város déli oldalán új vízműtelepet jelöltek ki. A II. sz. vízműtelepen az engedélyezett 32 db kútból 20 db kút üzemel. A figyelő kutak száma 24 db. A körvezeték rendszeren összegyűjtött vizet 300 m³-es előtározóba, majd vastalanítóba vezetik. A térszíni tározást a 4x400 m³-es medencerendszer látja el. A vízmű mértékadó kapacitása 12.800 m³/d, a Zagyva/1579 vksz. vízjogi létesítési engedély szerint.

2.4.3 Szennyvízgyűjtés és kezelés

A telephelyen alkalmazott technológia eleveniszapos szennyvíztisztítási technológiára épül.

A telephelyre beérkező szennyvíz (a külön szippantott szennyvíz fogadására kiépített műtárgyon a rendszerre érkező szippantott szennyvizek esetében is) mechanikai szűréseken esik át (gépi rács és homokfogó berendezés), majd az átalakított, osztott térrészekre tagolt biológiai tisztítósorokra (2 db) kerül az osztó műtárgyon keresztülvezetve (anaerob tér, anoxikus I. tér, levegőztetett tér és anoxikus II. tér). A biológiai tisztítást követően jut a szennyvíz a Dorr típusú ülepitőkbe (2 db), melyekből a lefőlözött iszap az iszapsűrítőbe kerül elvezetésre, ahonnan idővezérlés segítségével jut az iszapvíztelenítőbe (2 db szalagprés). A tisztított szennyvíz nyomott vezetéken távozik az élő Zagyvába.

2.4.3.-1. táblázat: A telephelyen az alábbi hulladékok keletkeznek

	Hulladék megnevezése	Hulladékaazonosító kód	Tevékenység megnevezése, mely a hulladék keletkezését eredményezi
1.	Rácsszemét	19 08 01	mechanikai tisztítás
2.	Homokfogóból származó hulladék (technológia alkalmazásától függően)	19 08 02	mechanikai tisztítás
3.	Települési szennyvíz tisztításából származó iszap	19 08 05	iszap víztelenítés

A rácsszemét gyűjtésének módja

A szennyvíz mechanikai tisztításában 2 db gépi rács vesz részt, 1 db a hálózaton érkező szennyvíz tisztítására, 1 db pedig a nem közművel összegyűjtött szennyvíz fogadó műtárgy esetében került kialakításra. A gépi rácsok által elvégzett mechanikai tisztításból származó rácsszemét hulladék a technológiáról 1-1 db fém konténerbe (5 m³) kerül kivezetésre, melyben a hulladék gyűjtése kezelő szervezet részére történő átadásáig lehetséges.

A települési szennyvíz tisztításából származó iszap gyűjtésének módja

A biológiai tisztításon átesett szennyvíz a Dorr típusú utóülepitőkbe jut, ahonnan a lefőlözött iszap az iszapvíztelenítőn keresztülhaladva – idővezérlés segítségével jut az iszapvíztelenítésre, azaz a 2 db szalagprésre. A szalagprésre jutást megelőzően polielektrolit automatikus hozzáadásával érhető el a szennyvíziszap megfelelő mértékű pelyhesedése, majd az iszapvíztelenítés után a kellő állékonyság biztosítása. A szalagprésen áthaladva szállító szalag juttatja közvetlenül azon szállító járműre a víztelenített szennyvíziszapot, mely által a hulladék a telephelyen kialakított iszapszikkasztó ágyakra kerül átmeneti gyűjtés érdekében.

Az iszaptárolásra lehetőséget biztosító iszapszikkasztó ágyakból álló területet 5 db, egyenként 600 m² területű, minimálisan 300 m³ tárolási kapacitással rendelkező, drénezéssel ellátott iszapszikkasztó ágy alkotja. Az iszapszikkasztó ágyak összes tárolási kapacitása: 1500 m³ - 3500 m³.

A hulladék kezelésének módja

Rácsszemét tekintetében a hulladék kezelése kizárólag engedéllyel rendelkező kezelő szervezet részére történő átadásával történhet.

A szennyvíziszap hasznosítása annak komposztálásával a telephelyen rendelkezésre álló technológia által – zárt, levegőztetett, prizmás komposztálással – hulladékhasznosításra vonatkozó hulladékkezelési engedély birtokában megvalósulhat, mely során a szennyvíziszap tápanyagtartalma megőrzésre kerül egy időben a patogén mikroorganizmusok kivonásával, így mezőgazdasági termőföldön történő felhasználására nyílnak lehetőségek talajvédelmi hatósági engedély birtokában talajjavítás és terménynövelés elősegítése érdekében. Jelenleg a komposztálási technológiára vonatkozó érvényes hulladékgazdálkodási engedély nem áll a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt., mint a telephely üzemeltetését végző szervezet rendelkezésére.

A komposztálásra nem kerülő szennyvíziszap kezelő szervezet részére történő átadásával nyílik lehetőség annak további kezelésére, vagy ártalmatlanítására.

Hulladékgazdálkodási engedély hiányában a települési szennyvíz tisztításából származó iszap kezelése a rácsszemét kezelésére vonatkozó, korábban ismertetett módon valósulhat meg.

Tisztított szennyvízminőségi adatok:

- Tisztított szennyvíz kémiai oxigén igénye: 48 mg/l
- Tisztított szennyvíz biológiai oxigén igénye: 19 mg/l
- Nyers szennyvíz kémiai oxigén igénye: 596 mg/l
- Nyers szennyvíz biológiai oxigén igénye: 280 mg/l
- Naponta tisztított szennyvízmennyiség átlaga: 4031 m³
- Naponta beszállított települési folyékony hulladék: 7,3 m³
- Naponta keletkező víztelenített szennyvíziszap átlagosan: 5 m³

2.4.3.-2. táblázat: Jászberényi szennyvíztisztító telep szennyvíz és iszap adatai 2010 és 2014 között

Év	Települési folyékony hulladék (m ³)	Víztelenített szennyvíziszap (t)	Beérkező nyers szennyvíz (m ³)	Távozó tisztított szennyvíz (m ³)
2010	4 973	405	2 775 364	2 775 364
2011	3 522	1 743	1 600 627	1 600 627
2012	2 678	1 743	1 351 848	1 351 848
2013	2 557	1 280	1 630 573	1 630 573
2014	3 226	1 184	1 376 306	1 376 306
Σ	16 956	6 355	8 734 718	8 734 718

2.4.3.-3. táblázat: Szennyvízminőségi adatok

	Beérkező nyers szennyvíz (mg/l)	Távozó tisztított szennyvíz (mg/l)
KOI	811	53
BOI ₅	345	15
NH ₄ -N	76	4
Össz. N	98	14
Össz. P	10	4
SZOE	17	0
pH	7,6	7,4
Lebegő anyag	324	2

2.4.4 Zaj és rezgés elleni védelem

Ipari telephelyek által okozott lakossági panaszra okot adó zaj- és rezgésterhelés nincs, bár egyes telephelyeknél a lakóterületektől mért védőtávolság az előírtnál – hatósági engedéllyel – kisebb.

A problémát okozó közlekedési zaj- és rezgés elsősorban a 32. és 31. sz. főútvonal településen átvezető szakaszán jelentkezik. A közlekedési zaj emisszió meghatározó tényezője a forgalom nagysága, összetétele és eloszlása. A zaj és rezgés terhelés megállapítása a forgalom összetételéből egységjárműre történő átszámítással történik. A számításnál a személygépkocsi 1, a motorkerékpár 0,7, tehergépkocsi szerelvény 2,5-es szorzóval határozható meg. Országos adatok szerint a főútvonalak mentén az épületek homlokzatait érő zajterhelés általában nappal 70-83 dB, éjjel 60-75 dB körül mozog, a megengedett nappali 65 dB, éjjeli 55 dB helyett. A szokványos nyílászárók csukott állapotban a közlekedési zajt 20-55 dB-lel csökkentik.

A közúti közlekedés okozta zajcsúcs növekedése már nem várható, de a magas zajszint időtartama emelkedik. Itt kell ismételtlen megemlíteni, hogy az őszi terményszállításnál a zajszint ugrásszerűen megnő. Míg korábban a 8-18 h-ig terjedő napszak volt kiemelkedően zajos, addig jelenleg már az éjszakai időszak is annak számít.

A vasúti közlekedés zaj- és rezgés terhelése a vasútvonal kedvező vezetése és elhelyezkedése a lakóterületektől való több mint 50 m-es távolsága illetve a forgalom alacsony szintje miatt nem okoz lakossági panaszt.

Kereskedelmi, vendéglátó, szabadidős tevékenységek által keltett zaj területén jelentkező problémák megoldása jegyzői hatáskörbe tartoznak.

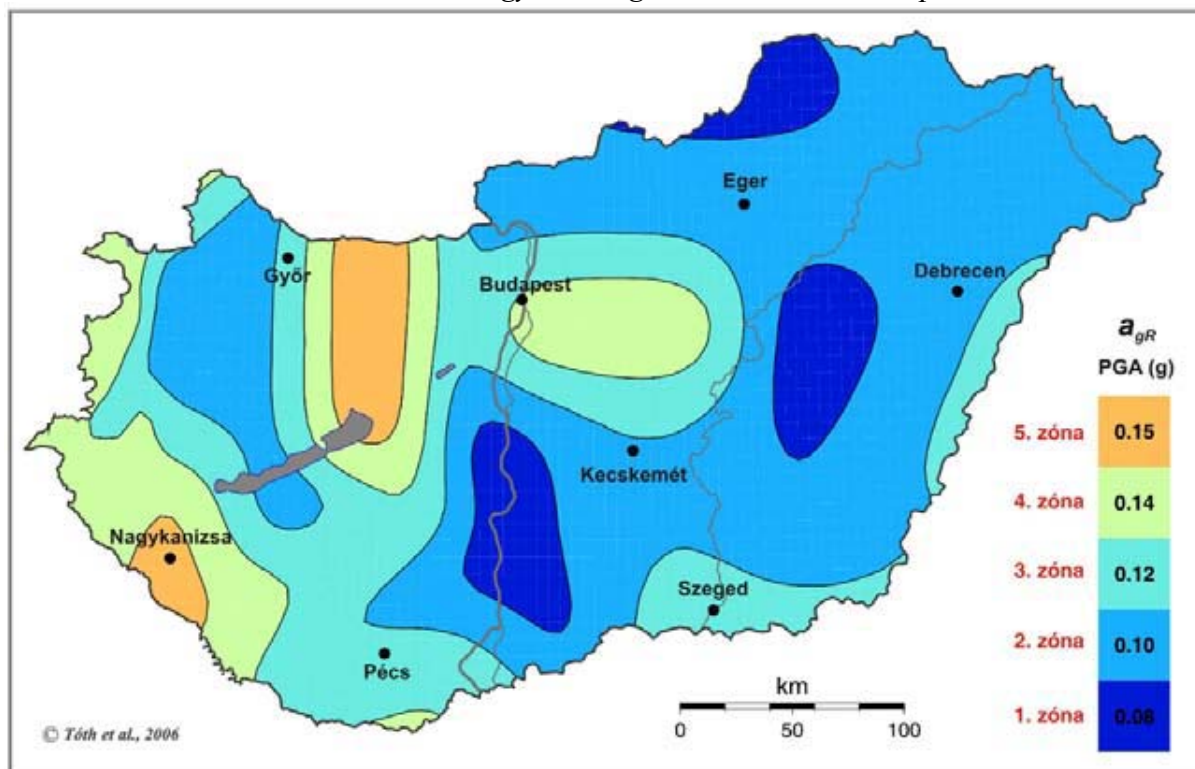
2.4.5 Környezetbiztonság

Magyarországon a földrengés tevékenység mérsékelte, évente átlagosan 5-8 olyan földrengés fordul elő, amelyet a lakosság már érzékel. Az épületkárokat okozó földrengések 10-15 évente fordulnak elő. Az eddigi adatok alapján sem a megyére sem Jászberényre nem jellemző olyan nagyságú földrengés, amely katasztrófa veszélyével fenyegetne.

Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez legközelebbi földrengés forrásterület a Balatontól délre (DNy-ÉK-i) elhelyezkedő Kapos vonal menté, ahol az eddigi legsúlyosabb Mercalli-Sieberg skála szerinti 5-6,6° földrengés fordult elő.

Az alábbi térkép szerint a település egy esetleges földrengések következtében 50 év alatt, 10%-os meghaladási valószínűséggel, az alapközetben várható vízszintes gyorsulása 0,14 g (gravitációs gyorsulás) lenne.

2.4.5.-1. ábra: Magyarország szeizmikus zónatérképe

forrás: <http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/szeizmicitas-es-foeldrengesveszely>

Jászberény veszélyeztetettsége több tényezőből áll:

- közlekedési veszélyeztetettség (közúti vegyi katasztrófa) által. A településen működik veszélyes ipari/vegyi üzem. Jászberény közigazgatási területének déli részét elkerülő útként öleli körbe a 31. számú főút, és a városban észak-nyugati déli-keleti irányba húzódik mintegy 13,60 km hosszan a 32. számú főút, mely a város központján keresztül halad át és belterületi szakasza kb. 5 km.
- A településen a 82. Hatvan-Szolnok vasútvonal található, mely északnyugat-déleket irányba szeli át a várost. A városban egy pályaudvar található. A forgalom jelentős részét az átmenő forgalom jelenti. A vasúti pálya csak a településen 6 esetben keresztezi a Zagyva folyót. Összességében megállapítható, hogy a település a közúti és vasúti veszélyes áru szállítása terén közepes veszélyeztetettségű.
- árvízi-belvíz által: Zagyva folyó
- rendkívüli időjárási viszonyok (szél-hóvihar, jegesedés, felhőszakadás) által.
- tüzek, robbanások által.

A településen alsó- és felső küszöbértékű veszélyes üzem nem található, jelenleg 3 cég van mely küszöbérték alatti veszélyes üzem minősítést kapott, ezek a következők:

- Colas Út Építőipari Zrt.
- Elektrolux Lehel Kft.
- Jász-Plasztik Kft.

A katasztrófa kialakulásának lehetősége igen csekély. Az alkalmazott technológiák, műszaki létesítmények kizárják a katasztrófális üzemzavarok létrejöttét. Mindhárom cég rendelkezik a telephelyére vonatkozó súlyos káresemény elhárítási tervvel, mely alapján lakosságot érintő, veszélyeztető esemény nem következhet be.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság a honlapján keresztül elérhető egy mobil eszközökre optimalizált alkalmazás, mely azonnali tájékozódás biztosít a lakóhely, úti céljuk által érintett területekre, ezen kívül, a kiadott figyelmeztető és riasztási jelzésekről.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény értelmében nagyobb hangsúlyt kapott a veszélyhelyzetekre való felkészülés mind országos, mind megyei, mind pedig települési szinten.

Az egyes veszély-, illetve katasztrófa-helyzetek hatékony megelőzése, az élet és anyagi javak megóvása érdekében az ország településeit az adott település vonatkozásában lefolytatott kockázatbecslési eljárást követően katasztrófavédelmi osztályokba kellett sorolni. Jászberény Város a 61/2012. (XII. 11.) BM rendelete alapján a **II. katasztrófavédelmi osztályba** került.

Az új katasztrófavédelmi törvény értelmében, Jászberényben is átgondolásra és átdolgozásra kerültek a Veszélyelhárítási tervek, melyek az esetlegesen előforduló vész és katasztrófa-helyzetekben nyújtanak szakmai segítséget a bennük található protokollok, irányítási rendek, meghatározásával, a részletes adatbázis segítségével a megfelelő szervek és személyek riasztásával.

Jászberény Város Veszélyelhárítási terve kitér az esetlegesen bekövetkező bel- és árvízvédelmi problémák kezelésére, azonban a város rendelkezik külön Vízkárelhárítási Tervvel is 2011. óta, mely részletesen foglalkozik a belvízzel kapcsolatos vészhelyzetek kezelésével is. A megfelelő humán erőforrás biztosítása céljából szintén minden településnek Polgári Védelemi Szervezetet kell fenntartani, akik a törvény értelmében kötelező jelleggel látják el a szolgálatot, Jászberény Városa a II. veszélyességi osztályba sorolás értelmében 300 főt köteles fenntartani, melynek aktualizálása, a személyi adatok frissítése, az új egységek szervezetbe integrálása megtörtént.

Jászberény város közigazgatási területén az árvízvédelmi művek tekintetében közvetlen árvízveszélyt okozó hiányosság nincs, azonban a fővédvonalak kiépítettsége jelentős hosszán nem éri el a rendeletben meghatározott magassági és keresztmetszeti előírás értékét. Az árvízvédelmi fővédvonal előírás szerinti kiépítési szintje MÁSZ + 1 m. A fővédvonalak fejlesztése a :KÖTIKÖVIZIG középtávú fejlesztési programjában szerepel. A földtöltések fejlesztése azok magasztásával és keresztmetszetük növelésével jár.

2.5 A települési környezet

2.5.1 A települési környezet állapota

A településkörnyezet egy olyan sajátos rendszer, amely összekapcsolja a természeti – földrajzi és a társadalmi-gazdasági környezetet. Település esetében az eredeti természeti környezetről „tisztán” nem beszélhetünk, csak a már átalakított (mesterséges) környezetről, hiszen a kis területre koncentrálódó emberi tevékenység alapvetően módosította az eredeti természeti folyamatokat, sőt olyanokat hozott létre (pl. vízszennyezések által elindított biológiai folyamatok), amelyek magában a természetben sem jönnek létre. A teljes környezet másik kapcsolt rendszere a társadalmi-gazdasági környezet, amely magában foglalja az épített környezetet, a gazdasági környezetet és a kulturális-mentális környezetet. Az *épített környezet* – építmények, utak, vezetékek, stb. rendszere – a település társadalmának térbeli berendezkedése. Kifejezi a mindenkori döntéshozók céljait, értékeit, (a területfejlesztés, a területrendezés által), egyúttal tartósan meghatározza a továbbfejlődés lehetőségeit is, hiszen e művi környezet tehetetlensége nagy, csak lassan módosítható. A *gazdasági környezet* a tevékenységek jellegét, szerkezetét, az alkalmazott technológiákat, foglalkoztatási igényeket, stb. jelenti és a település környezetterhelésének egyik legfontosabb tényezője. A *kulturális-mentális* környezet az eszmék, az ideológiák és az ízlések környezete, az egyénnek a környezettel kapcsolatos döntéseit ez a mentális környezet befolyásolja. A település társadalma egyszerre működik a teljes környezet előbbiekben felvázolt összes alrendszerében, ebből fakadóan bármelyik alrendszerből is indul el egy folyamat, az a többire is hatással van.

A kistáj Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye területén helyezkedik el. Területe 700 km² (a középtáj 9,6%-a, a nagytáj 1,4%-a).

Domborzati adatok: A kistáj 85 és 105 m közötti tszf i magasságú, enyhén D felé lejtő, túlnyomórészt folyóvizek által feltöltött síkság. Az átlagos relatív relief 1,5 m/km², a K-i és Ny-i peremen ennél kissé nagyobb, de mindenütt 4 m/km² alatti. A kistáj középső része az alacsony, ártéri szintű síkság orográfiai domborzattípusába sorolható; a vízrendezés előtt sekély tavakkal, mocsarakkal, apró szigetekkel volt borítva. Jelenleg is erősen belvízveszélyes. A K-i és Ny-i peremeken ármentes síksági részek is találhatók. A felszíni formákat az alsószakasz jellegű folyóvizek feltöltő tevékenysége szabta meg. A felszínt a kanyargós sekély holtmedrek, s a hozzájuk csatlakozó árterek uralják. Az ÉNy-i részen futóhomokformák is találhatók.

Földtani adottságok: A Jászság az Alföldnek a pannontól napjainkig a legerősebben és legtartósabban süllyedt fiókmedencéje. Az É-ről érkező folyók (Zagyva, Tarna) a területre már finomabb üledékeket, túlnyomóan agyagot telepítettek. A 100-350 m posztpannóniai rétegsor zöme agyag, s ez magyarázza, hogy a nagykiterjedésű É-i hordalékkúpok közén létrejött Jászság a pleisztocén folyamán mocsaras, vizenyős felszín volt. A pleisztocén végén a D-i és Ny-i felszíneket 1-4 m-es infúziós lösztakaró fedte be. A középső részeket 1-5 m vastagságú holocén folyóvízi öntésiszap, agyag és átmosott lösziszap fedi. ÉNy-on Jászberény és a Tápió völgye között a futóhomok is megjelenik. Hasznosítható anyagokból úgyszólván csak az agyag áll rendelkezésre, ÉNy-on a parti dűnékből homok is hasznosítható (Zagyvarékas). Potenciális max. szeizmicitása 7° MS.

Éghajlat: A mérsékelt meleg- száraz és a meleg-száraz övezet határán elterülő kistáj. Évente kevéssel több mint 2000 óra napsütést élvez. Ebből a nyári évnegyedben 800-820 óra, télen valamivel kevesebb mint 190 óra napsütés valószínű.

A hőmérséklet évi és vegetációs időszaki átlaga 10,2-10,3°C, ill. 17,2°C. A napi középhőmérséklet ápr. 9-10 körül 10°C fölé emelkedik és okt. 19-20-ig föltte is marad (192-194 nap). D-en kb. ápr. 5 és okt. 20-22 (199-200 nap), középen ápr. 10 és okt. 20-22 (194-195 nap), É-on pedig ápr. 13-14 és okt. 20-22 között nem kell fagyokra számítani. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 34,4-34,6°C, a minimumoké 17,0°C.

A csapadék évi mennyisége 520 és 550 mm között változik, de a DNy-i részeken kevéssel meghaladhatja az 550 mm-t. A vegetációs időszak csapadéka 320 mm körül van. A 24 órás csapadékmaximum 92 mm (Portelek). A téli időszak hótakarós napjainak száma kb. 35, az átlagos maximális hóvastagság 18 cm.

Az ariditási index 1,28-1,35, DNy-on 1,25 körüli. Uralkodó szélirány az ÉNy-i, az átlagos sebesség 2,5-3,0 m/s.

A kevés és szeszélyes eloszlású csapadék határozza meg a termesztést.

Vízrajz: A Zagyva Jászberény alatti 90 km-es szakaszának a medencéje. Ezen a szakaszon csak két mellékvize van: balról a Tarna (101 km, 2116 km²), jobbról a Tápió (58 km, 898 km²). Száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület.

A Zagyván és a Tápión a kora tavaszi, a Tarnán a kora nyári árvizek a gyakoriak. A kisvizek mindkettőn ősszel uralkodnak. A vízminőség II. osztályú. A vízfolyásokat védgátak kísérik. A belvizeket mintegy 300 km-es csatornahálózat vezeti le.

Két kis természetes tava jelentéktelen (7 ha), de öt mesterséges tározója és halastava eléri a 100 ha-t. Legnagyobb a Jánoshida melletti (55 ha).

A talajvíz mélysége 2-4 m között van, de a Tápió mentén van 2 m-nél magasabb vízállású terület is. Mennyisége jelentéktelen. A kémiai jelleg túlnyomóan nátrium-kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-25 nk° közötti, ami a települések körzetében még a 45 nk°-ot is meghaladja. A szulfáttartalom általában nagyobb 300 mg/l-nél.

A rétegvíz mennyisége nem éri el az 1/s.km²-t. Az artézi kutak mélysége kevéssel haladja meg átlagban a 100 m-t, míg vízhozamuk nem éri el a 100 l/p-et, de vannak bőhozamú kutak is. Hévízű kutak vannak Alattyánban (45°C), Jánoshidán (54°C), Jászberényben (45°C), Jászboldogházán (42°C), Jászfákóalmán (40°C), Jászládányban 50°C feletti több is, Szászbereken (48°C), Újszászon (44°C) és Zagyvarékason (48°C).

Valamennyi településnek közüzemi vízellátása van, de csatornázás csak Jászberényben és Újszászon épült ki.

A felszíni vízkészlet kihasználtságát 1986-ban 80%-osra, a felszín alattiét 60%-ra becsülték. A kutak terhelése is elérte a 60%-ot.

Növényzet: A Tiszántúli flórajárásba sorolódó kistáj fontosabb potenciális erdőtárulásai a fűzligetek, a tölgy-kőris-szil ligeterdők, a pusztai tölgyesek és a gyönyvirágos tölgyesek. Napjainkban a nyílt társulások a jellemzőek, mint a szíki rétek, a szikes puszták stb. Jellegzetesebb lágyszárú fajok az ágas sóballa, a seprőparéj, a homoki vértő stb.

Az erdőművelésbe vont területeken keménylombos, zömében fiatalokú erdők díszlenek. Az erdők átlagos évi folyónövedéke, a kedvezőtlen adottságok következtében 2,1-3,0 m³/ha között alakul.

A mezőgazdaságilag hasznosított területek elterjedtebb kultúrái a búza (20-35 q/ha), az őszi árpa (20-30 q/ha), a kukorica (20-50 q/ha) és a cukorrépa (200-500 q/ha).

Talajok: A talajtakaró 97%-a löszös üledékeken képződött. A futó-, humuszos- és csernozjom jellegű homoktalajok összesen 3%-nyi területet borítanak.

A legtermékenyebb (III.) talajok az alföldi mészlepedékes csernozjomok (26%) és a II. talajminőségi kategóriába tartozó réti csernozjomok (7%). Ezek vályog mechanikai összetételű, kedvező víz- és tápanyag-gazdálkodású, értékes mezőgazdasági területek.

A mélyben sós változataik (összesen 6%-os területi előfordulásban) termékenysége már korlátozott, V. besorolású.

A kistáj legnagyobb kiterjedésű talajtípusa a löszös üledéken képződött agyagos vályog mechanikai összetételű, nagy (4%) szervesanyag tartalmú réti talaj. Termékenysége kedvező, az V. talajminőségi kategóriába tartozik.

A szikes talajtípusok közül az igen gyenge termőképességű (IX.), nehéz mechanikai összetételű (agyag, agyagos vályog) sztyepesedő réti szolonyecok kiterjedése a legnagyobb (15%).

A hasonló fizikai féleségű, de kedvezőbb termékenységű (VII.) szolonyeces réti talajok 2%-ot, a mezőgazdaságilag értéktelen, legfeljebb gyenge legelővel borított szolonsák-szolonyecok 3%-ot tesznek ki.

A szikes talajok megjelenése ellenére is a táj mezőgazdaságilag értékes terület.

Sajátos táji adottságok: A kistáj és települései, amelyek többnyire csak alacsonyabb rendű közútról érhetők el, természeti, kultúrtörténeti és infrastrukturális adottságaik révén csak helyi üdülés fogadására alkalmasak.

Tájtípológiai összesség: Mérsékelt meleg, igen száraz, erősen vízhiányos terület. A táj DK-i nagyobb fele alacsonyártéri síkságjellegű, holtmedrekkel és sűrűn lecsapoló csatornahálózattal tagolt mentesített ártér. Uralkodó talajtípusa a réti talaj, amelyet terjedelmes szikes talajú foltok tarkítanak. Előbbiekben a szántóföldi hasznosítás a túlnyomó, míg utóbbiakon a típusos sziki növényzetet fenntartó szikes puszták gyenge legelői is megtalálhatók. Ezek erősen kultúrsztyep jellegűek, még a telepített akácok liget is kevés.

A táj É-i és DNy-i, Zagyva melletti része homokos ill. löszös felszínű hordalékkúp síkság. A kötött homokos felszíneken humuszos homoktalajokon a szántóföldi művelés mellett kevés szőlőt, kertet találunk homoki tölgyes ligetek és főleg akácok társaságában. A löszös felszínnek csernozjom talajain - az alföldi mészlepedékes csernozjom a legelterjedtebb - a szántóföldi hasznosítás csaknem kizárólagos, ami a kultúrsztyep jelleg felerősödését jelenti. A geotermikus viszonyok kedveztek számos hévízű fúrás létesítésének, ill. azokon fürdők kiépítésének.

2.5.2 Épített környezet

Az épített környezet a települések beépített területeinek lakás- és középület-állományának összességét jelenti az épületekhez tartozó műtárgyakkal és nyomvonalas létesítményekkel együtt.

A település életében fontos szerepet tölt be a kommunális infrastruktúra fejlesztése, az elkerülő utak építése, kerékpárutak kialakítása.

Jelentősebb építészeti értékek az alábbiak:

A helyi védelem tárgyát képezi mindaz az érték, amelyet a mindenkor hatályos rendezési terv, illetve Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének határozata településtörténeti, helyi építészeti, néprajzi, régészeti, természeti vagy botanikai értéke miatt védettnek, avagy védendőnek minősít. E rendelet előírásait kell alkalmazni döntéshozatalig az országos védelemre javasolt értékek esetében is.

Helyi területi védelmet kell biztosítani a város azon összefüggő részére, amely a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságát képviseli, valamint olyan városrészre, utcára, útszakaszra, térre, ahol jelentős számban találhatók a város avagy azon városrész arculatát meghatározó épületek, építmények.

A helyi települési értékvédelem kategóriái:

- a) a helyi települési értékvédelem objektumai és területei, ezen belül
 - 1. a védett objektumok (épületek, épületrészek, építmények, köztéri szobrok),
 - 2. a védett történeti utcahálózatok,
 - 3. a védett területek,
 - b) a településképvédelmi terület.
 - c) védett zöldfelületi értékek /növényzet, parkok, (kegyeleti) kertek, fasorok, zöldfelületek
- A 4. sz. melléklet tartalmazza a város védett épített értékeit.

2.5.3 A természeti erőforrások megőrzése

Jászberény természeti erőforrásai közül a jövő fejlődése szempontjából kiemelt jelentősége a természeti és táji környezetnek van.

Fontos a jelenlegi állapot rögzítése, az állapotjelző indikátorok meghatározása és ez alapján a fejlesztéseknél e mutatók szerinti ellenőrzések végrehajtása. Ezen túl további feladatok az erdőterületek, az élőhelyek rehabilitációja, további területek védelem alá helyezése, valamint a városi zöldfelületi hálózattal a kapcsolatok fejlesztése.

Jászberény közigazgatási területén folytatott mezőgazdálkodás súlya a város gazdaságában nem számottevő. E vonatkozásban a feladatok ugyancsak defenzív jellegűek, úgymint a kiváló termőhelyi adottságú területek pontos állapot fenntartása, esetleg az ehhez szükséges támogatások rendszerének kidolgozása.

A város közigazgatási területe felszíni vizekben szegény, ezért kiemelten fontos, hogy a meglévő holtágakat és vizes élőhelyeket minél eredetibb formában és nagyobb számban megőrizzük. A város növekvő rekreációs igényeinek kielégítése csak ezen területek kímélő felhasználásával biztosítható.

Az igazgatási terület alatti homokos-kavicsos rétegek sérülékeny vízbázisú ivóvizet tárolnak. Ez a vízbázis a város jövőbeni fejlődéséhez szükséges vízmennyiséget is szolgáltatni tudja, de csak akkor, ha a talajszennyező források mielőbb felszámolásra kerülnek és újabb szennyezőforrások nem keletkeznek. Ezért fontos feladat a vízbázis védőövezetének biztosítása és a szennyvízelvezetés és tisztítás teljes körű megoldása.

Jászberény a település zöldfelület-rendszerének tengelyét a Zagyva alkotja. Bár használati értéke nem jelentős - betölti a zöldfelületek kondicionáló szerepét (a város ökológiai adottságainak javítása, esztétikai érték, pszichikai hatás).

A folyó biológiailag aktív felületeihez több zöldfelületi elem is kapcsolódik, így a városközponti zöldterületek, közterek, intézménykertek. A távolabb eső településrészek zöldfelületei szigetszerű elrendezést mutatnak, kialakításuk, elhelyezkedésük többnyire esetleges.

Összességében Jászberényben a biológiailag aktív felületek aránya megfelelőnek mondható, amelyben nagy szerepet játszanak a magánkertek zöldfelületei. A családi házban élők zöldfelületi igényét a lakókertek jórészt a lakótömbös beépítésű területeken, különösen mivel a közterek kialakítása gyakran nem megfelelő, és kevés a használható játszótér, pihenőhely, sportterület - nem megfelelő a zöldfelületi ellátottság. Nem megfelelő a gazdasági területek és azok környezetének zöldfelületi ellátottsága sem, és gyakran hiányoznak a takaró és védőfásítások, a telken belüli zöldfelületek.

A zöldfelület-rendszer tengelyét és egyik legjelentősebb elemét a Zagyva zöldfolyosója alkotja, amelynek a várossal való kapcsolata gyenge, a folyó adta lehetőségek kihasználatlanok.

A város védett zöldfelületi értékeit az 5. sz. melléklet tartalmazza.

34/2003. (VI.30.) Önkormányzati rendeletének 3. sz. melléklete tartalmazza Jászberény Város helyi jelentőségű védett zöldfelületi értékeinek természetvédelmi kezelési tervét. A természetvédelmi hatósági ügyekben első fokon eljáró szerv: Jászberény Város Jegyzője.

A rendeletben nem szabályozott, helyi védelem alatt álló zöldfelületi értékek tekintetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény és egyéb vonatkozó jogszabályok rendelkezési az irányadóak.

Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 40/2012. (IX. 13.) önkormányzati rendelete szól a zöldfelületek létesítéséről, kezeléséről és védelméről. A rendelet hatálya kiterjed a Jászberény Város Önkormányzata közigazgatási területén található közterületek közül a közterületi zöldfelületekre – így különösen: közterületi parkokra, sétányokra, játszóterekre, zöldsávokra, ezek berendezéseire és építményeire, köztárgyaikra – valamint az árkokra, járdákra, és azok csapadékvíz-elvezetést szolgáló elemeire.

Jászberény Város Önkormányzata 2014-ben csatlakozott „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei országos programhoz.

A város akciótervének kitűzött erdősítést előíró feladataira és a lakossági szociális tűzifa igényre tekintettel 2013-ban elindult a Sírkert utca végén lévő erdőrészlet túltartott nemesnyár erdőgazdálkodásba vonása és véghasználata. A terület erdőfelújítását már megkezdte az önkormányzat tölgyerdő telepítésével.

A Neszür XII dűlőjében egy csemetekert került kialakításra, amely kb. 2000-2500 m² méretű terület és megfelelő nagyságú 500 db facsemete ideiglenes tárolására, illetve gondozására. Az első évben 300 db 2-szer iskolázott 10-12 cm (1 m magasan mért) törzskerületű csemete vásárlásával és ültetésével indult meg a program. Jelenleg 100-100 db **Gömbkőris** (*Fraxinus ornus* „Mecsek”), **Magas kőris** (*Fraxinus excelsior* „Westhofs glorie”), **Vérjuhar** (*Acer platanoides* „Crimson king”) facsemete került telepítésre. Ezt követően évente újabb 100 db kisfa kiültetésével célszerű növelni a létszámot.

Táj- és természetvédelmi előírások

A Natura 2000 területek és a védett területek belterületbe nem vonhatóak, beépítésre szánt terület, bányaterület nem jelölhető ki a területükön. A védőterületen a vizekre és a vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése tilos. Hulladéklerakó, hulladéktároló, hulladékkezelő és vegyszertároló nem létesíthető. A védett területen folytatható tevékenységek szabályozását a természetvédelmi kezelési terv tartalmazza. Művelési ág megváltoztatása, illetve közmű, közút építése környezeti hatásvizsgálat alapján, a természetvédelmi hatóság által meghatározott feltételekkel engedélyezhető.

A védett területeken extenzív jellegű, vagy természet- és környezetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazása javasolt mind az erdő-, mind a gyepterületeken.

A kialakult tájhasználatot megváltoztatni csak a természeti állapothoz közelítés érdekében lehet.

Javasolt a külterületi erdők, cserjesávok, fasorok felújításánál, erdőtelepítésnél a természetközeli állapot megteremtése, amely első lépésben a tájidegen fajok őshonos fajokra történő fokozatos cseréjét jelenti. A fasoroknál, cserjesávoknál szintén ezt kell szem előtt tartani, valamint többszintű, változatos fajösszetételű sávok létrehozására kell törekedni.

A mező-, erdőgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét. A gazdálkodást a talajfelszín, a felszíni és felszín alatti formakincs, a természetes élővilág maradandó károsodása, a védett élő szervezetek, életközösségek tömeges pusztulása, biológiai sokféleségük számottevő csökkenése nélkül kell végezni.

A természeti területek hasznosítása során figyelemmel kell lenni az élőhely típusára, a jellemző vadon élő szervezetek fajgazdagságára, a biológiai sokféleség fenntartására.

A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása valamint a vízgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természet közeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen természeti adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni.

Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 m-en belül a vízkár elhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével – a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetekre veszélyes anyagok kijuttatása, elhelyezése.

Természeti környezet

A növényföldrajzi szempontból a Tiszántúli flórajáráshoz tartozó település eredeti társulásai, élőhelyei jórészt áldozatul estek a vízrendezési és az urbanizációs folyamatoknak. A megmaradt természetközeli élőhelyek megóvása kiemelkedően fontos feladat.

Természetvédelmi szempontból Jászberény közigazgatási területe a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság felügyelete alá tartozik.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Jászberény területét az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete nem érinti. Jász-Nagykun- Szolnok Megye Területrendezési Terve térségi jelentőségű tájképvédelmi területbe sorolja a település észak, északkeleti területeit, valamint a Meggyespélétől délre eső területet.

Tájképvédelmi szempontból további értéket képviselnek, ezért tájképvédelmi övezetbe való sorolásuk és megóvásuk javasolt az alábbi területeknek:

- A Zagyva és a Tarna mente,
- a Hajta-mocsár térsége,
- a Borsóhalmi-legelő tágabb környezete,
- az Öregerdő területe.

A település és térsége országos és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területekben nem bővelkedik. Egyedi jogszabállyal védett, országos jelentőségű természeti terület a város közigazgatási határát nem érinti.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság tervei között szerepel a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet bővítése és kiterjesztése a Hajta-mocsárra.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása szerint tervezett Zagyva-menti Természetvédelmi Terület országos védelem alá vonása.

A térség külterületén nagy arányban vannak jelen a mezőgazdasági művelésbe vont területek, s közöttük szinte mozaikként húzódnak meg a gazdag természeti értékekkel bíró gyepterületek. Izolátumként lehetnek jelen az évszázados kialakulású pusztai élőhelyek, melyek az ország legjellemzőbb és legfontosabb másodlagos élőhelytípusai ebben a térségben.

Érzékeny természeti területek

- Tápió-Hajta Vidéke Tájképző Körzet
Törzskönyvi szám: 287/TK/98
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
- László-tanyai-láprét
Törzskönyvi szám: 934/EL/14
Ex lege védett láp

Natura 2000

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely-típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megőrzését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához.

Natura 2000 területek a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet és a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján:

- Borsóhalmi-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN 20076),
- Jászsági Zagyva-ártér kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN 20078),
- Hajta mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDI 20025),
- Jászság különleges madárvédelmi terület (HUHN 10005).

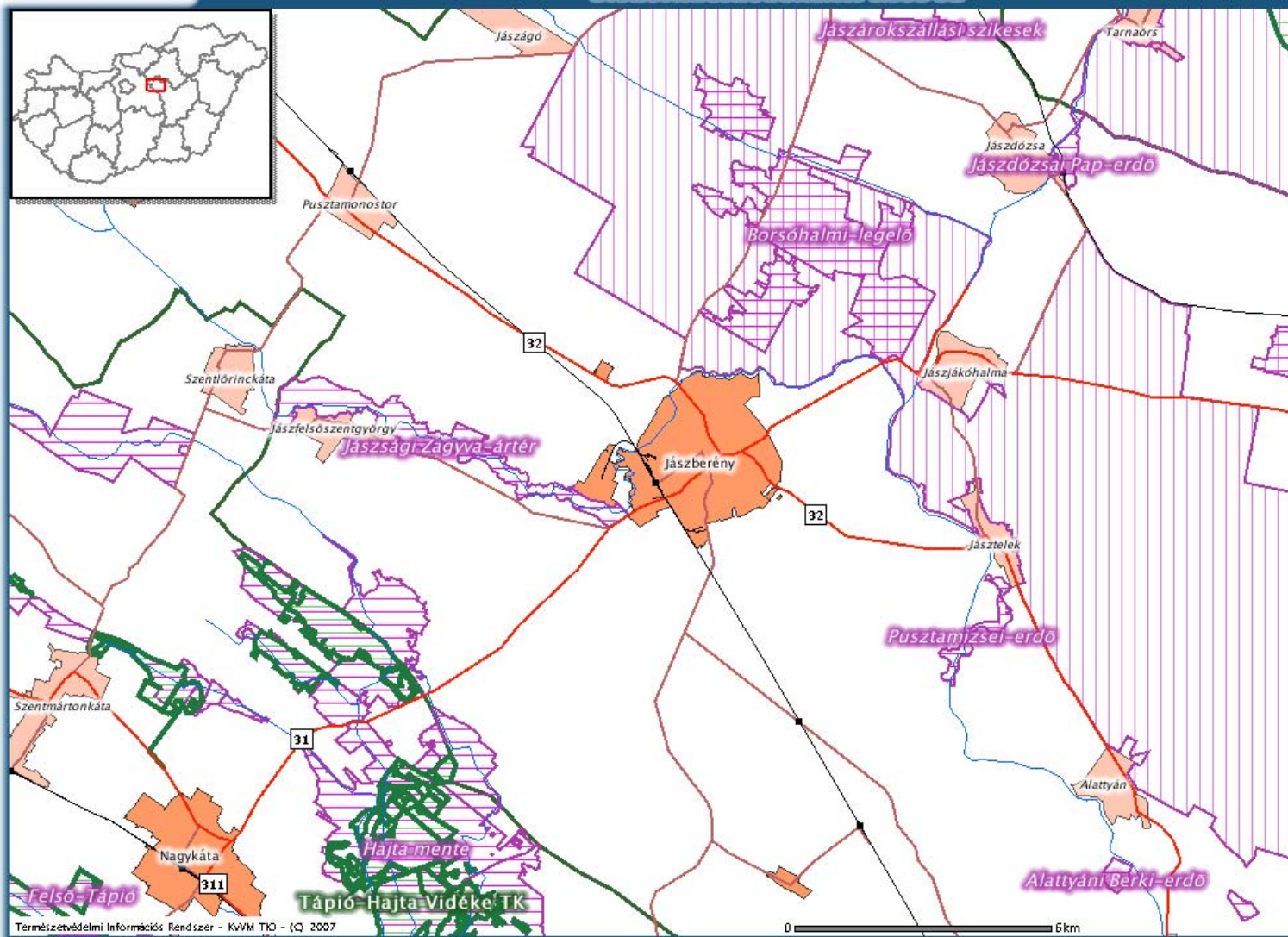
A fenti közösségi védelem alatt álló területek kijelöléséről szolgáló fajok felsorolása:

(Forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu/#>)

Triturus dobrogicus, Bombina bombina, Lucanus cervus, Gortyna borealis lunata, Sperophilus citellus, Emys orbicularis, Bombina orientalis, Lycaena dispar, Cerambyx cerdo, Cucujus cinnaberinus, Castor fiber, Lutra lutra, Cobitis taenia, Gobio albipinnatus, Rhodeus sericeus amarus, Myotis dasycneme, Misgurnus fossilis, Umbra krameri, Leucorrhinia pectoralis, Maculinea teleius, Iris humilis ssp. arenaria, Cirsium brachycephalum, Otis tarda, Asio flammeus, Ciconia ciconia, Aquila heliaca, Falco cherrug, Himantopus himantopus, Limosa limosa, Falco vespertinus, Anthus campestris, Coracias garrulus, Tringa totanus, Dendrocopos syriacus, Burhinus oedipus, Haliaeetus albicilla, Dryocopus martius, Lanius minor, Ciconia nigra, Pluvialis apricaria, Burhinus oedipus, Lanius collurio, Circus aeruginosus, Circus cyaneus.

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése, valamint a kijelölés céljainak érvényesítése érdekében a Hajta mente elnevezésű Natura 2000 jelöléssel érintett területeket és környezetüket érintő bármilyen beavatkozás kapcsán már a tervezés, majd a kivitelezés során is szükséges egyeztetni a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal, különös tekintettel a nyomvonalas létesítmények tervezésére és megvalósítására. A Hajta mente elnevezésű Natura 2000 terület egy része korábban helyi jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt állt. A védetté nyilvánítás alapjául szolgáló természeti értékek jelenleg is megtalálhatóak a területen, így indokolt és javasolt a helyi védetté nyilvánító rendelet megújítása.

A következő oldalon található 2.5.3.-1. sz. ábra mutatja a város környezetében elhelyezkedő természeti értékeket.

- Határállomás**
- közúti
 - vasúti
 - ◆ Védeett földtani alapszelvény
 - ▲ Idegenforgalmi barlang
 - ◆ Bemutatóhely
 - ◆ Tanösvény
 - Vasútállomás
 - Vasútvonal
- Közutak**
- autópálya
 - autóút
 - elsősorrendű főút
 - másodrendű főút
 - egyéb közút
 - komp
- Vízfolyás**
- UNESCO Világörökség
 - MAB magterület
 - MAB pufferzóna
 - MAB átmeneti terület
 - Védeett természeti területek
 - Természetvédelmi terület
 - Tájvédelmi körzet
 - Nemzeti park
 - Natura2000 – SCI
 - Natura2000 – SPA
- Település**
- Város
 - Megyei jogú város
 - Budapest
 - Község
 - Nemzetipark-igazgatóságok
 - Megye

2.6 Az emberi egészség védelmének környezeti vonatkozásai

A lakosság egészségi állapotát számos kockázati tényező határozza meg. A rizikótényezők túlnyomó többsége elsősorban betegségekre hajlamosító, fenntartó ok (ún. másodlagos ok), és nem közvetlenül kiváltó tényező. Halmozódásuk azonban növelheti a betegségek kockázatát, előfordulási gyakoriságát.

A magyar népesség egészségi állapotát és halálozási tendenciáit jellemző mutatók jelzik, hogy súlyos problémákkal kell szembenéznünk. Ezen tendenciák között, több más tényező mellett jelentős, esetenként döntő szerepük van a környezeti hatásoknak is. A humán egészséggel kapcsolatos információk részletes, területi kiterjesztésű elemzése akadályokba ütközik, mivel nem épült még ki az adatgyűjtés megfelelő rendszere, másrészt hiányzik a megfelelő informatikai háttér. Problémát jelent az is, hogy a felmérések sem folyamatosak, speciális kérdésekben pedig csak egyedi vizsgálatokra terjednek ki.

A legfrissebb Nemzeti Környezet-Egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) alapvető célkitűzése a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése. A NEKAP által megfogalmazott feladatokban és programokban a település részéről a tevőleges részvétel a cél, a település feladatai a NEKAP alapján kerültek összeállításra.

Cél: a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése, a legfontosabb környezet-egészségügyi problémák áttekintése, rangsorolása, megoldási lehetőségek áttekintése a régió szintjén.

Középtávon a klímaváltozásnak az emberi egészségre gyakorolt káros hatásai jelentik a legnagyobb kihívást ezen a területen, miközben már napjainkban is szembesülnünk kell a hőhullámok, a hirtelen időjárás-változások okozta problémákkal. Fontos a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok (az idősek és a kisgyerekek) védelme.

A zaj- és rezgés védelem szerepe kiemelendő a környezet-egészségügyön belül. A városban egyértelműen a közlekedésből eredő zaj dominál. Középtávon a nemzetközileg elfogadhatatlannak tekinthető 75 dBA terhelés fölötti terhelések megszüntetése lehet az elérendő átlagos cél, míg távlatilag a legfeljebb 65 dBA terhelési szintet lehet még elfogadhatónak tekinteni. Ezen a téren forgalomszervezési intézkedésekkel, zajcsökkentő műszaki eszközök alkalmazásával lehet előrelépést elérni.

Energiaközművek

Jászberény energiaellátása a vezetékes energiahordozók közül a villamos energia és a földgázfelhasználására épül.

A távhőellátás a városban nem jellemző (a település központjában a telepszerű többszintes rendszerben épült lakóépületek kis részénél központi fűtést alkalmaznak), az Electrolux gyár területe saját üzemeltetésű távhő hálózattal rendelkezik. Mindkettő üzeme földgázra épül.

Az energiahordozók között még meg kell említeni az energiatartalommal rendelkező termálvízkincset is, amelynek hasznosítása jelenleg csak fürdési és gyógyászati célokra történik.

Földgázzal, közvetlen fűtással, a füstgázokkal eltávozó vízgőz fajhőjének visszanyerésével az ún. „kondenzációs kazánokkal” gazdaságosabb termikus energiaellátás biztosítható.

A földgázzal elsődleges energiahordozóként – nagyobb új beruházásoknál – „Trigenerációs” gázmotoros kondenzációs erőművek létesítését javasoljuk. Ezen megoldással, a villamos áram termelése mellett a keletkező „hulladékhő” hűtési és fűtési funkciókra történő felhasználásával (akár távhő ellátásként is alkalmazva), automatikus üzemvitelű és

gazdaságos termikus energiaellátás biztosítható. Ezeknek kisebb a káros anyag kibocsátása, mintha külön-külön fűtő és légkondicionáló berendezéseket alkalmaznánk.

a) Megújuló energiaforrások

- A termálvíz energiatartalmának fűtési célokra történő hasznosítási lehetőségét, valamint a termálvíz gáztalanításánál kapott éghető gáz gázmotoros, ún. „Trigenerációs” erőműben való hasznosítását is célszerű megvizsgálni.
- Az úgynevezett „passzív, autonóm és ökológikus” házak építését, valamint a levegő és a föld hőtartalmát kihasználó hőszivattyús, napkollektoros energiaellátó berendezések alkalmazását, meglévő épületek hő-háztartásának javítását (nyílászáró csere, hőszigetelés és a szellőzés és fűtési rendszereinek korszerűsítését pl. kondenzációs hő visszanyerő berendezés) szorgalmazni, valamint nagyobb állami támogatással elősegíteni szükséges.
- A napelemek alkalmazása, az általuk termelt villamos energiatárolási, gazdaságossági és üzemviteli körülményeinek javulása miatt, egyre inkább előtérbe kerül. Korábban a napelem táblákat ún. „sziget” üzemben főleg mérő és irányítástechnikai berendezések ellátására alkalmazták. Jelenleg már a „zöldenergia” ellátó berendezések villamosenergia-ellátásában is alkalmazzák. Egyes áramszolgáltatók lehetővé teszik – megfelelő berendezés alkalmazása esetén – a termelt többlet villamos energia visszavásárlását.
- A szélenergia település szintű ellátás céljára való alkalmazása csak a lakott területektől távolabb elhelyezett berendezésekkel képzelhető el a zajártalom miatt.
- A kisebb létesítmények, lakóépületek ellátására szolgáló szélkerekek a helyi hatósági előírások betartásával alkalmazhatók.

Az egészséges környezetet veszélyeztető hatások

A napjaink népbetegségét, az allergiát, és ennek szövődményeit, következményeit leggyakrabban okozó növényi pollenek mennyisége növekszik, így a betegek száma is. Ennek fő okai a település környékén nagyobb arányban jelenlévő réteken és legelőkön, ezek, valamint a művelésből kivett, elhanyagolt termőterületeken agresszíven terjedő gyomok. Ezek koncentrációja a térségre jellemző száraz meleg nyáron magas értékeket érhet el.

A zaj- és rezgésterhelést elsősorban a településen ipari vagy ipari jellegű objektumok, valamint az utak, –és a főútvonalak településen átvezető szakaszai, illetve a vasútvonalakon, pályaudvaron zajló forgalom, éjjeli teherforgalom, árurakodás és szállítás okozzák. Az utóbbi években a csökkenő termelés és a szigorodó előírások következtében az ilyen jellegű zaj- és rezgésterhelés mértéke csökken, de a jövőben tervezett beruházások növekedést eredményezhetnek. A jelenség jellemzően a belterületen problematikus, különösen az üzemek 80-100 m-es körzetében.

A felszíni és talajvizek esetleg előforduló szennyezőanyagaival közvetlenül nem kerül kapcsolatba a lakosság. Potenciális veszélyt a talajvíz kutak és az öntözés bakteriális és vegyi komponensei jelenthetik, illetve a felszíni vizek fürdőzésre való használata.

Nagy figyelmet kell szentelni a felszíni és talajvizek és a rétegvizek kapcsolatára, mely különösen árvíz vagy belvíz előfordulása esetén lehet kifejezett.

Környezetegészségügyi szempontból fontos az illegális hulladéklerakók minél előbbi felszámolása. Az illegális hulladék lerakók felderítését és felszámolását a JVV NZrt. dolgozói

a közmunka programban résztvevő önkormányzati dolgozókkal karöltve folyamatosan végzik. A JVV NZrt közel 400 tonna illegálisan elhelyezett hulladékot gyűjtött be 2014 során.

Az ipari hulladékok és veszélyes hulladékokra konkrét jogszabályok vonatkoznak, amelyek elvileg megelőzik a környezetkárosítást.

A mezőgazdaságban a rendszerváltozást megelőző időszakra volt jellemző az agrokemikáliák bőséges használata, mely szintén hozzájárulhat a talajvizek elszennyeződéséhez. Mostanában a növényvédőszer felhasználás mennyiségileg csökken költségtakarékossági megfontolásokból. A koncentráltabb hatóanyagokat kisebb dózisokban, precízebben juttatják ki a növényekre a gazdák. Elsősorban a fungicidek és inszekticidek felhasználása csökken, a herbicideké továbbra is nagyarányú.

A talaj az élelmiszer- és takarmánynövények, a szerves nyersanyagok termesztésének alapja, növényi tápanyagok és csapadékvíz tárolója, szűrő, puffer és a talajvíz tisztítója, közvetítője és újraképzője, a talajlakó élőlények társulásának élettere. Ezért is rendkívüli jelentőségű ennek az igen törékeny rendszernek a védelme a károsító hatásoktól.

A település lakosainak egészségének védelmét szolgáló intézményrendszer jellemzése

A kórházi ellátást és szakorvosi rendelést a Jászberényi Szent Erzsébet Kórház biztosítja. A kórház állami (GYEMSZI) fenntartású és 22, míg a szakrendelés 17 települést szolgál.

A gazdasági helyzet és negatív társadalmi folyamatok egyre nagyobb jelentőséget adnak a lakosság egészségügyi és mentális veszélyeztetettségét mérsékelni szándékozó prevenciós és felvilágosító munkának, a gyermek- és ifjúsági korosztály egészséges életmódra nevelésének előtérbe helyezésének. Ezt próbálja biztosítani a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat is.

2.7 Környezetre ható tevékenységek

2.7.1 Ipar

Nagyobb volumenű és hatású légszennyező iparágak eddig még nem telepedtek meg a környéken.

Az ipari hulladékok és veszélyes hulladékokra konkrét jogszabályok vonatkoznak, amelyek elvileg megelőzik a környezetkárosítást. Az ipari szennyvizekre vonatkozó jogszabályok betartását a környezetvédelmi hatóság ellenőrzi.

A zaj- és rezgésterhelést elsősorban a településen ipari vagy ipari jellegű objektumok, valamint az utak, elsősorban a főútvonalak településen átvezető szakaszai, illetve a vasútvonalakon zajló forgalom, éjjeli teherforgalom, áruakadás és szállítás okozzák.

A településen határérték felett egy telephely sem bocsát ki zajt.

2.7.2 Mezőgazdaság

A rendszerváltás előtt a településen működő termelészövetkezetek hatalmas táblákat műveltek egyben. A fejlett agrotechnika (gépesítés, kemikáliák használata) és a talaj adottságainak kedvezőbbé tétele céljából végzett komplex melioráció, a termésátlagok növekedését eredményezték. A mezőgazdasági termelés szerkezetében a rendszerváltozás eredményezett újabb változást. Számos termelészövetkezet tönkrement, feloszlott, a külterületi földek a kárpótlás során sok tulajdonos kezébe kerültek. A külterület jelentős részét ma is mezőgazdasági területek borítják, közülük a szántó művelési ág az uralkodó. A mezőgazdaság szerepe a település gazdasági életében a rendszerváltás óta fokozatosan csökken. Erdősítés nem jellemző.

2.7.3 Közlekedés

A Jászság arteriális közlekedési hálózati helyzetű terület. Középső részén, ÉNy-DK-i forgalmi tengelyében fut a 32. sz. főút, D-i peremét metszi a 4. sz. főút és a Budapest-Szolnok-Debrecen villamosított vasúti fővonal. A kistáj középpontjában fekvő Újszásznál találkoznak a Budapest-Újszász- Szolnok kétvágányú és a Hatvan-Szolnok egyvágányú villamosított fővonalak, továbbá a Vámosgyörk-Szolnok mellékvonal. Állami közutak hossza 140 km, amelyből 64 km (45%) első- és másodrendű főút. Közútsűrűség 20 km/100 km², főútsűrűség 9 km/100 km². Főút menti településeinek aránya 58%. Vasútvonalainak hossza 78 km, amelynek 75%-a villamosított. Településeinek 75%-a rendelkezik vasútállomással.

Jászberény vasúton a 82-es számú, Hatvan-Szolnok közötti villamosított vonalon közelíthető meg. A vonalon 1 délelőtti órát kivéve órás ütemes közlekedés van munkanapokon, hétvégén 2 órás, valamint tanítási időszakban pénteken Szegedről Miskolcra, vasárnap Miskolcra Szegedre közlekedő Campus Express is megáll a városban.

Közúton Budapestről a 31-es főúton, illetve a Hatvant Szolnokkal összekötő 32-es főúton érhető el a település. Több más alsóbbrendű útvonalon is el lehet érni a városba: Jászárokszállás, Jászfelsőszentgyörgy, Farnos felől.

A közúti távolsági és helyi tömegközlekedés nagy részét a Jászkun Volán Zrt. végzi, de a Mátra Volán, a Kunság Volán, az Agria Volán, a Hatvani Volán, a Tisza Volán és a Volánbusz is közlekedtet járatokat a városba. Autóbusszal közvetlenül elérhető (többek között) pl. Budapest, Miskolc, Eger, Kecskemét, Szeged, Szolnok stb.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése területén az elmúlt évek során jelentős előrelépés a kerékpárút-építések, gyűjtőút felújítások, buszöblök építése és felújítása volt.

Jászberény Város Önkormányzata a 313/2009. (XI. 27.) önkormányzati határozat alapján részt vett a Jászsági Többcélú Társulás által bonyolított ÉAOP-3.1.4/A-09-2010-0002 kódszámú „Közösségi közlekedés fejlesztése a Jászságban” című nyertes pályázaton.

Jászberény városában 14 helyszínen összesen 21 db autóbussz megállóhely került felújításra illetve bővítésre, továbbá új buszöblök kialakítása, buszvárók építése, a kapcsolódó közművek áthelyezése, és a járdák megújítására is sor került.

Az igen sokrétű és az egyik legtöbb jászsági önkormányzatot együttesen érintő sikeres pályázat eredményeként a buszközlekedés feltételei Jászberényben komfortosabbá és

biztonságosabbá válnak. A fejlesztés igen sok helyi lakost érint, tekintettel arra, hogy sokan veszik igénybe (munkahely megközelítése) a busszal történő közlekedés lehetőségét.

Az ÉAOP-3.1.3/A--11-2011-0006 kódszámú, "Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése Jászberényben" című pályázat keretében újabb 3 km hosszú kerékpárút épült meg. A tervezett kerékpárút az alábbi utcákban került megépítésre: Hatvani út (támfal rekonstrukcióval) – Ferencesek tere- Pethes Imre utca - Május 1 tér – - Szőlő utca- Rákóczi-Thököly sarok – Göncöl - Öntő - Mártírok út – Jókai Mór utca – Rákóczi- Nádor utca.

A beruházás keretében a meglévő szakaszok összekötésével, valamint a hálózat jelentős növelésével magvalósult Jászberény Város belterületi kerékpárút hálózatának fő irányvonala.

3 KÖRNYEZETVÉDELMI ALAP LÉTREHOZÁSA A VÁROSBAN

Jászberény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (1) bek. a) pontjában meghatározott hatáskörében, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 58. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében, és a 16. § (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva környezetvédelmi alapot hozhat létre a feladat- és hatáskörébe tartozó környezet- és természetvédelmi feladatok teljesítésének elősegítése érdekében.

Az Alap bevételi forrásai a következők lehetnek:

- a. az Önkormányzat által jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok teljes összege,
- b. a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság által Jászberény Város területén jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének 30%-a,
- c. a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része,
- d. az Önkormányzat bevételeiből – az éves költségvetési rendeletben meghatározott – környezetvédelmi célokra elkülönített összeg,
- e. a város közigazgatási területén kivetett természetvédelmi bírság,
- f. az 1995. évi LIII. törvény 58.§ (6) bekezdése alapján az Önkormányzatot arányosan megillető megosztott bevétel,
- g. az alap javára teljesített önkéntes befizetések és támogatások,
- h. pályázat útján elnyert összeg,
- i. egyéb, az alapot illető egyéb bevétel.

A Környezetvédelmi Alap bevételeiből kell fedezni a kezelésével járó költségeket.

Az Alap bevételeit kizárólag környezetvédelmi célokra lehet felhasználni, így különösen:

- a. védett természeti értékek megőrzése, eredeti állapotuk helyreállítása,
- b. levegőtisztaság védelme,
- c. zaj –és rezgésvédelem,
- d. vízvédelem,
- e. talajvédelem,
- f. zöldfelületek védelme, fejlesztése, kezelése, erdők védelme, allergén növények elleni védekezés,
- g. környezet- és természetvédelmi mérések, helyszíni vizsgálatok, tanulmányok elkészítési költségeinek finanszírozása,
- h. környezetvédelmi oktatás, környezetvédelmi célú programokon való részvétel,
- i. környezettudatos nevelés erősítése,
- j. környezetvédelmi programok és koncepciók készítése,

- k. környezetvédelmi információrendszer működtetése, fejlesztése, a környezet védelmét elősegítő tevékenység.

Az Alap összegét az éves költségvetés készítésekor kell tervezni. Az Alap felhasználásáról a képviselő-testület évente a költségvetési rendelet és a zárszámadás elfogadásával egyidejűleg rendelkezik. Az Alap pénzeszközeit elkülönítve, külön alszámlán kell kezelni.

4 KÖZÖSSÉGGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS

A problémaelemzést segítő ún. SWOT elemzés egy a stratégiai kérdésekkel kapcsolatos döntéseket segítő elemzési módszer. A SWOT analízis klasszikus értelmezésében az Erősségek-Gyengeségek tényező-páros a belső tényezőket, míg a Lehetőségek-Veszélyek páros a külső tényezőket elemzi. A belső tényezők esetén az ide tartozó jellemzőkre, azok alakulására a település saját intézkedéseivel hatással lehet, így a későbbiekben befolyásolni tudja az elemzés idején rögzített állapotot. A külső tényezőkre a település önmagában viszonylag kis befolyással rendelkezik.

A SWOT elemzés eredményét a 4.-1. sz. táblázat foglalja össze.

4.1. Jászberény település SWOT analízise

BELSŐ TÉNYEZŐK - ERŐSSÉGEK	BELSŐ TÉNYEZŐK - GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Megfelelő szinten kiépített a víz-, a gáz-, és elektromos hálózat. ❑ A lakossági szilárd hulladék a jásztelki környezetkímélő, műszakilag megfelelő szigetelt lerakóba jut. ❑ A település természetes állóvízzel és vízfolyással (Zagyva) rendelkezik. ❑ A településen található légszennyezettséget mérő manuális mérőállomás (NO₂). ❑ Jelentősek a helyi védettségű természetvédelmi, és turisztikai értékek, a natura 2000 területek (pl: Jászsági különleges madárvédelmi terület, Hajta mente, Borsóhalmi legelő, Jászsági Zagyva ártér). ❑ Kiemelkedően gazdag természeti, környezeti értékek (Zagyvamenti természetvédelmi terület). ❑ A város térsége jelentős termálvíz készlettel rendelkezik ❑ A település a térség leggazdagabb települése az építészeti, kulturális értékekben. ❑ Fejlődő, folyamatosan bővülő kerékpárhálózat ❑ Működik a szelektív hulladékgyűjtés rendszere. ❑ Minden évben megszervezésre kerül a lakossági veszélyes hulladék-gyűjtési akció ❑ A település talajai igen változatosak, magas a jó minőségű mészlepedékes csernozjom talajok aránya. ❑ Jelentős a településen a zöldterületek aránya, a zöldterületek gondozottak, ápoltak. A zöldterületek használatának helyi szabályozása megfelelően kialakított. ❑ Zöld Diáksparlament, három ökoiskola és kilenc zöld óvoda működik a településen. ❑ A lakossági zöld hulladékok komposztálása megoldott a jásztelki lerakón működő komposztáló létesítményben. ❑ Jelentős számú hulladékgyűjtő sziget üzemel a csomagolási hulladékok visszagyűjtésére. ❑ A települési önkormányzat jelentős szellemi tőkével rendelkezik a környezetvédelmi érdekek sikeres 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Jelentős az ipari tevékenység okozta légszennyező-anyag kibocsátás és hulladék képződés. ❑ A lakónépesség létszáma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. ❑ A téli és kora tavaszi időszakokban több esetben előfordult határértéket meghaladó mértékű légszennyezettség a NO₂ vonatkozásában. ❑ A jelentősebb forgalmat lebonyolító utak mentén a zajterhelés határértéket meghaladó szintű. ❑ Az ipari cégek beszállítói jelentős forgalomterhelést, ezáltal jelentős zaj és légszennyezést okoznak a település belterületén. ❑ Jelentős kockázattal járó kibocsátások üzemelnek a településen (pl: ipari létesítmények, szennyvíztisztító). ❑ A Városi - Zagyva folyó vízminősége összességében kedvezőtlennek mondható. ❑ Jelentős az ipari tevékenység során képződő veszélyes hulladékok mennyisége. ❑ A burkolt utak állapota, minősége több esetben nem kielégítő. ❑ A település területe a rétegvíz készlet sérülékenysége miatt '2' érzékeny terület. ❑ Szolgáltatott ivóvízben magas a mikroszennyezők aránya. ❑ A csapadékvíz-elvezető hálózat felújításra, bővítésre szorul. ❑ Évről-évre nő az allergiás jellegű megbetegedések száma a lakosság körében. ❑ A megújuló természeti erőforrásokban rejlő lehetőségek nagyrészt kihasználatlanok. ❑ A külterületen történő hulladékszállítás, mint közszolgáltatás nem biztosított.

BELSŐ TÉNYEZŐK - ERŐSSÉGEK	BELSŐ TÉNYEZŐK - GYENGESÉGEK
<p>érvényesítésében (pályázat írók, környezetvédelmi referens,</p>	
KÜLSŐ TÉNYEZŐK - LEHETŐSÉGEK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK - VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> □ Ökológiai adottságoknak legjobban megfelelő talajhasználat bővítése. □ A település jelentős természeti értékekkel bír (turizmus, környezetnevelési programok). □ A közösségi és a kerékpáros közlekedés jogi és gazdasági eszközökkel való ösztönzésében számos lehetőség rejlik. □ Intenzív talajhasználat felváltása hagyományos, tájba illő gazdálkodási módokkal, extenzív talajhasználat megvalósításával, a környezetileg érzékeny és gyenge termőképességű területeken. □ Korszerű, környezetet kevésbé károsító energiahordozók racionális felhasználása. □ Csatorna rácsatlakozások számának növelése. □ Megújuló energiaforrások hasznosítása. □ Zöldfelület-fejlesztés, - rendezés. □ Erdősültség növelése, főleg őshonos fajokkal. □ A közlekedés eredetű környezetterhelés az elkerülő út III. ütemének megvalósulásával jelentősen csökkenthető. □ A kerékpárút hálózat jelentősen bővíthető. □ A légszennyezettséget mérő állomás mérési körét ki lehet terjeszteni több elemre (kén-dioxid, szén-monoxid, stb.) □ Külterületi hulladékszállítás rendszerének kidolgozása. □ A belvízelvezetés fejlesztése. □ A szilárd burkolatú utak folyamatos karbantartása, felújítása. 	<ul style="list-style-type: none"> □ Az utak romló állapota és a rendszeres karbantartás hiánya □ A hulladékgazdálkodás továbbfejlesztésének hiánya esetén az illegális hulladéklerakók száma tovább nő. □ A belvízelvezetés fejlesztésének és a csapadékcatorna-hálózat bővítésének elmaradása esetén belvízveszély és szélsőséges időjárási körülmények esetén nagymértékű elöntések várhatók. □ A forráshiány miatt a környezetvédelmi beruházások háttérbe szorulhatnak.

5 STRATÉGIAI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A környezetvédelmi program 2016-2020-as időszakra történő tervezésénél figyelembe vettük a városfejlesztési stratégia célkitűzéseit is, melyek környezetvédelmi szempontból is fontos irányokat jelölnek ki a városfejlesztés területén.

2015 nyarán az ITS Konzorcium elkészítette Jászberény város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (továbbiakban: ITS), mely az alábbi célrendszert fogalmazta meg.

ÁTFOGÓ CÉLOK 2030

- **ERŐTELJES KAPCSOLÓDÁS A MAKROGAZDASÁG FEJLŐDÉSI TENGELYEIRE**
A megye a Budapest metropolisz-térség dinamikusan urbanizálódó külső gyűrűjének részévé, illetve haszonélvezőjévé válik.
- **VÁLTOZATOS KULTÚRTÁJAK DINAMIKUS EGYENSÚLYA**
Kialakulnak a globális társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatokhoz rugalmasan alkalmazkodni képes vidék társadalmi, intézményi, tájszerkezeti feltételei.
- **EGÉSZSÉGES, KÉPZETT LAKOSSÁG, EGYÜTTMŰKÖDŐ TÁRSADALOM**
A megyében fennmaradnak és dinamikusan bővülnek a tudás- és hálózattársadalomba való bekapcsolódás terén elért eredmények, és kialakulnak a munkaerőpiacra jutásban korlátozott csoportok bekapcsolódásához szükséges feltételek.

STRATÉGIAI CÉLOK 2014-2020

Területi célok:

- T4. Tiszazug és Körös mente pozíciójának és önfenntartó képességének javítása.
- T5. Tisza menti „ökosztráda” alrendszerének kiépítése.

Specifikus célok

- Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése.
- A társadalom és a gazdaság megújulását, a táj konszolidációját hátráltató infrastrukturális hiányosságok felszámolása.

Horizontális célok

- Hozzájárulás az országos megújuló energiahasznosítási arány és energiahatékonyság növeléséhez.
- Előrelépés a komplex társadalmi, gazdasági, környezeti fenntarthatóság terén, szervezeti-intézményi feltételek javítása.

5.1 Területi célok és kijelölésük indokoltsága a megyében

Jász-Nagykun-Szolnok megye Alföldön belüli sajátos elhelyezkedéséből, sokoldalú, de kitüntetett irányoktól mentes kapcsolatrendszeréből, területének megosztottságából és egyes térségeinek markánsan eltérő identitásából és fejlődési folyamataiból adódóan a Koncepció bár 2030-ra közös célt irányoz elő a megye egésze számára, a megye öt különböző térsége számára külön területi célokat jelölt ki.

Ezen öt területi cél (és négy specifikus cél) vezet a 2030-ra felvázolt jövőképhez: A mainál ellenállóbb, az egyre összetettebbé és kiszámíthatatlanabbá váló kihívásokhoz rugalmasan

alkalmazkodni képes új egyensúlyi helyzetek kialakulásához, melynek révén a megyében élők életminősége, képzettségi szintje, önbizalma, a társadalom tagjainak egymásba és a jövőbe vetett bizalma markánsan javul.

A megvalósuló agráriumi fejlesztések eredményeként kialakuló agrárvertikumok, diverzifikálják a megye kínálatát, továbbá a javuló elérhetőség lehetővé teszi új piacok szerzését, ezen kívül a fejlesztésekben fontos szempont a táj terhelhetőségének megfelelő, terhelhetőségét nem meghaladó mértékű használat, hasznosítás és mozaikosságának növelése is.

A lakosság képzettségi szintjének emelése és az egészségi állapot javítása céllal növekszik a térség versenyképessége, melyet kiegészít a tudásalapú társadalom infrastrukturális feltételeinek javítását tartalmazó cél is.

A települések integrált fejlesztése és a rekreációs kínálat bővítése olyan vonzó környezetet teremt, melynek népességmegtartó ereje fokozódik. A gazdaság ágazati és szerkezeti diverzifikációja, illetve a kapcsolódó képzések, település rehabilitációs fejlesztések egymást kiegészítve járulnak hozzá a befektetők számára vonzó Jászság kialakulásához.

A területhasználat optimalizálásával a tájak terhelhetőségének megfelelő használat alakul ki és mozaikosabbá válik a tájkép, amely kiegészülve a Tiszához és a Zagyvához kapcsolódó fejlesztésekkel, valamint a térségek kulturális sokszínűségével a negatív demográfiai folyamatok mérsékléséhez járulhat hozzá

5.2 Környezeti erőforrások hatékony megőrzése megyei szinten

Jász-Nagykun-Szolnok megye jelentős természeti értékekkel rendelkezik, kiemelkedő a termőterületek adottsága, ezen belül magas a mezőgazdasági területek aránya, mely a megye agrárpotenciálját erősíti. A táji diverzitást és a védett területek sokasága is bővíti. A megye országosan is fontos vízbázisokkal rendelkezik mind a felszíni, mind a felszín alatti víztestekre vonatkozóan, melyek közül a Tisza és a Tisza-tó, valamint a Körös és Zagyva emelhető ki a termálvízkinccsen kívül. A megújuló energia termelésében is komolyabb potenciál használható fel, a termálvíz mellett a nap- és szélenergia kiaknázásában történtek előrelépések. Az éghajlat szélsőségeinek gyakoribbá válása a vízjárás kiszámíthatatlanságát, szélsőséges eseteit eredményezi, mely a vízhiányos és vízbő időszakokban fellépő problémák kezelését teszi szükségessé. A vízgazdálkodási infrastruktúra jelenleg nem képes feladata ellátására, fejlesztése mindenképpen szükséges.

A prioritás keretében a meglévő adottságokra és lehetőségekre építve, azokat kihasználva szükséges fejleszteni a vízgazdálkodás infrastruktúráját, mely kapcsolódik a belvizek elvezetéséhez és tárolásához, későbbi vízhiányos időszakokban történő felhasználáshoz. Az árvízvédelmi infrastruktúra modernizálásával nő a települési biztonság, az árvizek kisebb káreseménnyel vonulnak le. A tájhasználat táji adottságokhoz történő igazítása színesíti a környezetet és javítja a felhasználás lehetőségeit. Az ivóvízminőség javító program a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátását biztosítja. Az utóbbi években kiépült a hulladékkezelés rendszere, melyre kisebb feldolgozóbázis is települt, ezek további fejlesztése, valamint a hulladékgazdálkodás energetikai célú továbbfejlesztése valósul meg a prioritásból.

A prioritás kiemelten foglalkozik a zöldgazdaság potenciáljainak kiépítésével, különösen a megújuló és alternatív energiatermelést, hatékonyabb felhasználást támogatja. A hulladékgazdálkodás további erősítése az újrafelhasználható anyagok kezelését szolgálja a

teljes vertikum kialakításával, illetve a hulladékgazdálkodás energetikai célú továbbfejlesztésével.

A víz- és tájgazdálkodási programok integráltan kezelik a településeket érintő víz- és tájgazdálkodási problémákat, tovább fokozva a települési környezet biztonságát. A Tisza Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Terv (Tisza VGT) ajánlásainak megfelelően kerülnek kiépítésre az ár- és belvízbiztonságot szolgáló közművek. Emellett a megye területén található víztesteket érintő, a belvízbiztonságot szolgáló közművek. Emellett a megye területén található víztesteket érintő, a vizek állapotát javító, vagy azok romlását nem okozó beruházások valósulnak meg, többek között a termálvíz kezelése, a felszíni és felszín alatti vizek szennyezettségének monitoringja területén. A derogációs kötelezettségek teljesítése érdekében továbbfolytatódik, illetve teljes körűen megvalósul a megyében ivóvízminőség javító program és a szennyvíz elvezetése, kezelése a települési infrastruktúra kiépítésével.

Szükséges az integrált víz- és tájgazdálkodás képzési és kutatási rendszerének megerősítése, a tervezett fejlesztések hatására Jász-Nagykun-Szolnok megye a felsőoktatási bázisán felhalmozott tapasztalatok felhasználásával a vízgazdálkodás innovatív központjává válik a Szolnoki Főiskola közreműködésével, valamint a nagykörűi tájgazdálkodási kísérleti központ partnerségében. A kutatások a Tisza, a Zagyva és a Körösök menti holtágak vízrendezésére, komplex rehabilitációjára és a megújítást kiegészítő tájgazdálkodási, ökoturisztikai, halászati hasznosítására irányulnak. A prioritás kiemelten kezelt területei közé tartozik a holtágak revitalizációja, a Zagyva-Tarna vízgyűjtő árvízvédelmi rendezése, valamint a víz- és tájgazdálkodáshoz kapcsolódó szakképzés kialakítása, elsősorban a Szolnoki Főiskolára alapozva.

Környezetvédelmi intézkedések meghatározása a megyében:

- Zöldgazdaság feltételeinek megteremtése
(Az intézkedés fókuszál a megye energiatermelésében a megújuló és alternatív energiahordozók felhasználásának növelésére, továbbá célul tűzi ki a korszerű hulladékgazdálkodás kiépítését, amely csökkenti a lerakott hulladék mennyiségét és egyben növeli a hulladékok újrahasznosítását.)
- Megújuló-és alternatív energiatermelést szolgáló fejlesztések
- Hulladékipari vertikum kialakítása a hulladékgazdálkodás energetikai célú fejlesztésével összhangban
- Integrált víz- és tájgazdálkodási programok
- A megye árvízbiztonságának további erősítése
- Belvízvédelmi infrastruktúra fejlesztése a legsúlyosabb helyzetű belvízi öblözetekben
- Ivóvízminőség javító program megvalósítása a jogszabály által meghatározott településeken
- Szennyvízkezelés infrastruktúrájának kiépítése a derogációnak megfelelő fókusszal
- Vízgazdálkodásra irányuló közép-és felsőfokú képzési struktúra megerősítése; kutatási, együttműködési programok indítása a Szolnoki Főiskola bázisán
- Megyei holtág program

6 KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK

A stratégiai célokat és ezek megvalósításához szükséges pénzügyi fedezetet a 2. és 3. számú melléklet tartalmazza. A 2. sz. melléklet mutatja a stratégiai célok és projekt típusok kapcsolatát, míg a 3. sz. melléklet a tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi tervét szemlélteti az ITS alapján.

Prioritások:

- Vízvédelem és fenntartható használat
 - o Stratégiai vízkészlet megőrzése
 - o Területi vízgazdálkodás
 - o Helyi és térségi jelentőségű vízrendszerek védelme
 - o Belterületi vízrendezés
- Talajvédelem
- Települési közszolgáltatások és környezetvédelem
 - o biztonságos ivóvíz ellátás
 - o szennyvízelvezetés, kezelés
- Hulladékgazdálkodás
 - o megelőzés
 - o hasznosítás
 - o ártalmatlanítás
- Környezetbiztonság (veszélyhelyzetekre vonatkozó tervek felülvizsgálata, vízkár megelőzés és elhárítás)
- Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
 - o Környezeti nevelés, oktatás
 - o Fenntartható fogyasztás
 - o Környezettudatos szemléletformálás
- Települési környezetminőség
 - o Épített környezet
 - o Zöldterületi gazdálkodás
- A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- Fenntartható terület és földhasználat
- Az emberi egészség védelmének környezeti lehetőségei
 - o Települési levegőminőség javítása
 - o Zaj és rezgésvédelem (Európai Mobilitási Hét)
 - o Közlekedés
 - o Energiagazdálkodás

6.1 Vízvédelem és fenntartható használat

A víz korlátozottan rendelkezésre álló, megújuló, sérülékeny természeti erőforrás, mely mind az életminőség, mind a gazdaság alakulásában meghatározó tényező. A víz nemzeti vagyon, annak mennyiségi és minőségi megőrzése megköveteli a vízzel, a vízkészlettel való megfelelő gazdálkodást. Az ország hidrológiai viszonyai lehetőséget biztosítanak a társadalom és a gazdaság kiegyensúlyozott fejlődéséhez, a társadalmi és gazdasági tevékenységek ugyanakkor jelentős hatást gyakorolnak mind a hidrológiai folyamatokra, mind a készletek mennyiségére és minőségére.

A hazai vízpolitikai célkitűzéseket a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (VKI), illetve az uniós vízpolitika hatékonyságának kiértékeléséről és jövőbeni szakpolitikai irányainak meghatározásáról szóló ún. Blueprint jelentés figyelembevételével kell meghatározni. A VKI alapvető célja a vizek ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotának védelme, a fenntartható vízgazdálkodás feltételeinek biztosítása. A VKI célkitűzései szerint el kell érni a vizek jó állapotát 2015-re. Bizonyos indokolt esetekben ez kitolható a következő tervezési ciklust érintően 2021-re, ill. végső esetben 2027-re.

Mindezek mellett azonban figyelembe kell venni új globális és lokális kihívásokat is, mint az éghajlatváltozás, az urbanizáció, a világ népességének növekedése, az elérhető vízkészletek csökkenése, a szennyezések növekedése, a biztonságos élelemtermelés, a kiszámítható gazdálkodás iránti igény erősödése, a vízbiztonság.

Az NKP-4 időszakában elfogadásra került VGT intézkedési programot határozott meg a vizek jó állapotának elérése érdekében. A stratégiai terület hozzájárul továbbá az EU Duna Régió Stratégiájának végrehajtásához.

A felszíni és felszíni alatti víztestek jó állapotának elérése, a velük való hosszú távú és fenntartható gazdálkodás biztosítása. Az első VGT-ben kitűzött környezeti célok: 2015-ig a jó állapot elérése a vízfolyás 10%-a, az állóvizek 21%-a, a felszín alatti vizek 69% esetében; 2021-ig a jó állapot elérése a vízfolyás 21%-a, az állóvizek 72%-a, a felszín alatti vizek 77% esetében (a 2021-re vonatkozó célok előzetesek, véglegesítésük az első VGT felülvizsgálatát követően).

A VKI végrehajtásának legfontosabb eszközei a hatévente felülvizsgálandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az azokhoz tartozó intézkedési programok. Az intézkedési program az azonosított terhelések elleni fellépést tartalmazza, a vízgyűjtő vagy víztest jó ökológiai állapotának elérésére törekszik. Magyarország teljes területe a Duna nemzetközi vízgyűjtő kerülethez tartozik. Magyarországon belül négy részvízgyűjtőt különítünk el: a Duna közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton részvízgyűjtőjét.

A VGT szoros kapcsolatban van az ágazati, területi és települési tervekkel, hiszen a vizek állapotára vonatkozó célkitűzések elérése érdekében szükséges intézkedések a terület- és településfejlesztést, -rendezést, a földhasználatot és az ipari tevékenységeket egyaránt érintik. A vízgyűjtő-gazdálkodási problémákat egyrészt helyi szinten, másrészt az adott folyó teljes vízgyűjtőjén végzett intézkedésekkel lehet megoldani és vannak olyan speciális - főként a Dunához kapcsolódó - kérdések is, amelyek több országot érintenek.

A célkitűzések teljesítésének nyomon követéséhez, a hatékony intézkedések megtételéhez a vizek mennyiségi és minőségi állapotának rendszeres megfigyelése szükséges (a felszíni vizek esetében a víztestek ökológiai és kémiai állapota, a felszín alatti vizekre vonatkozóan a kémiai és mennyiségi állapot, illetve annak változása, ideértve a mederben hagyandó ökológiai vízhozam és a felszín alatti vizek mennyiségi igénybevételi határértékének a meghatározását is). Az új vagy többlet-feladatok (elsősorban a biológiai és speciális veszélyes anyag mérések) esetében a jövőben intézményfejlesztés szükséges.

Országos célok:

- A VGT megvalósítása a vizek jó állapotának elérése érdekében.

- A vizek mennyiségi és minőségi állapotának nyomon követése az intézkedési programok hatékonyságának ellenőrzése és felülvizsgálatának megalapozása, valamint a társadalom tájékoztatása céljából.

6.1.1 Stratégiai vízkészlet megőrzése

A felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme stratégiai szintű feladat, hiszen a hazai lakosság ivóvízellátása döntően e forrásból történik. A vízbázisoknak a felszín felől érkező szennyeződésekkel szembeni védelmét az Ivóvízbázis-védelmi Célprogram szolgálja. Az ivóvízbázisok 65%-a sérülékeny földtani környezetből termeli a vizet, ami a szennyezés elleni védelmi feladatok fontosságát húzza alá. A sérülékeny vízbázisokon működő kapacitás közel 6 millió fő ivóvízellátásának biztonságát érinti. A sérülékeny földtani környezetben lévő ivóvízbázisok védelmét a VKI védett területekre vonatkozó előírásai miatt is erősíteni kell, azonban az Ivóvízbázis-védelmi Célprogram megvalósítását az elmúlt években forráshiány nehezítette.

A lakosság ivóvízzel való ellátása a legfontosabb közszolgáltatások egyike, mely nélkülözhetetlen emberi szükségletet és társadalmi-közegészségügyi igényt elégít ki, amelyet Magyarország Alaptörvénye is rögzít. Magyarország településeinek közműves ivóvízellátása mennyiségi szempontból alapvetően rendszertnek tekinthető. Az ország minden települése rendelkezik közüzemi ivóvízellátással, az ivóvízbekötéssel rendelkező lakások aránya pedig országos átlagban 94,2% (2012., KSH). További fejlesztésre elsősorban vízbiztonsági-vízminőségi téren van szükség, emellett figyelmet kell fordítani az ellátási hiányok felszámolására is. Az ellátási hiányok felszámolását költség-hatékony módon, folyamatos közegészségügyi és vízügyi szakmai kontroll megvalósításával kell végrehajtani.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezés elleni védelmét jelenleg a 2013–2016 közötti időszakra szóló III. Nitrát Akcióprogram biztosítja. A program alapját a nitrát érzékeny területek kijelölése és az ezen területeken való gazdálkodásra vonatkozó, a tápanyagok felszíni és felszín alatti vizekbe történő bejutásának megelőzését célzó, az állattartó telepekre és a művelésre vonatkozó előírások képezik. A nitrát érzékeny területek az ország kb. 70%-át fedik le.

Országos célok:

- A sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázisok védelme és az Ivóvízbázis-védelmi beruházási célprogram befejezése.
- A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésének csökkentése.
- Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása: az EU-s határértékeknek is megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása a derogációs területeken.
- A csak vas és/vagy mangán-tartalom szempontjából kifogásolható ivóvízzel ellátott települések ivóvíz-minőségének javítása.
- A közműves vízellátás területén fennálló ellátási hiányok felszámolása (érintett a lakosság 1-2 %- a).
- A víziközmű üzemeltetési struktúra fejlesztése.
- Az ivóvíz szolgáltatás biztonságának növelése, a hálózati felújítások elvégzése.
- A kiemelt komponensek miatt fennálló egészségi kockázatok jelentős csökkentése, az érintett területek ivóvíz-minőségének javítása.
- A közüzemi ivóvízellátás közszolgáltatás biztonságának növelése, a vízkészleteket

pazarló és többletköltségekkel járó hálózati veszteségek csökkentése.

- Egészséges ivóvízhez jutás biztosítása minden lakos számára, beleértve a hátrányos helyzetű csoportokat.
- A közműves ivóvízzel gazdaságosan el nem látható területeken fennálló ellátási hiányok felszámolása.

Megyei célok:

- A hatvanas években kezdődött az ivóvízvezeték hálózat lakossági kiépítése, emiatt a településén szükségessé vált az ivóvízvezeték-hálózat korszerűsítése ivóvízminőség javítása mellett a közüzemi hálózat rekonstrukciója további feladatot jelent.
- Stratégiai jelentőségű az ivóvízbázis-védelem. Célkitűzés a réteg-vízkészlet mennyiségi és minőségi védelme.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A városi ivóvíz-hálózat tisztítása, az egyes műtárgyak és hálózat javítása	TRV Zrt.	saját forrás	folyamatos
Időszakos vezetéki rekonstrukciók megvalósítása	Önkormányzat és TRV Zrt.	Pályázati és saját forrás	folyamatos

Monitoring mutatók:

Ivóvíz-hálózati problémák száma.

6.1.2 Területi vízgazdálkodás

A belvízgazdálkodás során a vízelvezetés mellett kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a vízviszatarlás, a tározás, a vízátervezetés, a bel- és külterületi vízrendezés összhangjának biztosítása, a műszaki igényszinthez közelítő fenntartás, karbantartás. A vízelvezetésről a belvízgazdálkodásra való áttérés hozzájárul a klímaváltozás hatására jelentkező szélsőséges helyzetek mérsékléséhez, a vizes élőhelyek ökológiai vízigényének kielégítéséhez, és a gazdaságos mezőgazdasági termelés megvalósításához. A belterületi vízrendezés a települési vízgazdálkodás fontos területe. Magába foglalja a felesleges csapadékot és belvizeket összegyűjtő és elvezető zárt vagy nyílt belvízcsatorna hálózat kiépítését, a nyílt csatornák, településen áthaladó kisvízfolyások és tavak meder- és partrendezését, előbbieket vízszállító-képességének visszaállítását, azaz rekonstrukcióját.

Országos cél:

- Belterületen a kisvízfolyások árvízi kockázatának csökkentése, a belvízi elöntések mérséklése, illetve megelőzése. A bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése.

Megyei célok:

- Belvízkárok elleni védekezés során az adott terület adottságaihoz igazodó területhasználat kialakítása.
- Nem szabad erőltetni a szántóföldi növénytermesztést a mély fekvésű, belvíz által gyakran veszélyeztetett területeken. Célszerű ezeket a jelenleg szántóföldi művelés alatt álló területeket más célokra hasznosítani (pl.: erdő, gyepek, vízállás, ártéri tájgazdálkodás, vízviszatarlás célterülete stb.). A földtulajdonosok és gazdálkodók ösztönzésével

fokozatosan megvalósulhat az agrár-környezetgazdálkodási elvekkel szinkronban levő művelési ág váltás.

- A mezőgazdasági területek strukturális fejlesztését az öntözésfejlesztéssel – csak ahol erre optimális lehetőség nyílik - együtt kell kezelni.
- A vízkészlet-gazdálkodás során fokozott szerepet kell kapnia a víz visszatartásnak, így biztosítható lesz az előre igényelt szükséges öntözővíz mennyiség. A vízfelhasználás időbeli és területi összhangja biztosítása érdekében megfelelő szinten fenn kell tartani a szükséges műtárgyakat.
- A vízkészlet optimális hasznosítását víztakarékos öntözési technológiák elterjesztésével és a tisztított szennyvizek visszaforgatásával való elősegítése.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Csapadékvíz elvezető művek karbantartása, felújítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos
A városi Zagyva illegális szennyvízbevezetéseinek megszüntetése	TRV Zrt. és Önkormányzat	saját forrás	folyamatos
Bel és Csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése.	Önkormányzat	Pályázati forrás	2020

A bel és csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztésének elemei:

- 2-10-3 jelű csatorna Kinizsi – Bartók B. utca környéke
- 1-34-3 Vörösmarty u. és 1-34-15 Vörösmarty u. környéke
- 3-16-0 Ebhat utcai gerinc építése
- 3-17-3 Pintér M. u. és Vásárhelyi I. u.
- 1-25-7-6 jelű csatorna Tompa M. utca
- 1-25-5-1 jelű csatorna Tompa-Álmos utca
- 1-8-5 Réhely-Koszorú-Rác utca
- 1-8-5-5 Kender utca
- 2-14-8 Kazinczy utca és környéke (Négyház, Vértes, Könyök, Agancs utca és Fehértói út)
- 2-14-13 Ősz utca, 2-14-12 Méhész utca, 2-14-11 Gergely utca
- 2-14-9 Sármány utca
- 2-14-0 József Attila u. és a 2-0-0 közötti szakasz, ill. 2-14-6

Monitoring mutatók:

- Beruházások megvalósulása. Befogadók állapota.

6.2 Talajvédelem

A talaj Magyarország egyik legfontosabb, feltételelesen megújuló természeti erőforrása, melynek védelme, termékenységének fenntartása nem csupán a földhasználó, hanem a társadalom hosszú távú érdeke is. Ugyanakkor a társadalomnak alacsony szintű a talajokra, a talaj funkcióira, szerepére, a talajpusztulás következményeire vonatkozó ismerete. A talajok állapota összességében kedvező, azonban a mezőgazdálkodással érintett termőtalajokat funkcióképességük ellátásában akadályozó és termékenységüket csökkentő degradációs

folyamatok (pl. erózió, defláció, szervesanyag-készlet csökkenése) veszélyeztetik. A talajdegradációs folyamatok számos esetben a helytelen földhasználat, a talajvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó gazdálkodás miatt alakulnak ki és a talajtermékenység csökkenése mellett a mezőgazdasági termelés költségeinek növekedését, az ökológiai, vízháztartási (növekvő aszályérzékenység) körfolyamatok felbomlását, a kockázatos anyagok felhalmozódását (élelmiszerbiztonság), valamint a vizek, ivóvízbázisok elszennyeződését eredményezik. A fenntartható talajhasználat megvalósításában fontos szerepe van az integrált tápanyag-gazdálkodásnak. Az infrastruktúra, az ipar és a települések terjeszkedése következtében jelentős a termőföldek mezőgazdasági művelésből való végleges kivonása és a tartós talajfedettség növekedése. A talajok degradációját eredményezi továbbá a beruházások során a humusz letermelése, valamint a különböző eredetű szennyezések. A talaj az élelmiszer-termelés alapját képezi, és egyéb környezetvédelmi szolgáltatások mellett szerepe van az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésében és a hozzá való alkalmazkodásban, valamint a biodiverzitás megőrzésében is. A stratégiai terület hozzájárul továbbá az EU Duna Régió Stratégiájának végrehajtásához.

A talaj feltételelesen megújuló természeti erőforrás, melynek megóvása, sokrétű funkcióinak megőrzése, termékenységének fenntartása nem csupán a földhasználó, hanem a társadalom hosszú távú érdeke.

Az előnyös hazai természeti adottságok miatt a kedvező talajok aránya jó, a nagy termőképességű talajok kiterjedése jelentős. A kedvező adottságokat azonban természetes talajpusztulási folyamatok és az emberi beavatkozások egyaránt károsítják. A talajok degradációját és szennyeződését okozó főbb folyamatok: az ipari, bányászati és közlekedési tevékenységek során jelentkező tartós, illetve havária jellegű szennyezések, balesetek; beruházások, építkezések során a humusz letermelése; szakszerűtlen, illetve illegális hulladéklerakás; szennyvízszikkasztás. A mezőgazdasági művelés egyfelől hozzájárul a talajok fenntartható használatához, ugyanakkor az esetenként helytelen agrotechnika, tápanyag utánpótlás és növényvédőszer használat, a mezővédő erdősávok kiirtása kedvezőtlen hatású. Ezen folyamatok a talajtermékenység csökkenése mellett a mezőgazdasági termelés költségeinek növekedését, az ökológiai, vízháztartási (növekvő aszályérzékenység) körfolyamatok felbomlását, a kockázatos anyagok felhalmozódását (élelmiszerbiztonság), valamint a vizek, ivóvízbázisok elszennyeződését eredményezik.

Országos célok:

- A talajok termékenységének védelme, a talajdegradációs és –szennyező folyamatok megelőzése, illetve mérséklése.
- A termőföld mennyiségi és minőségi védelme.

Megyei célok:

- A településrendezési tervek készítése és a tájhasznosítás, -gazdálkodás során figyelembe kell venni a megyei területrendezési tervben lehatárolt kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetében, illetve a belterjes mezőgazdasági térség terület-felhasználási kategóriában lehatárolt területeket.
- A megye környezeti szempontból érzékenyebb területein a szántóföldi művelés kevésbé intenzív rendszereit, illetve egyéb művelési ágakat kell elterjeszteni.
- A meglévő természeti, erdő- és gyepterületek megóvása, rehabilitációja, a vízvisszatartást szolgáló tájhasználati formák kialakítása.
- A folyók mentén a nagyfokú környezeti érzékenység és a viszonylag kedvezőtlen adottságok miatt elsősorban külterjes gazdálkodás folytatása.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A beruházások során a talajvédelmi intézkedések betartása	Beruházó, hatósági előírások alapján	saját forrás	folyamatos
Erdőterület és zöldterület növelése	Önkormányzat	saját forrás	folyamatos

6.3 Települési közszolgáltatások és környezetvédelem

6.3.1 Ivóvízellátás

Jászberény Város Önkormányzatának tulajdonában lévő víziközműveket 2013. január 1-től a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. üzemelteti bérleti-üzemeltetési szerződés alapján. A szerződés alapján megállapított nettó bérleti díj: 66.141 eFt. Tekintettel arra, hogy az ellátásért felelős új víziközmű létesítésére, a meglévő víziközmű kapacitásának növelésére, technológiai átalakítására, bővítésére irányuló beruházásokat nem tervez, a bérleti díj teljes összegét a legszükségesebb felújítási és pótlási munkálatokra kívánja felhasználni.

Ivóvíz ágazat vonatkozásában az azbesztcement (AC) ivóvíz gerincvezetékek kiváltása, melynek indoka egyrészt a gazdaságtalan üzemeltetés, másrészt a városban tervezett útépitések, útfelújítások, járda és kerékpárút nyomvonalában elhelyezkedő AC vezetékek kiváltása. Az 58,7 km AC vezeték teljes kiváltása nettó 20.000,-Ft/fm áron számolva 1.174.000,- Ft pénzügyi forrást igényelne, melynek 63%-át (37 km) tervezik kiváltani a 2016-tól 2027-ig terjedő időszakban.

Jászberény Város vízműve igényelné a meglévő kutak felújítását, új kutak létesítést, kapacitásbővítést, technológiai fejlesztést, de fejlesztés jelentős nagyságrendű pénzügyi forrásigénye meghaladja a város teherviselő képességét. A bérleti-üzemeltetési szerződés alapján a várost megillető bérleti díj csak az ivóvízvezeték hálózat részleges felújítására nyújt fedezetet.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Azbesztcement vezetékek kiváltása	TRV Zrt.	Pályázati forrás és saját erő	2016-2027
Ivóvíz kutak felújítása	TRV Zrt.	Pályázati forrás és saját erő	2020-ig

6.3.2 Szennyvízhálózat fejlesztés

A településeken keletkező szennyvizek elvezetése és –tisztítása a lakosság életminőségének javításához, a közegészségügyi szempontok érvényesítéséhez, a környezet védelméhez, valamint a gazdaság fejlesztéséhez egyaránt hozzájárul. Magyarországnak a megfelelő települési szennyvízgyűjtő és –tisztító rendszerek kiépítésére vonatkozó tagállami kötelezettségeit – a vonatkozó irányelv előírásai szerint – a 2000 lakosegyenérték (LE)

szennyezőanyag terhelés feletti szennyvízelvezetési agglomerációkban a Csatlakozási Szerződésben előírt határidőkre kell teljesítenie. Ennek végrehajtását szolgálja a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és-tisztítási Megvalósítási Program (Szennyvíz Program). A Szennyvíz Programban érintett településeken kívül biztosítani kell a 2000 LE alatti településeken keletkező szennyvizek kezelését is.

Jászberény Város Önkormányzata képviselő-testületének 1/2014. (I. 17.) önkormányzati rendelete szól a szennyvízelvezető csatornára való rákötés támogatásáról. A rendelet célja, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseivel összhangban elősegítse a környezetbe történő anyagkibocsátás csökkentését. A közcatornával már ellátott utcákban az utólagos rákötést Jászberény Város Önkormányzata támogatja. Ennek mértéke:

- az ingatlanon belüli rákötés esetén nettó 5.000 Ft,
- utcai közcatornáról történő rákötés esetén a bekerülési költség 50 %-a, de maximum nettó 10.000 Ft.

A támogatás feltétele, hogy a rákötés tényét a szolgáltató Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. igazolja a Polgármesteri Hivatal Közgazdasági Irodája részére.

Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2014. (VI. 19.) önkormányzati rendelete szól a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról. A Jászberény Városi Önkormányzat a közigazgatási területén keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtését, elszállítását és ártalommentes elhelyezését szervezett helyi közszolgáltatás útján biztosítja a település teljes közigazgatási területén.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatás teljesítésére jogosult, illetőleg kötelezett közszolgáltató: a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. (Szolnok, Kossuth Lajos út. 5.).

A szállított nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ürítési helye: 5100 Jászberény, Jásztelki út (hrs.: 0297/1).

Országos célok:

- 2015. december 31-ig a lakosság 89%-a számára a csatornázottság biztosítása a 2000 LE feletti agglomerációkban.
- Az összegyűjtött szennyvizek 100%-ának legalább biológiai fokozatú tisztítása 2015. december 31-ig.
- A „közműolló” fokozatos bezárása.
- A Szennyvíz Programban nem szereplő, de gazdaságosan kiépíthető és üzemeltethető rendszerek létesítése.
- Az egyedi szennyvízelhelyezési, -tisztító és -tároló berendezések, létesítmények használatának, valamint a természetközeli kezelési megoldások alkalmazásának ösztönzése.

A KEOP-1.2.0/B/10-2010-0070 kódszámú, „Jászberény-Jászfákóhalma közös szennyvíz elvezetési és tisztítási projektje” című beruházás keretében kiépült Jászfákóhalma település szennyvízcsatorna hálózata, a Jászberényi szennyvíztisztító telep fejlesztése. A beruházás eredményeképpen Jászberény településen – Portelek városrész kivételével – a szennyvízelvezetés és tisztítás 100%-os lefedettséget és hosszútávra megfelelő kapacitást biztosít, a tisztított szennyvíz minősége a jogszabályokban előírt paramétereknek megfelelő. A Jászberény várostól 18 km távolságban elhelyezkedő Portelek városrész gazdaságosan nem csatlakoztatható a jelenlegi hálózathoz.

Szennyvíz ágazat vonatkozásában a szennyvízátemelő szivattyúk felújítását és indokolt pótlása szükséges a 2015-től 2020-ig terjedő időszakban.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A szennyvízátemelő szivattyúk felújítása és pótlása	Önkormányzat és TRV Zrt.	saját forrás	folyamatos
Rákötések számának emelése	Önkormányzat és TRV Zrt.	-	folyamatos

6.4 Hulladékgazdálkodás

Az egymásra épülő országos, területi és települési hulladékgazdálkodási tervek elősegítik koordinált és hatékony döntéshozatalt.

A hulladékgazdálkodás alapvető célkitűzése, hogy a hulladék képződés és kezelés egészségre és környezetre gyakorolt káros hatásait megelőzze, illetve csökkentse, egyúttal járuljon hozzá a természeti erőforrások felhasználásának csökkentéséhez, felhasználásuk hatékonyságának növeléséhez. Az átfogó hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében az intézkedéseket a megelőzés, újrahasználat, újrafeldolgozás, egyéb hasznosítás, ártalmatlanítás prioritási sorrendben, a környezetileg, társadalmilag és gazdaságilag leghatékonyabb megoldások alkalmazásával kell megtenni.

Országos célok:

- Az évente képződő hulladék mennyisége 20%-kal csökkenjen.
- 2020-ra a képződő hulladék legalább 40%-a hasznosuljon, az energetikai hasznosítás érje el a 10%-ot.
- A maradék hulladék ártalmatlanításához szükséges kapacitások – egyes speciális technológiát igénylő hulladékok kivételével – az ország határain belül álljanak rendelkezésre.

6.4.1 Megelőzés

A települési szilárd hulladék képződés mértéke jól követte a lakossági fogyasztás mértékét erősen befolyásoló reáljövedelmek alakulását, a jövedelem növekedése esetén átlagosan 1%-os hulladék mennyiség növekedés tapasztalható.

Országos célok:

- A házi és közösségi komposztálás elterjesztése, a zöldhulladékok helyben történő visszaforgatása, valamint az újrahasználati központok létrehozásának ösztönzése.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Lakosság tájékoztatása (szórólapok, nyomtatott sajtó) a szelektív hulladékgyűjtés és komposztálás fontosságáról	Önkormányzat	saját forrás	évente egyszer
A települési köztisztaság fejlesztése - Szedd magad –lakossági szemétgyűjtési akcióhoz való csatlakozás	Önkormányzat	-	évente

6.4.2 Hasznosítás

A képződő hulladéknak a termelésbe, és ezen keresztül a fogyasztásba történő ismételt visszavezetése a fenntartható fejlődés egyik alapvető feltétele; a hulladékban meglévő anyag- és energiatartalom kinyerésével, azok hasznosításával a természeti erőforrások felhasználása jelentős mértékben kiváltható.

A települési hulladékok terén az általános hasznosítási tendenciával ellentétesen jelentős növekedés következett be, a hasznosítási arány 2008-ra 20% fölé emelkedett. A növekedés egyrészt a szelektív gyűjtés és az elkülönített biohulladék kezelés fejlesztésének támogatásából, másrészt a gyártói kötelezettségbe tartozó csomagolási és elektronikai hulladékok hasznosítási kötelezettségeinek teljesítéséből adódik.

Országos célok:

- A szelektív gyűjtés infrastruktúrájának biztosítása a lakosság 80%-a számára.
- A települési szilárd hulladék újrafeldolgozási arányának 30%, teljes hasznosításának 40% fölé emelése.
- 2020-ig a papír, üveg, fém és műanyag hulladékok összességében 50%-os hasznosítása.
- A biológiailag lebomló összetevők elkülönített kezelésének megoldása oly módon, hogy 2016-ban legfeljebb 820 ezer tonna biológiailag lebomló szervesanyag tartalmú települési hulladék kerüljön lerakásra.
- A maradék hulladék biológiailag lebomló szervesanyag tartalmának stabilizálására mechanikai biológiai hulladék előkezelés megvalósítása – szükség szerint.
- A települési szilárd hulladék energetikai hasznosításának bővítése; a mechanikai-biológiai hulladék előkezelés éghető frakciójának elkülönítése és energetikai hasznosítása interregionális megoldásokkal, erőművek, cementgyárak, hulladék-erőművek igénybevételével.
- A gyártói felelősségi körbe tartozó hulladékok lakossági begyűjtő rendszerének fejlesztése (csomagolóanyag, elem-akkumulátor, elektronikai hulladék).

Megyei célok:

- Törekedni kell az építési, bontási hulladék újrahasznosítására, másodnyersanyagként történő felhasználására.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Lakossági lomtalanítás évente kétszer	Önkormányzat és JVV NZrt.	saját forrás	folyamatos
Lakossági veszélyes és elektronikai hulladékgyűjtési akció megszervezése	Önkormányzat és JVV NZrt.	saját forrás	folyamatos
Városi kommunális hulladéktömörítő telep létrehozása.	Önkormányzat és JVV NZrt.	Pályázati forrás	2018
Városi zöldhulladék komposztáló telep építése	Önkormányzat és JVV NZrt.	Pályázati forrás és saját erő	2020

6.4.3 Ártalmatlanítás

A megelőzést szolgáló intézkedések és a hasznosítás ellenére megmaradó hulladék környezetet és egészséget nem veszélyeztető ártalmatlanításáról mindenképpen gondoskodni kell. A hazai keletkezett hulladéknak még ma is közel 70%-a ártalmatlanítást igényel, ami a gyakorlatban többnyire a hulladékgazdálkodási hierarchia legalján lévő (bár még mindig legolcsóbb) lerakást jelenti.

A települési szilárd hulladék 80%-a lerakásra kerül. A bezárt, régi lerakók biztonságba helyezéséről, rekultiválásáról és folyamatos monitorozásáról még évtizedekig gondoskodni kell. *Forrás: Hulladékgazdálkodás, Dr. Nagy Géza, Kovács Barnabás, Buruzs Adrienn, Dr. Torma András, Vagdalt László, Horváth László (2011)*

Országos célok:

- A lerakással történő ártalmatlanítás arányának 60% alá csökkentése.
- A lerakott hulladék biológiailag lebomló szerves anyag tartalmának csökkentése.
- Az elkülönítetten gyűjtött vagy válogatott, hasznosítható összetevők lerakásának megszüntetése.
- A régi, felhagyott, bezárt lerakók folyamatos rekultiválása és monitorozása.

Megyei célok:

- Nagytérsgégi kihatású hulladékkezelés
- A regionális hulladéklerakók optimális használata
- A kommunális hulladékgyűjtési közszolgáltatás folyamatos korszerűsítése
- A lakosság hulladékgyűjtési és -elhelyezési szokásainak korszerűsítése
- Az illegális hulladéklerakások felszámolása, szigorú szankcionálása
- A komplex hulladékgazdálkodási rendszerek részeként a begyűjtött hulladék ideiglenes tárolására további átrakó állomásokat kell kialakítani.
- Minden településen legalább egy – az egyes hulladéktípusok elkülönített gyűjtésére alkalmas – hulladékudvar kialakítása
- A kommunális szilárd és folyékony hulladékkezeléssel kapcsolatos feladatokat elsősorban a települési önkormányzatok koordinálásában és a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek keretében kell megvalósítani.

- Az állati eredetű hulladékok begyűjtésére korszerű, regionális hulladékgyűjtő helyek és speciális szállítójármű-park kialakítása. A még meglévő dögműket bezárása, és gondoskodni kell a rekultivációjukról.
- Teljessé kell tenni a szelektív hulladékgyűjtést a hulladéklerakóban lerakott hulladék csökkentése, illetve a hulladék továbbhasznosítási arányának növelése érdekében, különösen a biológiailag lebomló, a csomagolási és a háztartásokból kikerülő veszélyes hulladékok (hulladékolajok, elemek, akkumulátorok, elektronikai berendezések tartozékai, növényvédő szerek és csomagolóeszközök stb.) tekintetében.
- A megyszerte jelentős problémának tekinthető gyakori illegális hulladék-elhelyezések megszüntetése érdekében hosszú távon a társadalom gyökeres szemléletváltására van szükség.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Az illegális hulladéklerakás rendszeres ellenőrzése és megszüntetése	Önkormányzat és JVV NZrt.	Saját forrás	folyamatos
A régi, felhagyott, bezárt lerakók folyamatos monitorozása	Önkormányzat és JVV NZrt.	Saját forrás	folyamatos
Városi kommunális hulladéktömörítő telep	Önkormányzat és JVV NZrt.	Saját forrás	2020-ig
Városi zöldhulladék komposztáló telep	Önkormányzat és JVV NZrt.	Saját forrás	2020-ig
„TeSzedd” Országos hulladékgyűjtő akcióban való részvétel	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos

Monitoring mutatók:

- A házi komposztálásba bekapcsolódott háztartások számának alakulása.
- Begyűjtött hulladékok körének és mennyiségének alakulása.
- Illegális lerakók számának alakulása.
- Köztisztaság minősége.

6.5 Környezetbiztonság (veszélyhelyzetekre vonatkozó tervek felülvizsgálata, vízkár megelőzés és elhárítás)

A környezetbiztonság feladatait olyan egységes rendszerbe célszerű beilleszteni, ahol a környezetvédelem, az egészségvédelem és az általános biztonsági intézkedések együtt jelennek meg.

Fő célkitűzések:

- A környezetbiztonság növelése.
- A veszélyeztetés megelőzése.
- A bekövetkezett katasztrófák következményeinek hatékony enyhítése, elhárítása.
- A környezetkárosodás felszámolása.
- A veszélyes anyagok és veszélyes készítmények káros hatásainak kezelése.
- A sugárbiztonság megteremtése.

A természeti katasztrófák jellemzője, hogy általában váratlanul keletkeznek, bizonyos esetben rendkívül pusztító hatásúak, a lakosság széles rétegét érintik, többirányú hatásuk miatt összetett jellegűek.

Országos célok:

- A károk megelőzése, illetve csökkentése.
- A védekezésben érintett szervezetek együttműködésének fejlesztése.
- Válságkezelés és konfliktus-megelőzés a társadalom minden szintjén.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A vészhelyzetre vonatkozó tervek rendszeres felülvizsgálata	Önkormányzat Katasztrófavédelem	Saját forrás	folyamatos
A belvízelvezető művek feliszapolódásának megakadályozása, gyomnövényektől való megtisztítása.	Önkormányzat Katasztrófavédelem	Saját forrás	folyamatos

Monitoring mutatók:

- Vészhelyzet esetén, a hatékonyság színvonalának mérése.

6.6 Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése

A környezettudatos viselkedés elterjedését, a környezettudatos életvitel kialakítását, a lakosság és a döntéshozók széles körét érintő szemléletváltást segíti – a jelenlegi trendekkel ellentétben – a mindennapi életben előforduló pozitív minták, példaértékű cselekvések támogatása, bemutatása, elismerése, illetve a környezeti szempontból helytelen viselkedés, közösségnek okozott kár számonkérése és társadalmi elítélése.

Fő célkitűzések:

- A környezeti nevelés, szemléletformálás megvalósítása az élethosszig tartó tanulás teljes folyamatában.
- Fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások térnyerése.
- A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése.

6.6.1 Környezeti nevelés, oktatás

A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül ösztönzi minden korosztály környezettudatos szemléletének alakulását annak érdekében, hogy képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

Alapvető feladat a környezet- és természetvédelmi ismeretek és a környezettudatosság közvetítése az oktatásban, azonban az önkormányzati feladatkörök átalakítása miatt ezen a

területen is az önkormányzat mozgásterének szűkülésével kell számolni. Társadalmi szinten a környezeti értékrendet javítani kell, ezáltal a társadalmi részvétel erősíthető a környezettel és a természettel kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban.

Országos célok:

- Az iskolák működtetésében a környezettudatos szemlélet és gyakorlat erősödése.
- A környezettudatosság és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek erőteljesebb megjelenítése az oktatási segédanyagokban; a környezet iránt felelős magatartást kialakító, tapasztalatokat és ismereteket nyújtó, valamint készségeket fejlesztő tevékenységek erősítése az oktatási-nevelési folyamatban.
- Meglévő programok fenntartása és kiterjesztése (Zöld Óvoda, Ökoiskola, Erdei Óvoda és Erdei Iskola Program, GLOBE, BISEL, Duna Ismerettár).
- Az iskolák és helyi közösségek, szülők együttműködésének erősítése a környezeti nevelés által elért eredmények fenntartása érdekében.

Megyei célok:

- A közoktatás minden szintjén fejleszteni szükséges a környezeti nevelést, el kell érni, hogy a környezettudatosság az általános műveltség része legyen.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Az oktatási intézményekben a környezeti nevelési tevékenység fejlesztése, ösztönzése, és anyagi támogatása	Önkormányzat, Köznevelési intézmények	Saját forrás	folyamatos
A nem kifejezetten környezetvédelmi jellegű helyi rendezvényeket is fel kell használni a környezeti tudatformálásra.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A BAM (Bringázz a munkába!) - akcióban való részvétel, vagy a munkavégzéshez történő kerékpár használat támogatása, az önkormányzati munkatársak szemléletformálása annak érdekében, hogy a munkába járás minél nagyobb arányban a közösségi közlekedés igénybevételével vagy nem motorizált közlekedéssel (kerékpárral, gyalog) történjen.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos

6.6.2 Fenntartható fogyasztás

A hazai és a nemzetközi kutatások azt mutatják, hogy a termelés (beleértve a szolgáltatásokat is) és fogyasztás jelenlegi módjai nem fenntarthatóak. A Föld népességének növekedése és a termelés rohamos bővülése következtében egyes természeti erőforrások – különösen a víz és az energia – egyre szűkösebbek, sőt némelyek kimerülőben vannak, a hulladék mennyisége folyamatosan növekszik.

Olyan termelési módszereket és fogyasztási szokásokat kell elterjeszteni, amelyek a társadalom és az egyén valódi jólétét, a társadalmi esélyegyenlőséget, igazságosságot szolgálják, egyúttal megvalósítva az erőforrásokkal való fenntartható és takarékos gazdálkodást, elkerülve a környezeti értékek pusztulását.

A fogyasztás fenntarthatóbbá tétele érdekében továbbá széleskörű tájékoztatást kell nyújtani a lakosságnak a környezet és az ökoszisztéma szolgáltatások állapotáról, a várható folyamatokról, ezeknek a jelenlegi fogyasztási és életmódmintákkal való összefüggéséről, a változtatás lehetséges módjairól; valamint meg kell adni a lehetőséget és az információt ahhoz, hogy olyan terméket választhasson, amely minél kevésbé terheli a környezetet.

Országos célok:

- A fenntartható fogyasztás, mint fogalom ismertségének és az iránta való igénynek a növelése.
- A vásárlói tudatosság szintjének emelése: a fogyasztók tájékozottságának növelése vásárlói döntéseik hatásairól, a lehetséges alternatívákról; az életciklus szemléletnek megfelelő gondolkodásmód kialakítása a környezetet jobban kímélő termékek és szolgáltatások előnyben részesítése érdekében.
- A fenntartható fogyasztási alternatívák piaci térnyerése, megfizethetővé válása.
- A fogyasztói érdekvédelemben a fenntarthatóság elveinek meghonosítása: a fogyasztók és a fogyasztóvédelmi intézményrendszer felkészültségének javítása.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Helyi termékek, ökogazdálkodásból származó termékek piacának ösztönzése, figyelemfelkeltés.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
Helyi média anyagának alakítása, befolyásolása, a környezeti értékek megjelenítése céljából	Önkormányzat és helyi újság, rádió, TV	Saját forrás	folyamatos

6.6.3 Környezettudatos szemléletformálás

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A környezetvédelem, természetvédelem témájú rendezvények és intézményi indíttatású programokat támogatja az Önkormányzat	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A helyi környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetek működésének támogatása	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A településen jelentkező legfontosabb környezeti problémák, hiányosságok folyamatos ismertetése a lakossággal a helyi médián keresztül	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A helyi termékeket kínáló rendezvények támogatása. A helyi termelői piac népszerűsítése.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A lakosság tájékoztatása évente beszámoló formájában a helyi környezet állapotáról és a környezetvédelmi programban foglaltak	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos

időarányos végrehajtásáról.			
A közintézmények környezettudatos működésének megtervezése és kialakítása (pl: energiatakarékos megoldások, szelektív hulladékgyűjtés, stb.)	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos

Monitoring mutatók:

- A minősített zöld intézmények számának alakulása.
- Az Erdei Iskola, Zöld Óvoda, Ökoiskola programban résztvevő intézmények száma.
- Civil környezetvédelmi rendezvények.
- Környezettudatosság fejlődése a lakosság körében.

6.7 Települési környezetminőség

6.7.1 Épített környezet

A település környezeti állapotának jellemzői, a település és a környező táj kapcsolata, a települési infrastruktúra, a szolgáltatások színvonala mind az életminőséget alapvetően meghatározó tényezők.

Az „élhető település” az ott élők számára elsősorban környezeti ártalmaktól mentes, esztétikus, komfortos, megfelelő rekreációs feltételekkel rendelkező, biztonságos lakóhelyet jelent. A környezeti infrastruktúra részét képezi az egészséges ivóvíz szolgáltatás, a szennyvízelvezetés és - tisztítás, valamint a rendszeres és szervezett hulladékgyűjtés és - kezelés.

Fő célkitűzések:

- A településfejlesztés tudatosabbá tétele, a fejlesztés és a rendezés során a fenntarthatósági szempontok hatékonyabb érvényesítése.
- Az épített környezet és a zöldfelületi rendszer védelme.
- A települések harmonikusabb tájba illesztése.
- A mobilitási igények mérséklése, illetve a mobilitás feltételeinek oly módon történő biztosítása, hogy az ne okozzon egészségkárosító légszennyezést és zajterhelést.
- A települések zavartalan működését biztosító környezeti infrastruktúra kiépítése.

Az egészséges környezethez való jog érvényesítésének egyik eszköze az önkormányzatok által végzett településfejlesztési és - rendezési tevékenység. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény kimondja, hogy a településrendezés során figyelemmel kell lenni az emberhez méltó környezet folyamatos alakítására, értékeinek védelmére. A településfejlesztés az érintettek közös elképzeléseinek alapulva úgy kell, hogy szolgálja a település jelenlegi és jövőbeli lakóit, hogy összhangban legyen a település természeti, kulturális és művi adottságaival.

Országos célok:

- Előrelátó, tudatos településfejlesztés a társadalmi – gazdasági – környezeti szempontok figyelembevételével.
- Takarékos terület felhasználás, barnamezős területek újrahasználatának előtérbe helyezése.
- Az épített környezeti értékek védelme és az ehhez szükséges feltételek biztosítása.
- Környezetbarát építési anyagok, folyamatok, technológiák szélesebb körű használata.

- Leromlott településrészek megújítása a környezeti szempontok figyelembe vételével.

Épített környezettel kapcsolatban megjelölt települési célok:

- Célszerű időszakonként (az előírásoknak megfelelően) a meglévő rendezési tervek felülvizsgálata, aktualizálása, a hiányzó rendezési tervek pótlása, megfelelő környezetvédelmi és egyéb szabályozási szempontok beépítése.
- Szükséges a védelemre érdemes épületek, területek védetté nyilvánítása, a települési arculat megtervezése, a feladatok rangsorolása és a megfelelő sorrend szerinti megvalósítása. E tárgykörhöz kapcsolódik a felhagyott épületek, üzemek, majorok, hulladéklerakó helyek területi rehabilitációja.
- A leglényegesebb feladat a településközpont, a településrészek, a település mag rehabilitációja, arculatának megtartása és a tájra jellemző, tájképet nem zavaró épületek, lakóházak építésének ösztönzése

A településeken nagy számban, igen változatos formában és sokféle rendeltetéssel fordulnak elő az épített környezet elemei, és ezek egyedileg is, de főként összességükben, területi elhelyezkedésükkel és a természeti környezettel kialakult kapcsolatukkal meghatározói a település és a térség jellegének, hangulatának, élhetőségének. Az épített környezet elemeiben testesül meg a nemzeti vagyon jelentős része, ezért ezek fenntartása, időszakos felújítása feltétlenül szükséges, ez biztosítja azt is, hogy az építmények rendeltetésüknek folyamatosan megfeleljenek.

Települési célok:

- Szükséges a védelemre érdemes épületek, területek védetté nyilvánítása, a települési arculat megtervezése, a feladatok rangsorolása és a megfelelő sorrend szerinti megvalósítása.
- A Fecske-Malom komplex hasznosítása
- Lehel Sport és Szabadidő Központ fejlesztése
-

A Fecske-Malom komplex hasznosítása

A jászok fővárosának második, 1882-től napjainkig működő malmát Fecske János földbirtokos építtette. Mivel egy új, korszerű, lényegesen nagyobb teljesítményű malom épült a város peremén, a Fecske-malom működése 2009-ben leállt.

A város önkormányzata néhány éve vette tulajdonba a létesítményt és kezdettől fogva kulturális funkciót szánt az épületnek. A Kultúr Malom projekt források híján nem valósult meg. Az önkormányzat időközben némileg átgondolta a korábban ipari funkciójú, barnamezős létesítmény hasznosíthatóságának lehetőségeit és a város kulcsprojektjeként több funkciót is szán az épületnek.

Az épület elsődleges tervezett funkciója továbbra is kulturális jellegű. Az épület hatalmas belső terei alkalmasak kiállítóterek létrehozására és közösségi terek kialakítására is. A Malom ideális hely a jelenleg lakóházban működő Hamza Múzeum gyűjteményének elhelyezéséhez és a Jász kapitányok nyomában kiállítási anyag bemutatásához. A Malomban tehát több generáció érdeklődésének megfelelő kiállítási anyag kapna helyet, és koncentrálnának a város kulturális látnivalói, megkönnyítve azok elérhetőségét és erősítve Jászberény belvárosának kulturális, turisztikai vonzerejét.

Az épület másik funkciója a helyi gazdaság élénkítését és a vállalkozások közötti belső és külső kapcsolótépítést szolgálja. A malom adna helyet egy üzleti szolgáltató és inkubációs funkciót is ellátó központnak, ami változatos szolgáltatásokat biztosít a helyi és térségi

vállalkozások számára. A üzleti szolgáltató funkciók mellett (pályázati tanácsadás, üzleti partnerkeresés stb.) az épület infrastruktúrája alkalmas bérlhető irodák, tárgyalók, oktatási helyiségek és egy konferenciák megtartására alkalmas terem kialakítására. Az épületben lehetőség volna termékbemutatók, nagyobb, reprezentatív teret igénylő üzleti rendezvények lebonyolítására is.

Az épülettámogató projektjei a városközpont egyéb szolgáltatásai (éttermek, kávézók), de maga az épület is lehetőséget biztosít ezek kialakítására.

Lehel Sport és Szabadidő Központ fejlesztése

- Sportcentrum komplex fejlesztése: régi csarnok felújítása, új csarnok építése az egykori jégpálya helyén, füves sportpálya és öltöző felújítása (TAO pályázat benyújtva), egyéb funkcionális beavatkozások.

- Lehel Sport és Szabadidő Központ: Lehel Strandfürdő és Uszoda felújítása: Uszoda tetőszerkezetének felújítása vagy cseréje, strandfürdő 50 m-es úszómedence és a kapcsolódó gépészet teljes felújítása.

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Fecske-Malom komplex hasznosítása	Önkormányzat	Pályázati forrás	2020-ig
Lehel Sport és Szabadidő Központ fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati forrás	2020-ig
Strand és termálfürdő szolgáltatásainak fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Jász Kaszinó Tiszti klub felújítása, múzeum funkciók kialakítása a Jász Múzeum számára	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Touring hotel fejlesztése és üzleti turisztikai célú hasznosítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Szántai Sporttelep rekonstrukciója	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Két híd kiépítése: Szabadtéri színpad irányába ill. a Szántai kert felé a sport létesítmények megközelítése érdekében	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Jászsági Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat infrastrukturális fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Víztorony hasznosítása vendéglátó ipari egység kialakítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Az önkormányzati tulajdonú épületállomány adatainak nyilvántartása, és az erre épülő karbantartások, felújítások megtervezése és végrehajtása.	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos
Környezetbarát építési anyagok, folyamatok, technológiák előnyben részesítése az önkormányzati beruházások során.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A helyi védelem alatt álló épületek állagának megőrzése.	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos
A helyi védelem alatt álló épületek tájékoztató táblával való ellátása	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
Városi óvodák és a bölcsőde fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig

6.7.2 Zöldterület gazdálkodás

A települések zöldfelületi rendszerének funkciója – területe, szerkezete és minősége függvényében – sokrétű: kedvezően módosítja a helyi klímát, védelmet biztosít egyes kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben, a létesítményeket keretbe foglalja, lehatárolja, illetve összekapcsolja a település különböző rendeltetésű területeit, alkalmas a lakosság rekreációjára, valamint hozzátartozik a település vizuális megjelenéséhez. A települési környezet minőségét nagymértékben befolyásolja a művi és természeti elemeinek aránya. A zöldfelületeknek nemcsak hiánya, de a meglévők elhanyagolt állapota, vagy nem megfelelő kialakítása is problémát jelent, hiszen így alkalmatlanok sokrétű funkciójuk ellátására.

Országos célok:

- Összefüggő, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, növelése, megújítása, fenntartása.
- A zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, a zöldterületek elérhetőségének és minőségének javítása.
- A zöldfelületek vizuális, esztétikai célú fejlesztése.

Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 13/2015. (VI. 11.) önkormányzati rendelete a közösségi funkciójú zöld területek kezeléséről és fejlesztéséről rendelkezik a településkép javítása érdekében a közigazgatási területén lévő közösségi funkciójú zöld területek kezeléséhez és fejlesztéséhez. A Képviselő-testület „Közösségi funkciójú zöldfelület kezelése és fejlesztési pályázati keret” című célelőirányzatot hoz létre, amelyet évente a költségvetés önálló előirányzataként határoz meg.

Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2014. (I. 17.) önkormányzati rendelete szól a társasházak közterület kezelésének rendjéről, közösségi funkciójú zöld területek fejlesztéséről. A Képviselő-testület a településkép javítása érdekében a közigazgatási területén lévő társasházi közösségi funkciójú zöld területek fejlesztéséhez – a jelen rendeletben meghatározott feltételekkel – támogatást nyújt.

A Képviselő-testület „Társasházi közösségi funkciójú zöldfelület fejlesztési pályázati keret” című célelőirányzatot hoz létre, amelyet évente a költségvetés önálló előirányzataként határoz meg. A Képviselő-testület a célelőirányzat terhére és annak mértékéig vissza nem térítendő támogatást nyújt. A vissza nem térítendő támogatás mértéke önkormányzati tulajdonú területek esetében maximum 250,- Ft/m²/év. Eszközbeszerzésre egyszeri támogatás nyújtható maximum 50.000,- Ft erejéig. Nyertes pályázóval támogatási szerződés maximum 5 évre köthető.

Az ITS alapján a város kulcsprojektje az Állat és Növénykert öko-turisztikai célú fejlesztése. A kulcsprojekt alapvetően két elemből áll, amelye fejlesztési szempontból együtt és külön is értelmezhetőek.

Az első elem a város országos hírű Állat és Növénykertjére és a Zagyva menti védett területek ökológiai értékeire épít. A beavatkozások a város nyugati részén az Állatkert területén és annak közvetlen közelében valósulnának meg, amelyek a meglévő vonzerő erősítését jelentik és új vonzerők kiépítését eredményezik.

A meglévő vonzerő fejlesztése: Törpe víziló ház és kifutó, Tapír bemutató, Dámszarvas kifutó, Dél-Amerika bemutató, Mentett állatok elkülönítő és bemutató helye, Látogatók által átjárható papagáj röpde, bejárat, utak térburkolatok, kiadványok, alternatív energia rendszer

Öko-turisztikai centrum: Részben az állatkert területén, részben pedig annak közvetlen közelében további élményelemek kiépítése tervezett, így egy ambiciózusabb beruházással egészül ki az állatkert belső fejlesztése. A Zagyva ökológiai hálózatának kisebb területére alapozva egy bemutató útvonal (tanösvény) kiépítése tervezett, míg a védettséggel kevésbé érintett területen a gyermekek számára kalandpark építhető ki. Az új vonzerők mellett szükséges a fogadóterek és kiszolgáló helyek kiépítése, ami az állatkertet érintené.

A meglévő és új fejlesztések olyan öko-turisztikai vonzerőt jelentenek, amelyek egy-egy család egész napos programját képesek biztosítani. Zoo-táborok szervezéséhez már komolyabb szállás lehetőségek biztosítása is szükséges, amely a komplex projekt végrehajtásának későbbi szakaszára prognosztizálható.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Állat és Növénykert öko-turisztikai célú fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati forrás	2020-ig
A meglévő zöldterületek megőrzése, növelése, parkosítás, minőségi javítás.	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos
Egységes fásított utcaképek létrehozása.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
Sózás környezetbarát anyagokkal.	Önkormányzat és JVVNzrt.	Saját forrás	folyamatos
Helyi jelentőségű védett területek számának, méretének növelése igény szerint.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A tájvédelmi értékek érvényesítése a településfejlesztés, rendezés során.	Önkormányzat	-	folyamatos
Városi csemetekert fenntartása	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A helyi lakosság és intézmények bevonása a települési zöldfelületek tervezésébe és fenntartásába.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
Ferencesek terén található park rekonstrukciója	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Margit-sziget zöldfelületi potenciáljának fenntartható kihasználása és továbbfejlesztése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Szentkúti tér zöldfelületeinek revitalizációja és a tér egységes szemléletű megújítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Vasútállomás és környékének rendezése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Szabadidőpark és játszótér létrehozása a Sportpálya úti családi sportcentrumban	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Batthyány utcai játszótér fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
A Szentkúti tér zöldfelületeinek revitalizációja és tér egységes szemléletű megújítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
A Kórház környékén a közterület rendezése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
Negyvennyolcasok terének rehabilitációja	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig

6.8 A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

A társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia- és anyagigénye miatt a természeti környezet és az élő rendszerek egyre súlyosabb terheléseknek vannak kitéve. A legfőbb veszélyeztető tényező az élőhelyek csökkenése, feldarabolódása, pusztulása; a környezetszennyezés, a nem megfelelő földhasználatból fakadó túlhasznosítás, az özőnfajok terjedése és az éghajlatváltozás. Napjainkban a genetikai sokféleség megőrzése, csökkenésének megállítása mind a földi élet, mind az emberiség táplálása szempontjából a jövő kulcskérdése. Egy fajta eltűnése adott esetben egyúttal a tulajdonságait meghatározó génállomány végleges elvesztésével jár, amely többé nem rekonstruálható és mással nem pótolható.

A természet védelme nem csupán a védett területekre, hanem a nem védett területekre, a táj egészére is ki kell, hogy terjedjen. Ez a területi és ágazati tervezésen túl az egyes területhasználatok környezetkímélő és a táji értékek megőrzését biztosító gyakorlatán keresztül biztosítható.

Fő célkitűzések:

- A védett természeti területek állapotának megőrzése és javítása (ehhez kapcsolódóan a hazai jogszabályoknak és a nemzetközi követelményeknek megfelelő működtetés feltételeinek megteremtése).
- A biológiai sokféleség megőrzésének és helyreállításának elősegítése a védett természeti területeken kívül is.
- A biológiai sokféleség ex-situ védelmének megerősítése (génbank).
- A biológiai sokféleség fenntartható használata.
- A biológiai sokféleség megőrzése, mint prioritás beépítése a különböző politikákba, tervekbe és programokba (különösen: mezőgazdaság, erdészet, halászat, területrendezés, infrastrukturális fejlesztések (energia, közlekedés), ipar, turizmus, bányászat, nemzetközi kereskedelem stratégiájába és programjaiba).

Napjainkban is jelentős azon területek kiterjedése, melyek természeti értékeinek gazdagsága indokolja a hazai jogrend szerinti védetté nyilvánításukat.

Országos cél:

- Védelemre tervezett területek, védelemre szoruló fajok: védetté nyilvánítások véghezvitele.
- A természet- és tájvédelmi érdekek érvényesítése a terület- és településfejlesztés és -rendezés, az ágazati tervezés (különösen mező- és erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés és egyéb műszaki infrastruktúra-fejlesztés) során, valamint az adó- és támogatáspolitikában.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
A meglévő tervek és programok aktualizálása a védelem alá helyezési eljárásokat követően	Önkormányzat, Főépítész	Saját forrás	folyamatos
A helyi védelem alatt álló értékek táblával történő megjelölése.	Önkormányzat	Saját forrás	folyamatos
A helyi jelentőségű védett természeti értékek fenntartása.	Önkormányzat és JVV Nzrt.	Saját forrás	folyamatos

6.9 Az emberi egészség védelmének környezeti lehetőségei

6.9.1 Település levegőminőség javítása

Az ország átlagos légszennyezettsége nemzetközi összehasonlításban közepesnek tekinthető, azonban az egyes térségek, települések szennyezettsége között jelentős eltérések vannak. A levegő minőségét napjainkban elsősorban a hazai közlekedés és a lakossági fűtés okozta szennyezőanyag terhelés határozza meg, de a meteorológiai helyzettől függően időszakosan szerepe lehet a nagyobb távolságról érkező szennyezésnek is.

27/2015. (VI. 17.) OGY határozat - a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program – szerint, hazánkban a környezeti levegő nemzetközi összehasonlításban közepesen szennyezettnek tekinthető. Országos léptékben a termelés és fogyasztás szerkezete, a felhasznált energiahordozók mennyisége és minősége, az alkalmazott technológiák és nem utolsósorban a közlekedés határozzák meg a levegőszennyező anyagok kibocsátásának alakulását. A forgalmas útvonalak környezetében, a nagy gépkocsiforgalommal terhelt településeken a levegő nitrogén-oxid (NOx) és részecske (kisméretű szálló por, PM10) tartalma haladja meg időszakosan az egészségügyi határértéket, de a felszín közeli ózon szennyezettsége sem mutat csökkenő tendenciát. A fűtési időszakban az NOx, a PM10, nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség okozhat egészségügyi problémát (szmoghelyzet kialakulása). Az utóbbi években fokozottabb egészségügyi kockázatára tekintettel a PM10 szennyezettség került a levegőminőségi szabályozás középpontjába. 2011-ben elfogadásra került a kisméretű szálló por (PM10) csökkentés ágazatközi intézkedési programja, amely országos szinten célozza meg a PM10 szennyezettség egészségügyi határérték alá történő csökkentését. Az elkövetkező időszak fő kihívása a lakossági tüzelőberendezésekből származó részecske kibocsátás csökkentése lesz. Szükséges továbbá a közúti közlekedésből származó részecskeszennyezés csökkentésére vonatkozó intézkedések végrehajtását nehezítő hiányosságok megszüntetése is.

Hazánkban közel 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben. A legtöbb tünetet kiváltó hazai allergének közül első helyen a rendkívül erősen allergizáló pollent termelő parlagfű áll. A parlagfű-mentes környezet fenntartása folyamatosan igényli a hatóság következetes, intenzív közreműködését. A pollenkoncentráció előrejelzése pedig elősegíti az információhoz jutást a gyógyítás és megelőzés javítása érdekében.

Országos célok:

- Légszennyezettség kialakulásának megelőzése.
- A levegő minőségének védelme: a szennyezettség csökkentése.
- A 2,5 mikrométernél kisebb átmérőjű szálló por részecskék (PM2,5) légköri koncentrációjának 20%-os csökkentése 2010 és 2020 között (25 µg/m³-ről 20 µg/m³-re).
- A Genfi Egyezményrel összhangban a 2020. évi összkibocsátási csökkentési célok teljesítése a 2005. évi kibocsátásokhoz képest:
 - 1.) kén-dioxid 46%-os (2005: 43 kt, 2020: 23 kt);
 - 2.) nitrogén-oxidok 34%-os (2005: 165 kt, 2020: 109 kt);
 - 3.) illékony szerves vegyületek 30%-os (2005: 124 kt, 2020: 87 kt);
 - 4.) ammónia 10%-os (2005: 78 kt, 2020: 70 kt);
 - 5.) PM2,5: 13%-os (2005: 27 kt, 2020: 23 kt) csökkentés.
- Az EU Bizottság 2013 decemberében beterjesztett levegőtisztaság-védelmi javaslatcsomagjának tárgyalása és azt követő elfogadása tűzhet ki új közösségi (és

abból származó tagállami) célokat. Új irányelv korlátozza majd a közepes méretű tüzelőberendezések légszennyező anyag kibocsátását, és a légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről szóló irányelv módosításába bekerülhetnek a 2030. évtől alkalmazandó új összkibocsátási küszöbök is. Terv a Genfi Egyezmény Göteborgi Jegyzőkönyvének mielőbbi ratifikálása EU, majd nemzeti szinten.

- Az ózonkárosító anyagok felhasználásának teljes visszaszorítása; a termékekben, berendezésekben lévő ózonkárosító anyagok légkörbe jutásának megakadályozása: a fluorozott szénhidrogének (HFC-k) mennyiségének 79%-kal való csökkentése 2015–2030 között.
- Hosszú távú célkitűzés, hogy az év minden napján, minden egyes településen 30 pollenszem/m³ érték alatt maradjon a parlagfű koncentrációja, és csökkenjen a biológiai allergének okozta egészségi kockázat.
- A biológiai allergének terjedésének kutatása, monitorozása, előrejelzése.
- A parlagfű elleni hatékony védelem szervezeti kereteinek fenntartása, fejlesztése.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése	Magyar Állam	Pályázati forrás	2020-ig
A helyi levegőtisztaság-védelem érdekében megfelelő kommunikáció és lakossági tájékoztatás	Önkormányzat	-	folyamatos
Zöldfelületek nagyságának növelése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos

Monitoring mutatók:

- Krónikus légzőszervi problémákkal küszködő gyermekek száma.
- Mérési eredmények alakulása

6.9.2 Zaj és rezgés elleni védelem

A hosszú időn keresztül jelentős zajhatásnak kitett személyeknél a hallási problémákon túl akár keringési betegségek is felléphetnek. A zajos környezet továbbá nehezíti a koncentrációt, befolyásolja az alvásminőséget, így teljesítménycsökkenéshez, valamint az életminőség romlásához vezet.

A településeken a lakosság számára veszélyes vagy károsító zajterhelések csökkentését aktív vagy passzív módon, különböző műszaki megoldással, adminisztratív eszközzel, illetve ezek kombinált alkalmazásával lehet biztosítani. Új létesítmények esetében rendkívüli fontossággal bír a zajvédelmi szempontok figyelembevétele már a tervezés során. A településrendezés eszközei is hosszú távon determinálják az érintett lakosság zajterhelési viszonyait.

Az EU tagországokhoz hasonlóan Magyarországon is nőtt a zajforrások száma, valamint az általuk kibocsátott zaj zavaró hatása. Az elkészült stratégiai zajtérképek célja az aktuális zajhelyzet értékelése, a jövőbeli zajhelyzet előrejelzése, az érintett lakosok számának meghatározása, valamint az intézkedési terv megalapozása. Az intézkedési terv tartalmazza azokat a műszaki, szervezési és területrendezési intézkedéseket, amelyekkel a leginkább terhelt területeken csökkenthető a zajterhelés mértéke, valamint az önkormányzat által kijelölt

csendes övezetekben és fokozottan védett területeken megakadályozható a zaj növekedése. Az elkészült zajtérképek (is) azt mutatják, hogy az eddigi erőfeszítések ellenére a közlekedés zajvédelmi szempontból is az egyik legtöbb gondot okozó tevékenység. A közlekedési eredetű zaj csökkentésében fontos szerepe van a településrendezési eszközöknek is.

Országos célok:

- A stratégiai küszöbértékek (egész napra számított átlagos zajterhelés (Lden) 63 dB, az éjjeli (Léjjel) 55 dB) feletti zajterheléssel érintett lakosok számának csökkentése a közlekedési létesítmények mentén, melyen belül elsőbbséget kell élvezzen az Lden = 73 dB, Léjjel = 65 dB stratégiai küszöbértékeket meghaladó zajterhelésű területek zajcsökkentése.
- A határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények környezetében.

Települési célok:

- A lakóövezetekben a zajterhelés növekedésének megakadályozása.
- A közúti közlekedésben megvalósítani minden lehetséges zajcsökkentő intézkedést.
- Az ipari telephelyek kijelölésénél az előírások maradéktalan betartása és a meglévő telephelyek zajkibocsátása növekedésének megakadályozása.
- Szórakoztató létesítmények, rendezvények okozta zajterhelés csökkentése.

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése	Magyar Állam	Pályázati forrás	2020-ig
Az Európai Mobilitási Hét és az Autómentes Nap akcióhoz való csatlakozás minden évben	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos
A jegyzői hatáskörbe tartozó zajos tevékenységek kezelése	Jegyző	-	folyamatos

Monitoring mutatók:

- Zaj- és rezgés terhelés szintjének ellenőrizhető módon történő csökkentése.
- Útvonalak mennyiségi és minőségi változása.

6.9.3 Közlekedés

Az egyéni közlekedésben a környeztkárosítóbb, motorizált közlekedési módok fokozódó térnyerése jellemző, amit alátámaszt a személygépkocsi-állomány folyamatos gyarapodása. A közösségi közlekedést a szolgáltatási színvonal javításával, a járműpark korszerűsítésével, akadálymentessé tételével, valamint az infrastruktúra átalakításával, illetve fejlesztésével lehet vonzóbbá, a gépkocsival szemben versenyképes alternatívát jelentő utazási móddá tenni.

Országos célok:

- Fenntarthatóbb települési közlekedési rendszerek kialakítása (környezetkímélőbb, energia- és költségtakarékosabb személy- és áruszállítás).

- Az egyéni és közösségi közlekedés igénybevételi részarányát érintő romlási folyamatok mérséklése, lehetőség szerint megállítása, illetve a jelenlegi kedvező arány további javítása.
- Az egyéni motorizált közlekedés környezetkímélőbbé tétele, különösen a személygépkocsi közlekedés környezeti hatásainak mérséklése.
- Az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése.
- A különböző közlekedési eszközök és formák (egyéni és közösségi) használatának hatékony összehangolása.

Települési célok:

Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése

Jászberény belterületén (a városközpontban) két főút találkozik: a 31.sz és 32. sz. főutak. A forgalmi terheltség indokolja az elkerülő út építését, amelyből két szakasz megépült: a Jászberényt délről kerülő, 31. sz. főút Budapest felől érkező utat, a Szolnokra vezető 32. sz. főúttal összekötő szakasz és ennek folytatásaként keleten a 32 sz. Szolnokra vezető utat és a Heves irányába tartó 31. sz. utat összekötő szakasz. Forgalmi szempontból indokolt, a harmadik szakasz megépítése, amely a gyűrű északi folytatásaként a 31 sz. főutat és a 32.sz főút észak-kelet felől érkező szakaszát kötné össze. Az építendő útszakasz hossza mintegy 4,5 km. A fejlesztés részét képezi az elkerülő út megépítése, a 3203. sz. ök. út keresztezésében körforgalmú csomópont építése, a keresztező vízfolyások felett műtárgyak építése, valamint a kettévágott földterületek megközelítését szolgáló szervíz utak megépítése.

Az elkerülő út harmadik szakaszának megvalósítása a város egyik kulcsprojektje. Az elkerülő szakasz újabb területeket tár fel, ami a gazdasági hasznosítású területek megközelítését teszi könnyebbé, ezzel hozzájárul a gazdaságélénkítéséhez. A fejlesztés legfontosabb eredménye mégis a forgalom (főleg a teherforgalom) városon kívül tartása. A 32. sz. főút bevezető szakaszának lakóterületei mentesülnek a forgalmi és környezeti terheléstől (a belváros zajszennyezés és a káros anyag kibocsátás jelentősen csökken), és az útszakasz jóval biztonságosabbá válik. Mindemelllett a szakasz megépítésével megteremtődik a belváros térszerkezeti, forgalmi és funkcionális átgondolásának és átalakításának (több fejlesztésnek köszönhetően már folyamatban van) külső feltétele. A kulcsprojekt megvalósításán múlnak tehát a további belvárosi tér rekonstrukciós munkák.

Kerékpárút hálózat fejlesztése

A város kerékpárút hálózata folyamatosan bővül. A legnagyobb hangsúly az elkövetkező években a hivatásforgalmi hálózati elemeken, illetve szolgáltatások könnyebb elérésnek biztosításán van.

- Mária utcán keresztül a Kossuth úttól a Kórházig
- Necső telep Vásártér utcán keresztül
- déli területek: Temető u. - Nyíl u, Szelei út, Rét u. - Szent I. krt.
- Jásztelki út folytatása a jelenlegi járda helyén
- Gyöngyösi úton a Verseny és a Megyeház utcák között

Vasútállomás intermodális csomóponttá fejlesztése

Jászberény város intermodális csomópontja egyszerre több városi közlekedési vonatkozású problémára is választ ad. A projekt alapvetően két pontra koncentrál a városon belül: az egyik a vasútállomás és környékére (Rákóczi út és Vaspálya utca találkozása), a másik az autóbusz végállomás (Petőfi tér). Az állomás és környékének intermodális (közlekedési módváltást

lehetővé tevő) fejlesztése tehermentesíti a belvárost a buszok állandó környezeti és zajterhelésétől, de nem fosztja meg a lakosokat a távolsági busz szolgáltatástól.

A projekt tervei szerint az alábbi fejlesztések valósulnak meg:

A Vaspálya utcai területen kap helyet a Petőfi térről áthelyezett helyközi buszvégállomás és tárolási funkció. Az újonnan kialakítandó buszvégállomáson induló és érkező álláshelyek, valamint a felvételi épületben – a jelenleg is ott található vasúti funkciók mellett – az autóbuszos szolgáltató üzemi funkcióit kerülnek elhelyezésre. A fejlesztés eredményeként mind a helyi, mind a helyközi, távolsági autóbusz közlekedés járművei számára létrejönnek tároló helyek. A Vaspálya utcai intermodális csomópontban emellett P+R és B+R parkolók is kialakításra kerülnek a kombinált utazások kiszolgálása érdekében.

Ezzel egyidejűleg a Petőfi téren az eddigi autóbusz végállomási funkció helyett egy megállócsoport kerül kialakításra, mely alkalmas a belvárosban jelentkező napi kb. 2500 fel- és leszálló utas és irányonkénti 200 körüli autóbuszjárat kiszolgálására.

A vasútállomás épülete funkcionális átalakításokkal maradéktalanul be tudja tölteni az intermodális csomópont központi épületének szerepét. Racionális módon helyezhetők el az utasforgalmi funkciók, valamint a közlekedési szolgáltatók helyiségei, üzem funkciói.

Az épület műemléki igényességű rekonstrukció alá esne. A meglévő épülethez kapcsolódó új tervezésű létesítmények a műemlék épülettel harmonizálva, de kortárs építészeti eszközökkel kerülne kialakításra. A Petőfi téren jelenleg üzemelő buszpályaudvar épületéből az autóbuszos üzemi funkciók kiköltöznek, a földszinten felújítás után tovább működik az utasforgalmi várócsarnok.

Mindkét helyszínen az igényes zöld környezet megteremtése a cél, a burkolt és parkos felületek arányát optimalizálva a városban élők és a területet használók igényeit maradéktalanul kiszolgáló közterület kialakítására törekszik a város.

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése	Magyar Állam	Pályázati forrás	2020-ig
Kerékpárút hálózat fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati forrás	2020-ig
Vasútállomás intermodális csomóponttá fejlesztése	Önkormányzat	Pályázati forrás	folyamatos
Belterületi utak felújítása	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	folyamatos

Belterületi utak felújítása: Monostori úton kialakult ipari terület útjainak felújítása, Vaspálya utca hiányzó szakaszának megépítése, valamint a Nyíl u- Kossuth u. közötti szakasz megépítése, felújítása.

Monitoring mutatók:

- Kerékpárút hosszának alakulása.
- Közúti közlekedést igénybe vevő lakosság létszáma.

6.9.4 Energiagazdálkodás

Jászberény Integrált településfejlesztési stratégiájában kiemelt helyen szerepel az önkormányzati intézmények komplex energetikai fejlesztése.

Monitoring mutatók:

- Energiafelhasználás arányának, mértékének alakulása.
- Zöldenergiai beruházások száma.

Tervek az önkormányzati intézmények komplex energetikai fejlesztésére az ITS alapján:

- A Polgármesteri Hivatal épületében a fűtés hatékonyságát növelné egy napelemes rendszertelepítés, mely biztosítaná a használati meleg vizet.
- A Lehel Vezér Gimnázium épülete helyi műemlék védelem alatt áll, így a tetőre szerelendő napelemek segítenék a fűtési rendszer hatékonyságának növelését, használati meleg víz biztosítását.
- Gróf Apponyi Albert Általános Iskola épületének külső szerkezetének utólagos hőszigetelése, külső nyílászárók cseréje.
- A Belvárosi Általános Iskola jelenleg két épületszárnyból áll, egyiket 15 éve épült, régi szárny több mint 100 éves. Az épület külső szigetelése a cél – különös tekintettel a régi épületszárnyra -, melynél a szigeteléssel egy időben a nyílászárók cseréje is megtörténne. Ezen túl az iskola fűtésének és meleg víz ellátásának napenergia hasznosításával történő fejlesztését célozzuk meg.
- A Városi mozi energetikai fejlesztésével összefüggésben megtörténnek az energetikai hatékonyságot növelő beavatkozások is.
- A Rákóczi úti általános iskola épületének energetikai fejlesztése és 4 tanteremmel való bővítése is a célok között szerepel.
- Városi szintű energetikai vonatkozású program készítését tervezik.
- Egy, még nem ismert teljesítményű napelem park létrehozását tervezik Jászberényben a felhagyott hulladéklerakó területén. A termelt energiát a közintézmények energetikai igényének kielégítésére használnák fel.

A környezetvédelmi programban és az integrált településfejlesztési stratégiákban megfogalmazott fejlesztések tervezett ütemezését leginkább befolyásoló tényező a megvalósítás forrásainak rendelkezésre állása.

Települési célok:

Szükséges intézkedések	Felelős	Forrás	Ütemezés
Önkormányzati intézmények komplex energetikai korszerűsítése	Önkormányzat	Pályázati és saját forrás	2020-ig
SEAP elkészítése	Önkormányzat	Saját forrás	2020-ig

Monitoring mutatók:

- Energiafelhasználás arányának, mértékének alakulása.
- Zöldenergiai beruházások száma.

7 A MEGVALÓSÍTÁS PÉNZÜGYI ESZKÖZEI

A 2014–2020 közötti európai uniós programok lebonyolításának, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit a 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Eszerint az uniós források felhasználásához kapcsolódó tevékenységeket, feladatokat a jövőben az állam a meglévő, belső erőforrásaira építve, azokat kibővítve kívánja megvalósítani annak érdekében, hogy elősegítse a befolyásmentes, szakmai szempontú, gyors döntéshozatalt és végrehajtást. A kitűzött alapelvek összefoglalóan az alábbiak:

- Az új fejlesztéspolitikai intézményrendszernek egyszerű, gyors, átlátható, diszkrimináció-mentes, költségtakarékos és hatékony ügymenetet kell biztosítania. A pályázók számára egyszerűsített, a már meglévő közigazgatási és egyéb nyilvántartások adatain – csak a szükséges mértékben – túlmutató információk megadására irányuló eljárásrend kerül kidolgozásra. A pályázatok értékelése mind a jogosultsági, mind a kiválasztási szempontokat tekintve kizárólag objektív alapon eldönthető, illetve egyértelműen mérhető mutatók alapján történhet.
- A közszféra szervezet pályázók esetén a projekt szelekciót egyszerűsített kiválasztási eljárással kell megvalósítani.
- Az európai uniós forrásból megvalósuló projekteket a projektötlet megszületésétől a projekt megvalósulásáig, különösen a pályázati dokumentáció összeállítását, valamint a projektek végrehajtásának támogatását felkészült szakértői bázison alapuló állami kapacitások megteremtésével kell biztosítani:
 - o megyei jogú város és megyei önkormányzatok esetében önálló, saját erőforrások biztosításával;
 - o az ágazati szervezetek, minisztériumok esetében állami (központi) kapacitások biztosításával;
 - o helyi- és nemzeti önkormányzatok, állami cégek esetében állami (központi) kapacitás biztosításával;
 - o az így kiépített humán kapacitások kisvállalkozók és bevett egyházak számára történő igénybevétele is biztosítani kell.
- A pályázatok értékelését az intézményrendszeren belüli kapacitásokkal kell megoldani, külső erőforrások igénybevétele nélkül.
- A közszféra kedvezményezettek esetében állami, belső kapacitás kiépítése szükséges a projektmenedzsment feladatok ellátására. A nagy infrastrukturális projektek, valamint az állami tulajdonhoz kapcsolódó ingatlan beruházások esetében, a tervdokumentáció összeállítása állami szolgáltatásként, állami kapacitással történik meg.
- A végrehajtási intézményrendszer szereplői számára ki kell alakítani egy gyakorlatorientált, probléma centrikus továbbképzési rendszert a Karrier Programon keresztül. Tudatosítani kell az intézményrendszeri szereplőkben, hogy a közös cél az uniós források hatékony és eredményes felhasználása, amely csak szolgáltatói hozzáállás mellett és a kedvezményezettek szakmai támogatásán keresztül érhető el.
- Erősíteni kell a részletes pénzügyi elszámolásokat elhagyó egyszerűsített elszámolási eszközök alkalmazását, amelyen keresztül a kedvezményezettek adminisztratív terhei minimalizálhatók. Ezzel párhuzamosan a végrehajtásban az eredményorientált megvalósítás felé kell elmozdulni.

Ki kell dolgozni a pályázatok gyors és eredményes végrehajtására sarkalló ösztönzőket és a szankciók rendszerét, a támogatásról szóló döntés tekintetében pedig egyfokú jogorvoslatot kell biztosítani

Az uniós projektek végrehajtásához szükséges engedélyezési eljárásokat központosítani, határidejüket rövidíteni kell.

A 1805/2013 (XI.12.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti időszakban hatályos regionális támogatási térkép koncepciójáról szól, melynek értelmében a versenyszabályok alá tartozó tevékenységekhez beruházási támogatás formájában nyújtandó állami támogatások esetében a támogatási intenzitás mértéke az Észak-Alföldön legfeljebb 50% lehet.

A 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szól. Ebben megerősítést nyert, hogy a Kormány egyetért azzal, hogy a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban (a továbbiakban: TOP) a decentralizált források tervezése integrált programok kialakításával a következő három területi szinten valósuljon meg: a) megyei szint, b) megyei jogú város szintje, valamint c) várostérség és megyei jogú város térségének szintje, figyelembe véve a kohéziós politikai kereteket és a Partnerségi Megállapodás tervezetében rögzítetteket. A Korm. határozat értelmében a tervezés összehangolásában a megyei önkormányzatok koordinációs szerepet töltenek be, illetve a megyei szintű programmal összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el a TOP által meghatározott keretek között. A Korm. határozat értelmében a megyei programok indikatív forráskerete összesen 450 milliárd forint, ezen belül Jász-Nagykun-Szolnok megye indikatív kerete 28.043,2 millió Ft. Előírás, hogy a várostérség és a megyei jogú város térsége szintjének területi meghatározása a területfejlesztési statisztikai kistérségek alapján történjen, illetve, hogy a megyei jogú város térségében tervezett fejlesztések illeszkedjenek a megyei jogú város integrált településfejlesztési stratégiájában megfogalmazott fejlesztési irányokhoz, a TOP által meghatározott keretek között.

A várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztésével összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el az érintett települési önkormányzatok bevonásával, a TOP által meghatározott keretek között. A megyei jogú városokkal összefüggő programok indikatív forráskerete országosan összesen 220 milliárd forint. Szolnok megyei jogú város indikatív forrása 8.634,9 millió Ft. A Korm. határozat meghatározza a várostérségek és megyei jogú városok térségeit érintő fejlesztések indikatív forráskeretét, mely országosan összesen 298,08 milliárd forint. A várostérségek és a megyei jogú városok térségei közötti indikatív megoszlás alapján Jász-Nagykun-Szolnok megye 7 kistérségére 18.078,9 millió Ft indikatív keretet allokál.

A megyei önkormányzatok a várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztése során a Korm. határozat 3. mellékletében meghatározott várostérségek és megyei jogú városok térségeinek forráskeretétől a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban megfogalmazott célkitűzések megvalósítása, valamint a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása érdekében tíz százalékkal eltérhetnek a megye összes forráskeretén belül.

A következő ábra szemlélteti a 2014-2020-as Operatív Programok által támogatott fejlesztési lehetőségeket.

7.-1. ábra: Operatív Programok a következő ciklusban

forrás: 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019, szakpolitikai stratégia tervezet, Vidékfejlesztési Minisztérium, 2013. október

ÁTFOGÓ CÉL	STRATÉGIAI CÉLOK		Operatív Programok 2014-2020						
			KEHOP	IKOP	GINOP	EFOP	TOP	VEKOP	VP
Hozzájárulás a fenntartható fejlődés környezeti feltételeihez	Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása.	Levegőminőség javítása	■						
		A zajterhelés csökkentése	■						
		Vízminőség és egészség	■						
		Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás	■						
		Környezet és egészség							
		Zöldfelületek védelme					■	■	
		Kémiai biztonság							
		Nukleáris biztonság, sugáregészségügy							
	Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	■						■
		Talajok védelme és fenntartható használata							■
		Vizeink védelme és fenntartható használata	■						■
		Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás	■						
		Környezeti kármentesítés	■						
		Erőforrástakarékosság és a - hatékonyság javítása			■				
	A gazdaság zöldítése, erőforrás-takarékosság és a - hatékonyság javítása	A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése							
		Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása	■	■	■		■	■	■
		Hulladékgyártóködés	■						
		Az ÜHG kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira		■			■	■	
		Az agrárgazdaság környezeti aspektusai							■
		Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai							■
		Az ásványkincsekkel való fenntartható gazdálkodás							
		Közlekedés és környezet		■			■	■	
		Turizmus - ökoturizmus					■	■	
		A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése	■	■		■	■	■	
		Társadalmi részvétel, környezeti információ	■		■				■
		Kutatás-fejlesztés, öko-innováció, környezettechnológia			■		■	■	
	Stratégiai eszközök								

8 VÉGREHAJTÁS

A környezetvédelmi program végrehajtása olyan, széleskörű társadalmi együttműködéssel megvalósuló folyamat, amelynek elengedhetetlen része a rendszeres monitoring és az időszakos stratégiai felülvizsgálat. A program kivitelezése helyi szinten bővíti a fenntarthatóságról, az azt veszélyeztető folyamatokról és a szükséges értékváltásról rendelkezésre álló tudást. A rendszeres visszacsatolás révén lehetővé teszi a helyi rendeletek, településfejlesztési politika és a végrehajtásért felelős intézményrendszer rendszeres megújítását.

A program végrehajtásának fontos része a végrehajtásért felelős és közreműködő szervezetek meghatározása, amit az alábbi 4 táblázat foglal össze.

8.-1. sz. táblázat: Környezeti feladatok végrehajtása

Végrehajtásért felelős szervezet	Feladat
Jászberény Város Önkormányzata	ld. 6. fejezet
Közreműködő	Feladat
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Vízügyi és Vízvédelmi Hatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Mezőgazdasági Szakigazgatási Szervei	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ	Védetté nyilvánítás, véleményezés
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Véleményezés, szakhatósági felügyelet, szakmai segítségnyújtás
Civil szervezetek	Lakossági programok szervezése, aktív részvétel, véleményezés
Vállalkozások	Aktív részvétel
Lakosság	Véleményezés, előírások betartása, aktív részvétel

Monitoring

A program által kijelölt feladatok végrehajtásának előrehaladását a települési önkormányzat illetékesei évente ellenőrzik, értékelik. Beszámolót készítenek a Környezetvédelmi Programban foglaltak időarányos végrehajtásáról, melyről tájékoztatják a képviselő testületet. A beszámoló két részből áll; az első részben a 2015. évi Akció Tervben meghatározott feladatokat mutatják be, a beszámoló második része pedig a végrehajtás helyzetéről nyújt tájékoztatást.

A program megvalósításában elért eredményekről tájékoztatni szükséges a település lakosait, az együttműködő civil és egyéb közreműködő szervezetek képviselőit is.

9 ÖSSZEFOGLALÁS, JAVASLATOK

A környezetvédelmi program megvalósítása szempontjából alapvető a környezetvédelem intézményrendszerének helyi szinten való fenntartása. E nélkül veszélybe kerülhet a fenntartható fejlődés elvének gyakorlati érvényesítése, a közérdek védelme, az önkormányzati környezetvédelmi feladatok ellátása.

Szükséges erősíteni a horizontális kapcsolatok rendszerét, szorosabb együttműködésre törekedve a társhatóságokkal, vállalatokkal, oktatási, egészségügyi intézményekkel, civil szervezetekkel és a lakossággal.

A környezetvédelmi program megvalósításában nagy szerep hárul a helyi társadalom szereplőire, szervezeteire. A környezetvédelmi, természetvédelmi és a területfejlesztési törvénnyel, valamint a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban e vonatkozásban sajátos feladatai vannak az önkormányzatnak

A környezetvédelmi ismeretek, az ökológiai szemlélet és a környezettudatos magatartásforma kialakítása minden állampolgár és minden szakma számára elengedhetetlen a fenntartható fejlődés irányába való előrelépés igénye miatt. Az oktatás, képzés, tájékoztatás feladata, hogy az emberek számára világossá tegye az egyes döntéseik környezeti következményeit és a helyes megoldások módozatait.

A helyi társadalom környezethez való viszonyában az országos és helyi tömegtájékoztatási eszközöknek döntő szerepe van. A környezetvédelmi tájékoztatás hatékonyabb formáinak alkalmazását kell elősegíteni és egyidejűleg a színvonalat növelni. A helyi társadalom szempontjából is alapvető elvárás az információhoz való jog biztosítása. Ehhez nem elegendő a környezet állapotadatak megadása, hanem szükség van az okok, okozók megnevezésére is, mert e nélkül a védekezésnek korlátozottak a lehetőségei.

A környezetvédelmi program megvalósításának kulcsszereplője: Jászberény Város Önkormányzata.

A város rendelkezésére álló eszközök egyik legfontosabb eleme az önkormányzat helyi rendeletalkotási lehetősége, illetve annak betartatása.

Az információ-áramlás biztosítása magában foglalja az alábbi tevékenységeket:

- a szerződések és megállapodások folyamatos nyomon követése,
- a teljesítésekről szóló írásbeli tájékoztatások számon kérése a programok felelőseitől és az együttműködő partnerektől,
- a programok felelőseivel együtt helyszíni ellenőrzések végzése,

- a teljesítésekről szóló tájékoztatók feldolgozása és annak alapján összesített jelentések készítése az önkormányzat számára, külön kiemelve a szükséges intézkedéseket,

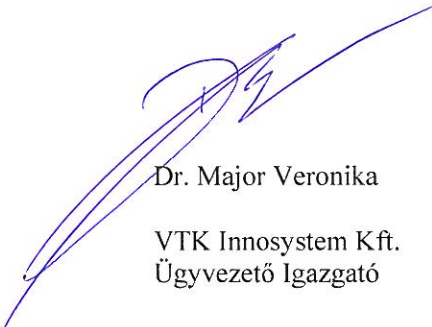
A jelenlegi szabályozásokat és az EU gyakorlatot is áttekintve rögzíthető, hogy az adott program végrehajtásához kapcsolódóan **az egyes projektekre vonatkozóan kész, engedélyezett, illetve hatósági kötelezésre elkészített tervdokumentációk álljanak rendelkezésre.**

A programot *ötévente* felül kell vizsgálni és új ütemterveket és feltételrendszereket kell kidolgozni, mellyel folyamatosan fenntartható a fenntartható fejlődés és a település térségbeli kiemelkedő pozíciója.

Fontos, hogy az Önkormányzat Képviselő-testülete a teljesítésekről külön-külön, s a program végrehajtásáról is naprakész tájékozottsággal rendelkezzen, hogy az esetlegesen jelentkező fennakadás vagy eltérés esetén azonnal közbe tudjon avatkozni.

A programban foglalt *célkitűzések* hosszabb távra előremutató megoldást jelentenek a település jövőjét érintően, ezek későbbi ütemezése és konkrét feladattá tétele az évenként felülvizsgált program és környezetvédelmi beszámolók és jelentések feladata.

Jászberény, 2016. január 29.

Dr. Major Veronika

VTK Innosystem Kft.
Ügyvezető Igazgató

10 FORRÁSOK, IRODALOMJEGYZÉK

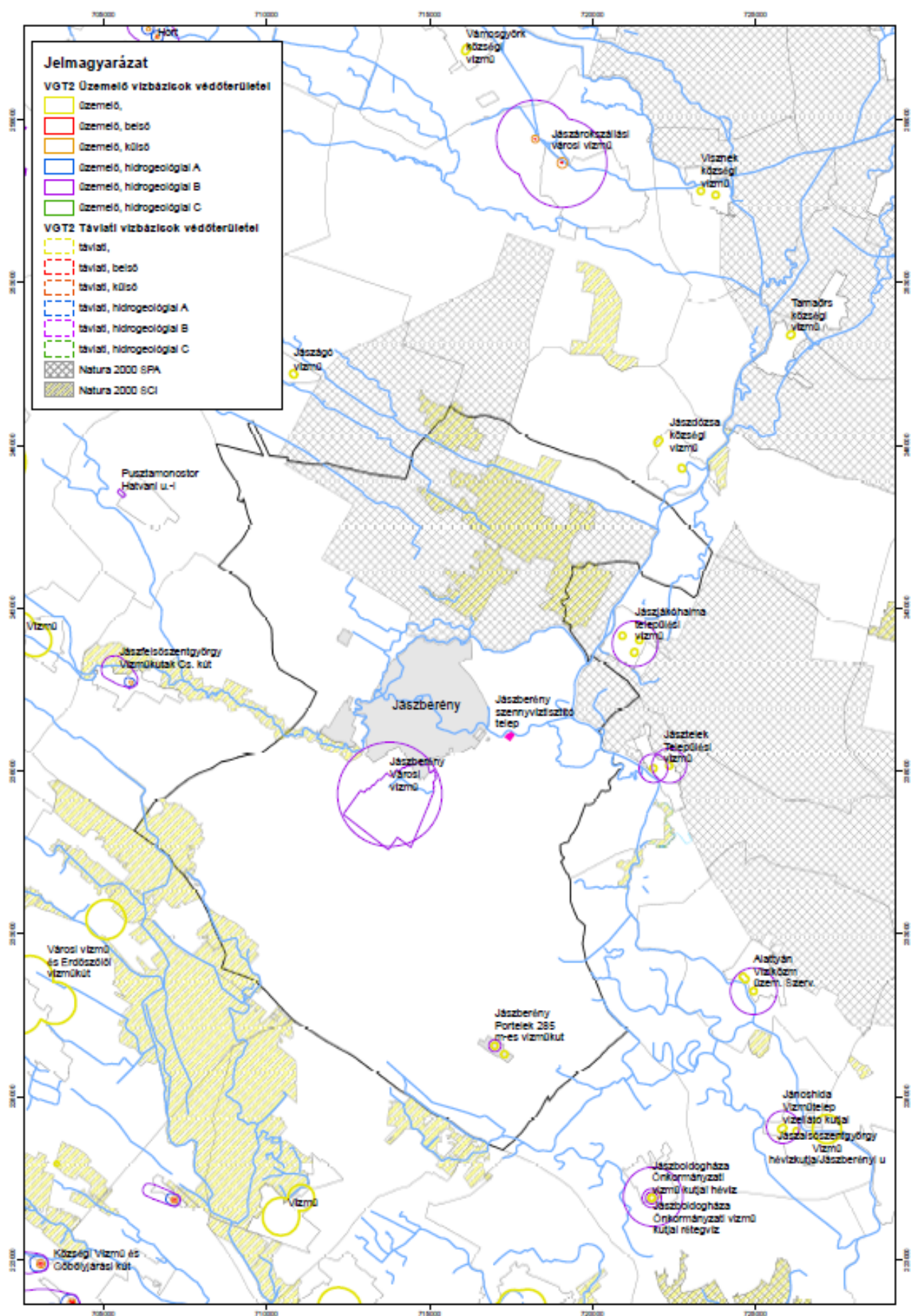
- ' *Jászberény Város Településfejlesztési Konceptiója 2014, VÁTERV95 Kft*
- ' *Magyarország kistájainak katasztere I-II. (MTA Földrajztudományi Kutató Intézet 2010.)*
- ' *IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019, szakpolitikai stratégia tervezet, Vidékfejlesztési Minisztérium, 2013. október*
- ' *Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat adatszolgáltatása (2014. év)*
- ' www.ksh.hu.
- ' *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Környezetvédelmi Program (2015-2020. év)*
- ' *Jászberény Integrált Városfejlesztési Konceptiója és Stratégiai Programja (2015)*
TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft., MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
- ' *Vízgyűjtő- Gazdálkodási Terv Tisza Résvízgyűjtő, közreadja: Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 2015.*
- ' *OKIR rendszer adatai, <http://web.okir.hu/hu/>*
- ' *Jászberény Város Honlapja www.jaszbereny.hu*
- ' *<http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/szeizmicitas-es-foeldrengesveszely>*

11 MELLÉKLETEK

- 1. sz. melléklet: A település ivóvízbázisainak elhelyezkedés**
- 2. sz. melléklet: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata**
- 3. sz. melléklet: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve az ITS alapján**
- 4. sz. melléklet: A város védett épített értékei**
- 5. sz. melléklet: A város védett zöldfelületi értékei (Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének az épített és a zöldfelületi értékek helyi védelméről szóló 34/2003. (VI. 30.) Önkormányzati rendelet 1. számú melléklete szerint)**

1. sz. melléklet

A település ivóvízbázisainak elhelyezkedése

2. sz. melléklet

Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
A Jász hagyományokra épülő közösség kohéziójának további erősítése, a hagyományok és a helyi kultúra egységes turisztikai vonzerővé fejlesztése	A Malom rehabilitációja		Jász Kaszinó Tiszti klub felújítása, múzeum funkciók kialakítása a Jász Múzeum számára; Touring hotel fejlesztése és üzleti turisztikai célú hasznosítása	
A város gazdasági dinamizmusának és versenyképességének növelése – az együttműködések erősítése	A Malom rehabilitációja; Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése; Vasútállomás inter-modális közlekedési csomóponttá alakítása	Kerékpárút hálózat fejlesztése; Városi óvodák és a bölcsőde fejlesztése; Belterületi utak felújítása – ipari utak	Piac és környezetének megújítása, parkolási rendszer átszervezése, térfigyelő kamerák; Touring hotel fejlesztése és üzleti turisztikai célú hasznosítása; Vaspálya utca hiányzó szakaszának megépítése	
Környezetileg fenntartható, vonzó lakókörnyezet a város egész területén	Vasútállomás inter-modális közlekedési csomóponttá alakítása	Ivóvízvezeték rekonstrukció; A bel- és csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése; Belterületi utak felújítása	Lehel vezér tér, Déryné u, Holló András u., Fürdő u.-i közterület fejlesztése; Piac és környezetének megújítása, parkolási rendszer átszervezése, térfigyelő kamerák; Nagyboldogasszony Templom melletti területen lépcső építése; Zirzen J. és Táncsics M. utcák összeköttetése; a Petőfi téri buszállomás átalakítása Ferencsek terén található park rekonstrukciója, revitalizációja; Margit-sziget zöldfelületi potenciáljának fenntartható kihasználása; Közterület fejlesztés az állomás környezetében	A Kórház környékén a közterület rendezése; a Szentkúti tér zöldfelületinek revitalizációja és tér egységes szemléletű megújítása;

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
A város és környezete által kínált adottságok szabadidős és rekreációs célú kihasználása	Állatkert és környéke öko-turisztikai célú fejlesztése	Kerékpárút hálózat fejlesztése	Strand és termálfürdő szolgáltatásainak fejlesztése; Két híd kiépítése; Állatkert és környéke öko-turisztikai célú fejlesztése, Városi Sport és Szabadidő Központ szolgáltatásainak és létesítményeinek fejlesztése	Szabadidőpark és játszótér létrehozása a Sportpálya úti családi sportcentrumban; Vasas Horgászto és környékének rekreációs célú fejlesztése a városrész külső peremén
A közintézményi szolgáltatások, közmű rendszerek működésének és a közlekedési hálózatok kiépítettségének magas színvonalú biztosítása	Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése; A Malom rehabilitációja; Vasútállomás inter-modális közlekedési csomóponttá alakítása	Kerékpárút hálózat fejlesztése; Ivóvízvezeték rekonstrukció; Szennyvízhálózat fejlesztése; A bel- és csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése; Önkormányzati intézmények komplex energetikai korszerűsítése; Belterületi utak felújítása	Mozi épületének továbbfejlesztése és energetikai korszerűsítése; a Petőfi téri buszállomás átalakítása; Strand és termálfürdő szolgáltatásainak fejlesztése Szántai Sporttelep rekonstrukciója; Két híd kiépítése (Margit sziget); Vasútállomás inter-modális közlekedési csomóponttá alakítása; Vasúti átjáró átalakítása a Kossuth L. utca és a vasútvonal	Küzdősport centrum létrehozása; Fogyatékkal élők nappali otthonának áthelyezése ésszerűbb működtetés érdekében; Jászberényi kistérségi fogorvosi ügyelet kialakítása; Öregerdei gyermektábor felújítása - közösségi tér kialakítása; Napelem park létrehozása Jászberényben - „Katonák földjének” megújuló energetikai hasznosítása; Országos Roma Misszió integrációs központjának kialakítása; Városi kommunális hulladéktömörítő telep; Városi zöldhulladék komposztáló telep; Gyepmesteri telep kapacitás bővítése

3. sz. melléklet:

**A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve az ITS
alapján**

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek 1. Belváros	A Malom – kulturális és vállalkozói szolgáltatásokat magában foglaló rehabilitációja – lisztraktár hasznosítása (mozi)	800	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népeségmegtartó településfejlesztés
	Lehel vezér tér, Déryné u, Holló András u., Fürdő u.-i közterület fejlesztés parkoló fejlesztése, térfigyelő kamerák felszerelése	911	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népeségmegtartó településfejlesztés
	Piac és környezetének megújítása, parkolási rendszer átszervezése, térfigyelő kamerák		TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népeségmegtartó településfejlesztés
	Nagyboldogasszony Templom melletti területen lépcső építése a Zagyva sétány irányába, térfigyelő kamerák elhelyezése		TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népeségmegtartó településfejlesztés
	Zirzen J. és Táncsics M. utcák összeköttetése - Polgármesteri Hivatal udvarának közterületté alakítása, térfigyelő kamerák		TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népeségmegtartó településfejlesztés
	Jász Kaszinó Tiszti klub felújítása, múzeum funkciók kialakítása a Jász Múzeum számára	300	TOP 1.2 A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
	Mozi épületének továbbfejlesztése és energetikai korszerűsítése	25	TOP 3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
	a Petőfi téri buszállomás átalakítása – feltétel: Jászberényi inter-modális csomópont létrehozása (1220 470 913 Ft)	intermodális összköltségéből: 290, 5	IKOP TOP 3.1
	Strand és termálfürdő szolgáltatásainak fejlesztése	460	saját erő
	a volt Touring hotel fejlesztése és üzleti turisztikai célú hasznosítása	cca. 120	saját erő

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek 2. Ferencesek tere környéke	Ferencesek terén található park rekonstrukciója, revitalizációja	cca. 80	2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Margit-sziget zöldfelületi potenciáljának fenntartható kihasználása és továbbfejlesztése (játsszótér, sportpark, futópálya építése)	100	2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Szántai Sporttelep rekonstrukciója	20	saját erő
	Két híd kiépítése: Szabadtéri színpad irányába ill. a Szántai kert felé a sport létesítmények megközelítése érdekében	56	saját erő
	Jászsági Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat infrastrukturális fejlesztése - Ferencesek tere 3/A	18	TOP 4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézmény felújítása és bővítése (Hatvani út 35.)	32	TOP 4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Víztorony hasznosítása vendéglátó ipari egység kialakítása	27	magánérős beruházás
Akcióterületi projektek 3. Állomás és környéke	Vasútállomás intermodális közlekedési csomóponttá alakítása (Összes költség: 1221,47millió Ft)	930, 964 348	IKOP – aktuálisan nincs projektlistán Jászberény; TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés – bizonyos elemei
	Közterület fejlesztés az állomás környezetében	60	saját erő
	Vaspálya utca hiányzó szakaszának megépítése	425	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Vasúti átjáró átalakítása a Kossuth L. utca és a vasútvonal találkozásánál	nem becsülhető tervezés: 40 millió	tervezés: saját erő

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek 4.	Állatkert és környéke ökoturisztikai célú fejlesztése (kulcsprojekt)	775	
	1. Állatkert alapfejlesztés belső	375	GINOP 7 Turizmus
	2. Állatkert és környékének ökoturisztikai célú fejlesztése	400	GINOP 7.
	Városi Sport és Szabadidő Központ szolgáltatásainak és létesítményeinek fejlesztése	1980	
	1. Lehel Sport és Szabadidő Központ: - Sportcentrum komplex fejlesztése	1 600	TAO (beadva)
	2. Lehel Sport és Szabadidő Központ: Lehel Strandfürdő és Uszoda felújítása	380	BM KTG 3. melléklete Önk. fejlesztési előirányzat
	Szálláshelyek kialakítása	20	saját erő
Kulcsprojektek	1.Elkerülő út harmadik szakaszának megépítése	3 700	
<i>akcióterületnél is megjelenik</i>	2.A Malom – kulturális és vállalkozói szolgáltatásokat magában foglaló rehabilitációja – lisztraktár hasznosítása (mozi)	800	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
<i>akcióterületnél is megjelenik</i>	3. Állatkert és környéke öko-turisztikai célú fejlesztése	1400 +775	TOP 1.2 A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében VAGY GINOP 7. Turizmus
<i>akcióterületnél is megjelenik</i>	4.Vasútállomás inter-modális közlekedési csomóponttá alakítása	Összesen: 1221,47	minimál programban: TOP 3.1

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
1.Kerékpárút hálózat fejlesztése	kerékpárút - Mária utcán keresztül a Kossuth úttól a Kórházig	300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	kerékpárút - Necső telep Vásártér utcán keresztül		
	kerékpárút - déli területek: Temető u. - Nyíl u, Szelei út, Rét u. - Szent I. krt.		
	kerékpárút - Jásztelki út folytatása a jelenlegi járda helyén		
	kerékpárút - Gyöngyösi úton a Verseny és a Megyeház utcák között		
2.Ivóvízvezeték rekonstrukció	Összesen:	320	
3.Szennyvízhálózat fejlesztése	100%-ban kiépített rendszer 2015-re / főleg állagmegóvás	nem ismert	saját erő
4.A bel- és csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése	2-10-3 jelű csatorna Kinizsi – Bartók B. utca környéke 1-34-3 Vörösmarty u. és 1-34-15 Vörösmarty u. környéke 3-16-0 Ebhat utcai gerinc építése 3-17-3 Pintér M. u. és Vásárhelyi I. u.	500	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	1-25-7-6 jelű csatorna Tompa M. utca 1-25-5-1 jelű csatorna Tompa-Álmos utca 1-8-5 Réhely-Koszorú-Rác utca 1-8-5-5 Kender utca 2-14-8 Kazinczy utca és környéke (Négyház, Vértes, Könyök, Agancs utca és Fehértói út) 2-14-13 Ősz utca, 2-14-12 Méhész utca, 2-14-11 Gergely utca 2-14-9 Sármány utca 2-14-0 József Attila u. és a 2-0-0 közötti szakasz, ill. 2-14-6		saját erő

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
5.Városi óvodák és a bölcsőde fejlesztése	Összesen:	360	TOP 1.4 . A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	1. Fürkész óvoda - Kossuth út 116. - Szentkúti Városrész	65,436.503	
	2. Gézengúz óvoda - Mártírok út 5. - Szent László Városrész	30,735.712	
	3. Hétszínvirág óvoda Portelek, Fő út 22. - Portelek	10,668.381	
	4. Sün Sámuel óvoda - Lajosmizse utca 1 - Érpárt Városrész	10,712.450	
	5. Szivárvány óvoda -- Szent István krt. 18-20. - Pelyhespart Városrész	23,305.770	
	6. Zengő óvoda - Kiss Ernő utca 12.- Érpárt Városrész	19,859.410	
	7. Központi óvoda - Bajcsy Zs. u. 10. - Szent László Városrész	4,889.500	
	Városi bölcsőde - Szent István krt. 18. - Pelyhespart Városrész	25,995.630	
	Református óvoda bővítése bölcsődével	70	TOP 1.4
	Egy négycsoportos, városi óvoda építése a nők foglalkoztatásának bővítése érdekében (Magyar utca)	400	TOP 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével +TOP 5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
6.Önkormányzati intézmények komplex energetikai korszerűsítése	Összesen:	540	TOP 3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
	1. Polgármesteri Hivatal épülete	20	
	2. Lehel Vezér Gimnázium épülete	20	
	3. Gróf Apponyi Albert Általános Iskola épülete	120	
	4. Belvárosi Általános Iskola	180	
	5. Rákóczi úti általános iskola épülete	nem becsülhető	
	SEAP elkészítése	5	TOP
7.Belterületi utak felújítása – ipari utak nélkül	Összesen:	600	
ipari utak:	Monostori úton kialakult ipari terület útjainak felújítása	1 000	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Vaspálya utca hiányzó szakaszának megépítése		
	Nyíl u- Kossuth u. közötti szakasz		

Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
8.Zöldfelületek és közterületek fejlesztése	Szabadidőpark és játszótér létrehozása a Sportpálya úti családi sportcentrumban	60	saját erő
	Batthyány utcai játszótér fejlesztése	20	saját erő
	a Szentkúti tér zöldfelületének revitalizációja és tér egységes szemléletű megújítása	55	saját forrásból az útfelújítás, ill. a kerékpárutat külön forrásból
	A Kórház környékén a közterület rendezése	20	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Negyvennyolcasok terének rehabilitációja	23	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
9.Közösségépítés (ESZA - SOFT)	Jászberényi értéktár létrehozása, fejlesztése és népszerűsítése	30	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
	Jász Világtalálkozó megszervezése	60	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
	Helyi termelők együttműködése – termelési étékesítési láncok létrehozása	120	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
	Jászság térségi együttműködés rendezvényeinek megszervezése	30 / tematikus esemény	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
	Városmarketing tevékenységek	40	saját erő, TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Küzdősport centrum létrehozása	45	saját erő
Jászberényi kistérségi fogorvosi ügyelet kialakítása	10	TOP 4.1 Egészségügyi alapellátás infrastruktúra-lis fejlesztése
Öregerdei gyermektábor felújítása - közösségi tér kialakítása	80	saját erő
Eördögh Ház felújítása – hasznosítása	250	saját erő
Vasas Horgászto és környékének rekreációs célú fejlesztése a városrész külső peremén	40	saját erő
Napelem park létrehozása Jászberényben felhagyott hulladéklerakó területén	1 200	TOP 3.2 Önkormányza-tok energiahatékonysá-gának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Jászberény Város szociális célú városrehabilitációja - ezen belül szociális lakásépítés/ megújítás (program alapú fejlesztések	400	EFOP TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja (nincs szegregátum)
Országos Roma Misszió integrációs központjának kialakítása	20	saját erő

Projekt típus	Beavatkozási terület	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Egyéb - Önkormányzati cégek fejlesztései	- Jászberényi V.V.Nzrt / Jászberény Város Önkormányzata	Gyepmesteri telep kapacitás bővítése	15	KEHOP 3.1
		Városi kommunális hulladéktömörítő telep	88	KEHOP 3.1
		Városi zöldhulladék komposztáló telep	85	KEHOP 3.1
		Sótároló építés	25,4	GINOP
		Szerelő műhelybővítés a jákóhalmi úti telephelyen	10	GINOP
		Fedett tehergépkocsi tároló építés	50	GINOP
		Tehergépkocsi mosó építés -	25,4	GINOP
Teljes forrásigény:				18 337 millió Ft

4. sz. melléklet:

A város védett épített értékei

Védett épített értékek:

- Ady Endre u. 8., 10., 21., 23.,
- Ady Endre út 22. (romantikus, volt nagypolgári lakóház)
- Ady Endre u. 27., 31.
- Bajnok u. 37., 39., 63.
- Báthory u. 13.
- Bercsényi u. 27. (romantikus, volt nagypolgári lakóház)
- Bercsényi u. 42.
- Bercsényi u. 73.
- Dózsa György út 14.
- Fehértói út 26.
- Fehértói út 5.
- Gyökér u. 1.
- Gyöngytyúk u. 7.
- Hableány u. 10., 39., 66.,
- Hajnal u. 4.
- Hatvani út 1., 35., 43., 45.
- Hatvani út 5.
- Hatvani út 11.
- Hentes u. 15.
- Honvéd u. 30.
- Kender u. 12.
- Király u. 18.
- Klapka u. 20.
- Kossuth Lajos u. 1., 10., 43.
- Költő u. 1.
- Költő u. 3.
- Lagzi u. 2., 20.
- Lehel vezér tér 23.
- Lehel vezér tér 5., 19., 20., 31., 33.
- Mozsár u. 3.
- Nádor u. 14.
- Nádverő u. 18.
- Pethes Imre u. 5.
- Pipacs u. 6.
- Rákóczi u. 32.
- Rákóczi u. 40.
- Rákóczi út 84. (klasszicizáló eklektikus épület)
- Serház u. 1.
- Sikló u. 32.
- Szabadság tér 1.
- Szél u. 1.
- Szelei út 39., 42.
- Szent István Egyetem / Tanítóképző (klasszicizáló, eklektikus épület)
- Szentháromság tér 1.
- Szentháromság tér 2. / ún. Csák-ház
- Szent Imre herceg u. 7.
- Szent Imre herceg u. 21.
- Szőlő u. 1.
- Szőlő u. 3.

- Táncsics u. 2.
- Thököly út 15., 20., 22.
- Toborzó u. 6., 9., 17., 31.
- Villany u. 12.
- négyszállási kápolna (hrsz.: 0152/10)
- Neszűr, hrsz.: 16580/1
- Időjósító szentek
- 48-as oszlop
- világháborús / Jászhuszár emlék
- Fehértói temető védett temetőkertje”

5. sz. melléklet:

**A város védett zöldfelületi értékei
(Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének
az épített és a zöldfelületi értékek helyi védelméről szóló
34/2003. (VI. 30.) Önkormányzati rendelet 1. számú
melléklete szerint)**

- 1.) Ferencesek tere az övező utcák fasoraival, helyrajzi szám: 6462, területe: 1,2975 ha.
- 2.) A Ferences-kolostor kertje, Helyrajzi szám: 6460, Területe: 2,3919 ha.
- 3.) Margit –sziget, az azt övező Zagyva mederrel és a mellette lévő fasorokkal, helyrajzi szám: 6450/1; 6450/4; 6449; 6452, területe: cca. 2,8 ha.
- 4.) Szentháromság tér, Lehel vezér tér, Fürdő u., Holló András u. zöldfelületei, fasorai az érintett Városi Zagyvaszakasszal együtt, helyrajzi szám: 6379; 6380; 6378; 3910/1; 3910/2; 3902/2; 6376; 1888; 3902/1; 3928; 3924; 3931, területe: cca. 3,34 ha.
- 5.) A Városi Zagyva, és az azt két oldalról kísérő zöldfelületi sáv a zúgótól a Jásztelki útig, helyrajzi szám: 6562; 6564; 3931; 3898; 4073/1; 3787; 3185/2; 3238; 3184; 3185/1; 3193/13; 3237/25; 3239/10; 3193/53; 3193/48, területe: cca. 11,5 ha.
- 6.) A Fehértói temető teljes területe, helyrajzi szám: 725/1; 725/2, területe: cca. 5,7 ha.
- 7.) Az Új temető északi része, helyrajzi szám: 1794, területe: cca. 3,7 ha.
- 8.) Az Izraelita temető teljes területe, helyrajzi szám: 3403, területe: 5937 m².
- 9.) A Szentkúti templom kertje, helyrajzi szám: 4095; 4163/4, területe: 5960 m².
- 10.) A Református templom kertje, helyrajzi szám: 5285, területe: cca. 3630 m².
- 11.) A Tanítóképző Főiskola kertje és a hozzá tartozó Arborétum, helyrajzi szám: 6028/1; 6027, területe: cca. 3,76 ha.
- 12.) Az Erzsébet Kórház és Szakorvosi Rendelő kertje, helyrajzi szám: 3690, területe: 3 ha 7468 m².
- 13.) Az Állat- és Növénykert teljes zöldfelülete, helyrajzi szám: 8789, területe: 4 ha 6744 m².
- 14.) A Nagyér utcai szociális otthon kertje, helyrajzi szám: 7709, területe: 7345 m².
- 15.) A Szelei út és Nyár u. találkozásánál lévő fészület körüli vadgesztenye facsoport, helyrajzi szám: 4256; 4375, területe: cca. 0,63 ha.
- 16.) Japánakác (*Sophora japonica*) – 2 egyed, elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Báthory u., helyrajzi szám: 7265.
- 17.) Szomorú japánakác (*Sophora japonica* 'Pendula'), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Bercsényi u., helyrajzi szám: 40/1.
- 18.) Szomorú japánakác (*Sophora japonica* 'Pendula'), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Sírkert utca 45., helyrajzi szám: 1794.
- 19.) Szomorú kőris (*Fraxinus excelsior* 'Pendula'), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Sírkert utca 45., helyrajzi szám: 1794.
- 20.) Magas kőris (*Fraxinus excelsior*) – 2 egyed, elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Bajcsy-Zs. utca, helyrajzi szám: 5412.
- 21.) Körtefa (*Pyrus communis*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Neszűr 1. dűlő.
- 22.) Mocsári ciprus (*Taxodium distichum*) – 4 egyed, elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Vásártér utca, helyrajzi szám: 2410/3.
- 23.) Enyves éger (*Alnus glutinosa*), helyrajzi szám: 0332/27.
- 24.) Jegenyenyár (*Populus nigra Italica*) – 6 egyed, elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Vaspálya utca, helyrajzi szám: 7783/8.
- 25.) Feketenyár (*Populus nigra*), helyrajzi szám: 044/1.

- 26.) Feketefenyő (*Pinus nigra*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Báthori utca 13., helyrajzi szám: 7226/13.
- 27.) Gömbkőris (*Fraxinus excelsior Globosa*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Gyöngyösi út, helyrajzi szám: 1884.
- 28.) Nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*) – 2 egyed, elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Kertész utca, helyrajzi szám: 7709.
- 29.) Kislevelű hárs (*Tilia cordata*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Déryné utca 6. helyrajzi szám: 3915.
- 30.) Óriástobozú fenyő (*Pinus sabiniana*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Kórház utca 28., helyrajzi szám: 3727/2.
- 31.) Perzsa varázsfű (*Parrotia persica*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Rákóczi út 55., helyrajzi szám: 5910/2.
- 32.) Oregoni álciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Seregély utca, helyrajzi szám: 2835.
- 33.) Arizóniai ciprus (*Cupressus arizonica*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Kórház utca, helyrajzi szám: 3725.
- 34.) Szelídgesztenye (*Castanea sativa*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, László Károly utca 2., helyrajzi szám: 8783.
- 35.) Tengeri mamutfenyő (*Sequoia sempervirens*), helyrajzi szám: 6378.
- 36.) Kocsányos tölgy (*Quercus robur L.*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Rákóczi út 13., helyrajzi szám: 6289.
- 37.) Magas kőris (*Fraxinus excelsior L.*), elhelyezkedés: 5100 Jászberény, Rákóczi út 13., helyrajzi szám: 6289.